

MEMORIÆ
MEDICORVM
NOSTRI SECVLI
CLARISSIMORVM

RENOVATÆ
DECAS SECUNDA,
CVRANTE
M. HENNINGO VVITTEN.

FRANCOFVRTI,
Apud MARTINUM HALLERVORD,
Typis JOANNIS ANDREAE.

Anno M DC LXXVI,

❧(140)❧

AMMIANUS MARCELLINUS

LIB. XXIII. C. II.

**NULLA VIS HUMANA, VEL
VIRTUS, MERUISSE UNQUAM
POTUIT, UT, QUOD PRÆ-
SCRIPTIT FATALIS ORDO,
NON FIAT.**

V I R O

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
ET EXCELLENTISSIMO,

DN. JOHANNI
DANIELI HORSTIO,
MEDICO DOCTORI UNDIQUE
CELEBRI,

SERENISSIMI HASSIAE PRINCIPIS
D. GEORGII II.

ARCHIATRO QUONDAM DEX-
TERRIMO,

PROFESSORI ITIDEM IN ALMA
LUDOVICIANA PRIMARIO, AC COL-
LEGII MEDICI SENIORI,
NUNC VERO,

IN LIBERA IMPERIALI AD
MOENUM FRANCOFURTO
PRACTICO LONGE DIGNISSIMO,
DOMINO ET FAUTORI SUO SINGULARI,
MULTISQUE NOMINIBUS AESTI-
MATISSIMO;

NE MEMORIAM
BENEFACTORUM AB IPSO,
SIBI PEREGRINO, NIL TALE QUID
PROMERITO,

ET

ET CORAM ET PER LITERAS
EXHIBITORUM,
ULLUM DELERET TEMPUS
LOCORUMQUE DISTANTIA;
HUIUS ÆVI ÆSCULAPIOS
ILLUSTRES,
QUORUM IPSE PRINCIPATUM HODIE
GERIT,
PANEGYRICIS QUIBUSDAM EXORNATOS,
MEMORIÆ ET OBSERVANTIÆ CAUSA,
DEVOTE NUNCUPAT,
UTQUE IPSUM
SUPREMUS RERUM HUMANARUM
ARBITER
DECUMBENTIIUM SALUTI,
GERMANIÆ GENTIS DELICIO,
FAMILIÆ HORSTIANÆ SPLENDORI,
FLORENTEM DIU CONSERVET,
INTIME VOVET,
VETEREM, DE QUO PER OMNES VITÆ
SUÆ
DIES GLORIATUR,
FAVOREM SUMMO AMBIENS OPERE,
TANTÆ VIRTUTIS
ET PER EUROPAM INCLUTI
NOMINIS
CULTOR SINCERUS

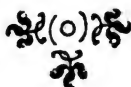
M. H. VVITTE.

SERIES MEDICORUM
SECUNDÆ DECADIS.

Obiit anno

- 1652. Jacobus Fabricius Doct. & Profess.
Rostoch.
- 1653. Ludovicus Jungermannus, D. &
Prof. Altorph.
- 1654. Olaus Wormius, D. & Professor
Hafnienfis.
- 1656. Thomas Finckius, D. & Professor
Hafnienfis.
- 1659. Henricus Fuires, D. & Prof. Hafn.
- 1660. Georgius Kirstenius, D. & Pro-
fessor Stetinensis.
- 1662. Christianus Lange, D. & Profess.
Lipsiens.
- 1663. Adolfus Vorstius, D. & Professor
Lugd. Bat.
- 1664. Joh. Antonides van der Linden,
D. & Prof. Lugd. Bat.
- 1664. Marcus Banzerus, D. & Professor
Witteberg.
- 1670. Daniel Beckerus, D. & Professor
Regiomont.

(K)

AUGU.

AUGUSTUS VARENIUS

SS. Theol. & Phil. D. Hebraicorum

Professor ordin.

Universitatis Rostochiensis

R E C T O R,

Eminentissimo & Experientissimo Viro,

**DN. D. JACOBO
FABRICIO,**

Medico Celebratissimo, Professori

Med. & Super. Mathem. in Universit. Rostoch. per XL. Annos Excellentissimo, Ducalium Professorum & Medicorum Collegij, totiusque aded Academiae Seniori venerando, Archiatro Mekelburgico, & Serenissimorum ac Potentiss. Danicae ac Norvegiae Regum

CHRISTIANI IV. Gloriosiss. mem. & FRIDE-

RICI III. Personae Medico

Primario,

Funus, quod parant, cum Filio, Generi Excellentissimi

Apud omnes Cives Academicos solemniter indicit.

Conventus fiet in Templo Jacobaeo hora 1.

pomerid.

SI quis ad indicendum, quod solemnibus exequiis hodie sefferetur; & condetur, funus, & in illo, ἀμείσιον πύθω imparem me judicabit, is ad sententiam suam meum adscribat suffragium. Abiit, abiit magnus ille FABRITIUS, cui post GUILIELMUM LAURENBERGIUM, post MAGNUM PEGELIUM, post JACOBUM BORDINGUM, post HENRICUM BRUCEUM, post PETRUM MEMMIUM, post GERHARDUM NENNIUM, post PETRUM STRATAGEUM

ἡμῖν τίς ἂν ἔργα θεός ἀνηγορεύσει

(ut BACMEISTEROS, AMSINGIOS, PAULOS, RO-
SELE-

SELEROS, TUNICHÆOS illibatæ laudis Medicos disceretâ memoriâ veneremur)

jamdudum doctior orbis

detulit in Medicis fascibus imperium.

Abiit, qui, ne acerbior per Epidemiarum febrium intestabiles flammæ aliis imperaretur abitis, totiens effecit, & eluso illo alvei internatis præside, profugas ac in supremo jam ore versantes animas, alter *Æsculapius* revocavit: abiit, qui scientiis hunc ultra Herculis columnas celebrem Balthicum Heliconem, & in hoc totum illustravit orbem: abiit, qui per *ἐμπειρίαν* & *εὐδαιμονίαν* *ἰατρικὴν*, ab hoc ipso Reip. Acad. corpore, omni tæbe magis noxias pestes repulit, & tempestivâ antevortit prudentiâ: abiit, qui jam rude donatus, jam primi ordinis comitivam aptus in GERMANIA, novâ ARCHIATRI apud *Gloriosissimum* CHRISTIANUM IV. & *Potentissimum* FRIDERICUM III. incomparabiles sub Aquilone Reges, comitivâ inclaruit in DANIA

λαχὼν τοσούτω κῦδος ἐκλείπειν.

Abiit, qui amor patriæ, *delicium* Daniæ, *fratidium* & *columnen* nostræ fuit Academiæ, cujus, ut propter senectutem deflendus non sit, quia maturè discessit: propter raras tamen dotes, & tot illustria merita (projectis, qui hæc malent *εἰς ὕδωρ χαράσας* *Laconibus*, *imijubellii viri*) lamentabilis esse debet memoriâ. Abiit, qui digniùs, quàm aliquis *Archontius*, vel *Theombrotus*, vel *Thadaus Florent.* vel *Petrus Patavinus* (quos Purpuratis honoratos apprimè, *Camerar.* meminit *op. jubeisf. c. 55.* & *Vallef. de Jac. Phil. c. 74.*) vel ipse *Æsculapius* propter unum *Hippolytum*, sustinuit expertus, quod Ecclesiasticus expressit *c. 38. 3.* *Ἐπισήμη ἰατρικὴ ἀνψώσφι κεφαλὴν αὐτῆς, ἣ ἐναντὶ μεγίστων θανάτων ὀφείλειται. ἣ παρὰ βασιλέως λήψεται δόξαν.* Cæterum, Threnodias, lacrymas, lamenta, quæ tamen in Seniorum funeribus, nec *Scriptura*, nec *Natura*, nec perseveræ *Stoa* prohibet sententia, indicare, vel *atro cilicio* Academiâ, ipsaque ejus mœnia Punico more (*Diod. l. 19. testis*) obvelare, non poscimus: nec ad exequiarum Magnificum apparatus, quem, suspensio Gelone, *Excellentissimi* curabunt *Generi*, quicquam conferre possumus, quàm ut frequentes exequias ejus eamus, quo dignioris nunquam ibimus. Quod in FABRITIO nostro excellens, & supra communem vulgi captum

(K) 2

se of.

se offerret, peculiari recordatione persequemur. Equidem uti Anarcharis in Scythia : ita

*Magnos posse viros, & magna exempla dantes
Vervecum in patria, crasseque sub aere nasci.*

nec omnes Boetos stupidos esse, præter Demosthenem, cui βοιωτιάζειν Æschines objecit, timiditatem in dicendo ex tempore, Demades : enthymemata lucernam olentia, Pythæas, Plutarch. in vit. Demosth. teste, vel soli testantur Cappadoces, ex quibus, (licet acerbius in hos luserint Ammian. l. 46. l. 2.

θαπτόν ἐν λευκῷς κέρας, πῆνας ἢ χελόνας
εὐρεῖν, ἢ δοκιμὸν ῥήτορα Καππαδόκην.

& Demodor. l. 2. t. 43. dum vocat Cappadoces φαυλεπιφauλοτάτους usque adeò ut

κῆσμος ὀλιθήση Καππαδοκιζόμενος)

Viri extiterunt, qui & virtutum sanctimoniâ, & scientiarum excellentiâ totum illustrarunt orbem, neque nos vel προῖσιν ἢ θῶν καὶ οὐρανῷ τόπους examinabimus, vel an Rostochii cœlum Atticum sit, an Bosoticum inquiremus, nec ut, vel jam inde ab equo Trojano, imaginum, vanæ scil. Pompæ, si virtus absit, deducendo simulacra, parturiant montes, nascatur ridiculus mus, obstetricem accersimus : interfuit tamen ad natale solum FABRITIO : qui cum die XXII. Augusti Anno LXXVII. superioris seculi, Patre, Viro integerrimo & spectatissimo HENRICO SCHMIDT/ Sitopæo primario, Reip. Centumviro, & avarii publici per annos benè multos præfecto p. m. Matre item pudicissima & honestissima DOROTHEA Wulfeß/ Reverendi Viri Dn. JOACHIMI Wulfeß/ primi Evangelici Pastoris in Brütze prope Goldbergam in Ducatu hoc Mekelburgico filiâ p. m. natus & λουτρῷ ὕδατος ἐν ῥήματι renatus esset, simul prætextatus bullam sumsit, magnum illum NATHANEM CHYTRÆUM pueritiæ & adolescentiæ Regem habuit, cujus, in Scholam Patriam Rostochiensem, tantum fuit meritorum, quantum celeberrimi Philologi Rhodomanni in Lüneburgensem : ex qua utraque schola FABRITIUS vix quinque & decimas emensus aristas, ita est egressus, ut aggreffus metienda viris vestigia magna indolis adhuc prætextatus ceciderit. Persas Isidorus Pelusiota lib. 4. ep. 108. meminit, quod in virorum classem ascribendi jurarent prius : καθαφρονήσω ἰδδνης σώματῳ, καθαφρονήσω δόξης κενῆς καὶ κέρδους πονηρῆς. ζηλώσω δ' ἀρετὴν καὶ ἐμνήσω τί τιτὼν καὶ γυνεὺς. ἀληθῆ παρῶσιν

περὶ τῶν ἐδὲ π. ἑρῶν ὑπερβήσεως εἰδὼς ἔτ. ἐκάν. Non aliter FABRITIUS, qui ex quo positâ prætextâ togam virilem assumsit, non illam (quod Antonio objicit Cicero Phil. 2.) flagitiosa molliæ muliebrem reddidit: sed veræ pietati, & sublimiori Doctrinæ, quasi datâ stolâ in matrimonio certo ac stabili locavit, studiumque illi fuit λέγειν περὶ κληκῶς καὶ περὶ ὁσσεῖν λογικῶς: ut planè in illo fuerit, quod alicubi præscribitur ab Ambrosio: *In senibus gravitas, in juvenibus alacritas, in adolescentibus verecundiâ, ab ipsa commendatur natura*: unde & noster μακαρίτης expertus est, id quod nobilis Græcorum habet versiculus:

Εὐσεβέων παίδεσι τὰ λῶνα δυσσεβέων δ' ἔ.

Inclaruerat jam tùm, & totius Orchestræ Astronomicæ judicio ASTRONOMORUM PRINCEPS audiebat, Stemmatibus generosus: ac scientiarum excellentiâ supra stemma Eminentissimus TYCHO BRAHE Eques Danuæ, qui in suâ illâ *Baltica Vranopoli*, totus observationibus & admirandis Astronomicis non sine sacris desudabat: militaverat idem, postea incomparabilis Astronomus, XX. annorum Juvenis ab Anno 1566. quo Albo Academiæ nostræ est inscriptus, in his ipsis Varniadum castris: & proinde, cum indigeret, cujus expromtâ operâ in laboribus Astronomicis uti posset, Studiosum Juvenem ex hac nostra expetiit Academiâ. Mittitur FABRITIUS, dignus & Ouranopoli, & Præceptore TYCHONE discipulus anno æt. XVII. Hic hinc verè in salo *Cælum terrestre* habuit noster FABRITIUS, qui nisi ipse Uranopolin satis ostendisset, ex tanto Præceptore, & summi ingenij Commilitone CHRISTIANO LONGOMONTANO, Mathematico celeberrimo æstimari posset. Sed ipse se in Uraniâ; non nisi ἐρῶνα, & cœlestibus ac igneis animabus digna studia excoluisse, satis orbi testatus est, quando post quadriennium, non sine illustri munificentiâ Nobilissimi Tychonis dimissus, per *Belgium & Britanniam*, illa quæ in cælo didicerat, magno cum applausu, docuit, Studia Astronomica, & id impetravit, ut & per Præceptoris Tychonis, ac Longomontani commilitonis, & per proprii ingenij pariter ac exercitiorum monumenta & merita Eminentissimorum in re literaria Virorum dignaretur amicitia, & ex illis Studiis sibi compararet *peculium castrense*, ac Astronomiæ ὁλῶνα.

(K) 3

Belgium

Belgium jam & Anglia viderant FABRICIUM ex Uraniâ : exoptabat eundem Germania : venit ille , & lauream poëticam invocanti oblatam admisit. Verùm altius ferebatur mens Juvenis FABRICII : in τέχνη ἰατρικῇ, velis passis contendebat : quas puidem ὁρμῆς Hippocraticas, excellentia nobilissimi Studij , & diffusissimus ejus in genere humano usus, ex quo

Post lapsum, macies & nova febrium

Terris incubuit cohors

Absentis q̃ prius nulla necessitas

Leti corripuit gradum

•vehementer accendebat. Equidem, cum, ex quo *per unum hominem peccatum intravit in mundum & per peccatum mors*, quatuor sint modi quorum unus hanc mortalem vitam conficit : 1. *violentia*, per quem externæ vi mortalis succumbit : 2. *carentia*, ubi fame vil siti deficit. 3. *humorum dyscrasia & intemperie* : 4. *ἔσθρις ἐμφύτης deficientia* : & tota ἰατρικῇ circa tertium maximè occupetur, fatemur, extra pollucibiles coenas si foret, & illam Vacunæ indulgentiam, quam graphicè Sapiens expressit *Ecclesiast. c. 37. 32. 33. 34.* minus Medicorum fore : at quis seculum *ἄνευ ἀπληστίας καὶ γαστριμαργίας*, & etiam ubi hæc exulant, *ἄνευ δυσχερασίας in corpore mortali*, reddet? Næ id dabitur, ubi novum cœlum aër, aqua, terra *ἐν μακάρων νήσοις* dabitur, & ubi *ar immortalitatis* à Sinensium Regulis explorabitur. Coëterum, extra illa si esset, annon nobilissima est & gloriosa, quæ *Altissimum*, à quo est *Medicina*, & qui è terrâ procreavit *pharmaca*, vel in *Botanicâ palpabilem* facit naturâ? Lucas Evangelista Medicus fuit : quàm autem ille APOSTOLO in medullis ac visceribus hæserit, vel ex *salutatione* hic constare voluit, quando ad *Coloss. c. 4.* *Salutat*, inquit, *vos, Lucas ὁ ἰατρὸς ἀγαπητὸς* Medicus ille, singulariter dilectus (verè enim Chrysost. σφόδρα μέγα ἔστιν ἀγαπητὸν τῷ Παύλῳ in h. l. scripsit) & præclare *Basil. Magnus* in *Asceticis* : cum in *Paradiso* non sumus, *Medicis indigemus*. Sed nos ad *ἔν ἱατρὸν ἀγαπητὸν FABRICIUM* redimus : qui cum post *Uranopolin*, *Belgium*, post *Belgium Britanniam* illustrasset, in *celebrioribus Germania Academiis* clarissimos Medicos, & tùm *ιατρικῆς ὕλης* ad miraculum usque doctos : tùm τῆς ἐμπειρίας εἰς τὸ ἄκρον ἰηλακότης audivisset, & eminentia eruditionis *Medicæ* spectacula edidisset *XXVI. æt. anno*, hujus seculi *II. Bireum Doctorale Hippocraticum* Jenæ virtute intaminatâ & repulsa

repulse sordida nesciâ admisit, & Doctorali honore fulgens in patriam velut palæstram Medicam prædiit. Doctor ergo re-
versus planè ex præscripto Poëta

ἀρχαῖος δὲ γυναῖκα τὸν πατὴρ οἶκον ἄριστος

μητὶ τριήκοντ' ἐτέων μάλα πολλὰ ἀπλεέπων

μη' ἐπιθεῖς μάλα πολλά. Γαμ. & ἔτι ἄλλοι. & τ.

27. ætatis anno lectissimam ac pudicissimam virginem MAR-
GARETAM, RUDOLPHI MULLERI Civis Rostoch.
spectatissimi ex TILSA DENIA, Experientissimi quondam
Viri DN. FRANCISCI DENII, Medici per Mekelb. & vi-
cinas provincias incluti, ex fratre, nepte, filiam solemnî ritu
domum duxit, cum quâ & τῆς αἰῶνος χάριν & πόλιν ἀμείων, &
eamque benedictam amœnitate sobolis amœnissimæ, co-
luit. Epaminondas, moriturus, cum quidam adstantium
profusis exclamarent lacrymis: Siccine sine liberis è vitâ di-
scedis! Non, Δία, respondit: Sed filias duas, Leutricam sc. &
Mantineam victorias post me relinquo, Diod. Siculus teste.
Quod si id est liberos relinquere, tot beatissimus noster Se-
nior habuerit, quot Discipulos, quot feliciter curatis, quot
virtutis monumenta reliquit. Coeterum nec propriâ magis
sobole FABRITIUS caruit, qui ex fecundissimâ & pud-
icissimâ suâ Cajâ PHILIPPUM JACOBUM, JOHAN-
NEM ADOLPHUM, MARGARETAM ELISABE-
TAM, SOPHIAM I. HENRICUM I. SOPHIAM II.
feliciter quidem sustulit: sed quos omnes abstulit atra dies
& funere mersit acerbo. Superant tamen, FABRITII fan-
guis (& supererit quum diutissimè!) ELISABETHA no-
bile sexus sui decus & corona, Experientissimo & Excellentis-
simo Viro DN. SIMONI PAULI, Medic. D. & uti ante-
hâc in Acad. patriâ, Professori celeberrimo: ita postea in alterius
patriâ, Dania, Regia Hafniensi Academia, Serenissimi ac Poten-
tissimi, augustiss. memoria Regis CHRISTIANI IV. Anato-
mica, Botanica, ac Chirurgica primo ac publico per XIX. annos
Professori Publico, & Practico publicis exercens: nunc Sere-
nissimi pariter ac Potentissimi DANORVM & NORVVEGO-
RVM Regis FRIDERICI III. Medico Aulico, stabili, & pul-
cherrima sobole in delictum ac decus Avi ac Patris efflore-
scente, florido feliciter antehâc est juncta connubio: Su-
perat HENRICUS II. Med. Cand. Superat SOPHIA III.
virtutum sui Sexus decoribus fulgida, vereque ἡμεῖς τῆς ἀ-
ρετῆς, Amplissimi ac Consultissimi Viri Dn. DANIELIS
SANDOVII, J. U. D. celeberrimi, Practici, & Advocati in

judicio Provinciali solertissimi, Costa fidelissima, & elegantissima
Sobolis Mater fecundissima. Et haftenus quidem vidimus
FABRICIUM Doctorem, Maritum, Patrem: videamus
 nunc per quos gradus adscenderit ad illum eruditi honoris
 apicem. Incubuerat Arcto huic per Autumnum anni
 1602. lues vehementissima, quæ, cum putaretur extincta,
 sequenti anno 1603. ardentiori etiam recruduit flammâ,
 ut unâ æstate 1300. homines ex Rep. Oppidana: ex Aca-
 demica, benigniore fato, nonnisi celeberrimum Theologum
D. DAVIDEM LOBECHIUM, & 4. Studiosos leto im-
 maturo dederit. Venit tùm novellus Doctor **FABRITIUS**,
 impavidus morborum domitor **ROSTOCHIUM**, totâ
 patriâ plaudente, nonnisi illâ febrium Morboniâ ejulante,
 cui mortis ipse pallida mors, pestisque fuit, qui ex relegata,
 felicissimis curationibus, illa pestium hydra, primum *Æ-*
sculapij honorumq; Signum, sibi ipsi candidus velis in Patria
 explicuit: unde factum, ut ab Illustriss. Domina, Domina **SO-**
PHIA, Illustrissimi ac Celsissimi **DN. IOHANNIS**, Ducis
Mekelb. Vidua, Sancta memoria, non solum in aulam *Lüppen-*
sem, dato annuo Stipendio, vocaretur: sed & ejus filii lu-
 nioribus, Ducibus *Mekelburgicis*, in Sveciam proficiscenti-
 bus, jungeretur itineris comes. Reversus ex *Svecia* Archia-
 tri eminenti honore attollitur ab Illustrissimo & Celsissima
Principe ac Domino, Dn. IOHANNE ALBERTO, Duce *Me-*
kelb. glorios. memoria: cumque excessisset ex vita pariter ac
 Academia, Incomparabilis Medicus **GVILIELMVS LAV-**
RENBERTIVS Medicin. & Mathemat. Superiorum in hac
Acad. Professor celeberrimus, accessit anno clō Ioc XII.
PROFESSORIS Superiorum Mathemat. & Medicina re-
 zulus: quàm in utroque Archiatri & Professoris fastigio, ex
 asse satisfecerit, testantur præter aulam *Mekelburgicam*,
prælectiones publicæ, testantur demonstrationes *Anatomicæ*: te-
 stantur operationes *Chymicæ*, gratis ut plurimum, nec sine
 sacris, Studiosis domi per XXV. annos exhibitæ, ut pluri-
 ma silentio nunc veneremur potius: quàm impari eloquio
 recordemur. Memor erit Academia, donec erit, insignis il-
 lius beneficij, quod celeberrimus *JCrus* **DN. PETR. VVAS-**
MVNDT, Rector tùm hujus *Vniuers.* ad ann. clō Ioc XXIX.
 in membranis Academicis autoritate publica his verbis de-
 scripsit: *Cæsaris Ferdinandi II. inclementiore jussu*, Illustrissi-
 mi nostri **DN. ADOLPHVS FRIDERICVS**, & **DN. IOHAN-**
NES ALBERTVS celebratis hujus anni Paschates solemnibus,

ex aruitis suis provinciis tristissimo exemplo emigrarunt, suisq; ingens desiderium cunctis subditis reliquerunt, quorum loco ALBERTVS VVALDSTEINIVS, Fridlandia & Sagana Dux nobis praeficitur, qui infinitis exactionibus, pleròq; incolas in 4. usq; annum miserrimè dirivexatos, omnibus fere fortuna bonis exuit, & ad incitas redegit. In his verò publicis malis, optimatum bellicorum insperatâ erga Academiam benevolentia, quàm Collega noster D. IACOBVS FABRITIUS apud illos sua sedulitate in arte Medica primitus obtinuit, & deinde nobis etiam conciliavit, ac diligentissimè fovit, ab horridis militum injuriis medioeriter tuti vivimus, & mirabiliter servati fuimus, idq; solius Dei providentia, cui merito cum posteritatis posteritate gratias debito corde persolvimus. Agnoscet beneficium, quisquis illorum temporum, & hujus maximè urbis, quæ militare Cæsaris praesidium ad 3000. habuit, ac Academiae, die in primis XXII. Jan. ann. XXXI.

quo cade dira, nisi inaudito caput
præscindere ausa est Strenuo belli duci
furens Erynnis

H. L. ab H.

Statum, revocabit. Cum autem æstate anni c1o 1oc XXXI, maxuma hujus Provinciae pars, à milite Cæsareo, sub Ducis Fridlandia Generalatu, liberata fuisset, tandem & Rosstochium mense Octobri, Domitium Decembri, Wismaria Ianuario, in Ducum Mekelburgicorum, Dominorum legitimorum potestatem rediisset (pro quo in serenissima Capita & nos omnes, qui sub illorum vivimus patrocinio, collato insigni beneficio, Gratia sit JESU CHRISTO!) uti in absentes Celsissimos Principes: ita in redditos Illustrissimo Patrimonio Dominos clementissimos, integro & subjectissimo fuit affectu: & substitisset in illo Archiatri & Professoris (ac an. 1632. & 1636. Rectoris Univ. Rost.) fastigio, jamdudum, Constantinop. fuisset, emeritus & comitiva donatus, nisi mors Celsissimi sui Princ. Dn. JOHANNIS ALBERTI, Ducis Mekelb. &c. &c. intercessisset, cui non potuit non, qui tot annos Archiater incomparabili Principi fuerat, monumentum propria manu conscriptum in Albo Academiae his verbis FABRITIUS relinquere; & in illo simul devotissimum affectum exprimere: Hoc anno c1o 1oc XXXVI. mens. April. die XXIII. post XV. septimanarum pertinacem agitudine, 1ctorum cum Hydropi, in plena spe ac fiducia meritum Christi Illustrissimus & Celsissimus Princeps DN. JOANNES ALBERTUS, Dux Megapol. &c. Gustrovij animam

(K) 5

ad

ad cœlum exhalavit, postquam vivendo absolvisset, annos 46. m. n. 13 diebus. Sublato ergo JOHANNES ALBERTO gloriosiss. mem. cum ex felicissimis per Holsatiam curationibus, quæ Rectoratum FABRITIO per trimestre protulerunt, fama *Æsculapij* nostri jam gloriosissimum Danorum Regem, totamque Arcum in sui venerationem & desiderium convertisset, quod felix faustumq; fuit, Anno 1636. Potentissimus Rex Danie, Norvv. &c. &c. CHRISTIANUS IV. immortalis memoria, FABRITIUM in Regii corporis Medicum à Celsissimo ac Illustrissimo Domino, Dn. ADOLPHO FRIDERICO, Duce Mekelburgico, &c. &c. Domino nostro longè clementissimo expetiit, & salvo Professoris emeriti honore, impetravit. Quàm se in hac illustri Comitativa, tùm Regi incomparabili: tùm toti Regno Danie Domini, forisq; probaverit, testatur gloriosi Regis CHRISTIANI IV. in FABRITIUM munificentia, & reconciliata nunquam clementia: testatur Potentissimi Hæredis ac Successoris FRIDERICI III. sententia, quâ, simul successit, & locum & Salarium gratiosè FABRITIO nostro confirmavit: cui Serenissimo Regi talem ad novissimum usque spiritum se præstitit: qualem Magno CHRISTIANO Patri. Vidimus FABRITIUM jam inde à natali & Thalassicâ illâ Hæna Uranopoli, adusque illam, in quâ ad veram ascendit Uranopolin, honorum, qui in MEDICUM unquam cadere potuerunt, eminentiam. Non caruit equidem illa felicitas suis calamitatibus, quas tùm publicè ab Anno maximè 28. ad 32. exactionibus & deprædationibus militaribus expositâ Provinciatû tùm domi expertus est, acerbissimas. Præter enim, quod, uti Symbolum piè def. fuit

Vigiles dat purpura noctes

vidit sexies sobolem elegantissimam acerbis efferri funeribus, PHILIPPUM maxumè JACOBUM, qui cum jam igneâ, planeque Patris simili mente, linguas Orientales omnes penitus imbibisset, & Oratoriæ apud nos Professor publica jam fama excelleret, in ipso flore juventutis, XXIII. annorum Juvenis anno sc. clō Ico XXX. mense Augusto, dum Orientem scrutatus est, corpore occidit, mente ad ἀναγλὴν ἐξ ὕψους evolavit. Vidit fidelissimam domus coluennam pariter ac tori sociam anno XXIII. lamentabili funere conditam. Vidit: sed & id Cypriani admisit: non potest esse victoria, nisi præcefferit pugna: cum fuerit in pugna congressione victoria, dabitur vincenti corona: gubernator in tempestato

passate dīnoſcitur: miles in acie probatur. Delicata iactatio est, cum periculum non est: & expreſſit quod vetus apud Babr. etymol. versiculus requirit:

Α σοι πίπτωται θάυται τλήθι θυναίως
 κῆ μὴ σοφίζε· τὸ χρεὼν γὰρ ἔ φεύξῃς.

August. l. 6. Confess. *Amīroſum*, dicit, *felicem* quendam hominem secundum seculum sibi aſſimatum, quem sic tanta potestates honoraverint: ceterum coelibatum ejus laborioſum sibi viſum eſſe: magis id de Eminentissimo FABRITIO per 30. annos viduo dicere liceret, nisi ip' ἄκραν γραμμένη & ultimam rerum lineam properandum eſſet, de qua pulchrè Euripid. Electr.

Μῆ μοι τὸ πρῶτον βῆμ' ἐὰν δράμῃ καλῶς
 νικᾷ δοκίτω τὴν δίκην πρὶν ἂν πύλας
 γραμμῆς ἵκηται, ἔ τέλ' ἀ κόμψῃ βίῃ.

Diodorus, equidem, Siculo: *inſigni*, inquit, *corporis robore* & *jublīmi mentis acutissime* praeditum eſſe perquam eſt difficile, unde Epaminondum vel illo nomine attollit, quod in illa peritiæ militaris excellentia, in illa æquitate ac celsitudine animi, qua omnes Imp. ſuperaverit, *ſirmo ac robuſto corpore* fuerit, miratus utriusq; boni largitionem ab invidente aliàs natura conceſſam, ut idem & *Valentiſſimus* eſſet & *ſapientiſſimus* (Valer. Max. l. 1. c. 12.) licet autem à robuſta & valida ætate panepyrice Fabricius p. d. non poſcat, qui & ſcientiarum excellentiam & illud, uti *Herm. Trimegiſt.* vocat ἐν κῆ μόνον ἀγαθὸν εὐσεβείαν, & illos, quos *Peluſioi*. l. 3. ep. 151. ἐλευθερίᾳ ψυχῆς characteres ponit, excellenter habuit, coeli tamen beneficium fuit, quod & *habituſ contigerit valida*, & *ſanita robuſta* FABRITIO Medico: quem uti *invenit mori*, in ſalibus habetur: ita in jocoſeriis, ſi Medicus ante noviffima, frequenter ingeminet illud Comici:

lien necat, renes dolent

pulmones diſtrahuntur: cruciatur jecur

radices cordis pereunt, vires omnes dolent.

Vixerat haecenus FABRITIVS valetudine ſatis integra, & ætate ultra Davidica, quippe jam in LXXV. æt. anno: non expertus alium ex Morbonia hoſtem, niſi communem ſenibus MARASMVVM, per quem cum mortali Spiritu & humore deficit τὸ θερμὸν ἔμφυτον. Sed tot morborum terror, impavidus hunc invincibilem admifit: nec mori timuit, qui ex aqua & ſpiritu renatus (verba ſunt Cypriani Martyris ſerm. 4. de mort.) ſe Chriſti cruce & paſſione cenſeri, & de hoc ſeculo

seculo recedentem ad æternam vitam transfiliturum scivit. Mortalitas, quippe, Christi hostibus pestis est: Dei servus salutaris excessus. Quod ergo jam moriturus Augustinus suprema voce expressit: laudatos Christianos sine digna & competenti poenitentia de corpore exire non debere, id FABRITIUS noster qui cum Isidoro lib. 3. epist. 285. εἰ ἀναμάρτητος fuit εἰ ἀναμάρτητος ζήτων φίλος, serio meditatus, pridie ante obitum Reverendo & Clarissimo Viro Dn. M. JOHANNI BREMERO, Seren. R. M. Dan. & Norvveg. Concion. aulico Germanico, devotissimè peccata confessus, Sacramentum corporis ac sanguinis JESU CHRISTI impetravit. De Monica Matre Augustinus l. 9. conf. Quamquam, inquit, illa in Christo vivificata, etiam carne, nondum resoluta, sic vixerit, ut laudetur nomen tuum in fide moribusq; ejus, non tamen audeo dicere, ex quo illam per baptismum regenerasti, nullum verbum exiisse ab ore ejus contra praeceptum tuum. Et va etiam laudabili vita hominum, si remota misericordia discutias eam. Non aliter sensit ὁ μακαρίτης noster, qui, quod tutissimum æstimat Bellarm. l. 5. de just. c. 3. & 7. in sola DEI gratia & proposito in sanguine JESU CHRISTI ἰλασμήν, de quo suaviter Θεολογέιν & mente adhuc integra, illo ipso novissimo inter mortales die, audivit Reverendum admodum & Excellentissimum Virum Dn. THOMAM LINDEMANNUM, SS. Theol. D. Celeberrimum, & Teuton. Hafniens. Eccles. Pastorem Regium; sine dolorum vehementiorum, qui oculis in morte natantibus atra, excruciare corpusculum solent, suaviter d. XIV. Aug. Hafniæ ἐξέπνευσεν. Ita ergo abiisti, abiisti, magni FABRITI! Et abitionem quidem ex hac vita, quæ verè est οικῆς ὄναρ & ζῆνς ἐπιδημία ad amœnissimas amœnitates, ubi nunc ultra purpuram, sceptrum, coronas cœlo recepta mens triumphat, gratulamur: neque enim potuisset vita æterna succedere, nisi, ut Cypr. loquitur, hinc contigisset exire: non est exitus, sed transitus: & temporali itinere decurso ad æterne transgressus. Quis te ad meliora festinasse, invidet? quis non se quoq; ad Christi speciem reformari & ad cœlestis gloria dignitatem venire citius exoptet? Hoc nos ostendamus esse quod credimus, ut cum accersitionis propria dies venerit, incunctanter ac libenter ad Dominum, ipso vocante, veniamus. Quantum te ibi charorum expectavit numerus? parentum, fratrum, filiorum frequens te turba desideravit: jam de sua immortalitate secunda, & adhuc de nostra incolumitate sollicita: ad horum conspectum

venire

venire, quanta & illis & nobis in commune latitia est? illic Apostolorum gloriosus chorus: illic Prophetarum exultantium numerus, illic Martyrum innumerabilis populus ob certamina & Passionis victoriam coronatur. Quod ergo jam requiescas, quod pulverem detergas, quod vigiles des purpura solas, quod iam soluto stadio coronam exigas, gratulamur: ac meritorum tuorum pondera revolventes, ereptum terris te dolemus & FABRITIUM exoptamus.

Quod ergo supremi honoris superest, omnes quotquot jurisdictionem Academicam agnoscunt, monemus, ut Celeberrimi FABRITII per XL. annos Mathematici & Medici Professoris, Collegij Ducalis, & Facult. Medicae totiusq; Academ. Senioris Archiauri, item Mekelburgici & Potentissimorum Dania Regum Persona Medici exequias, ubi signum dabitur eant reverenter, & huic bono hora 1. in Templo Iacobaeo conveniant frequenter, rati se digniorem nunquam comitaturos. Inter eundum meditamini illud Cypriani cont. Demetr. Quando hinc excessum fuerit, nullus jam locus poenitentiae est: nullus satisfactionis effectus: hic vita amittitur, aut tenetur: hic salutis aeterna cultu DEI & fructu fidei providetur. Hic cum Christo semper vivamus, & facti per ipsum Filij Dei cum ipso semper exultabimus. Non enim potest non semper esse latus, qui cum mori esset obnoxius, factus est immortalitate securus, & illud Mon. Clun.

Hora novissima tempora pessima sunt: VIGILEMUS:

ecce minaciter imminet arbiter ille supremus.

P. P. ROSTOCHII XV. Septemb. Anno cl. Ixc LII.

sub Rectoratus Academici Sigillo.

Plura de laudibus meritissimi hujus Viri videantur, in oratione Panegyrica Rostochij habita, ab Andrea Tycheringio, P. P. anno 1653, in 4.

E P I T A P H I U M.

D. O. M. S.

DOCTOR. JACOBUS. FABRICIUS.

ROSTOCHIENSIS.

DUORUM. POTENTISS. DANIAE. NOR-

WAGIAE. REGUM.

CHRISTIANI. IV. AC. FRIDERICI. III.

NEC. NON.

ILLUSTRISS. PRINCIP. MEGAPOLITAN.

JOHAN.

JOHANNIS. ALBERTI. AC. SOPHIÆ. MATRIS.
 ARCHIATER.
 PATRIÆ. ITIDEM. ACAD. PER. XL. ANNOS.
 MEDIC. AC. MATHEM. PROF. PUBL.
 VIRTUTE. AC. ERUDITIONE. SUA. FAMILIÆ.
 SUÆ. PRÆLUCENS. POSTQUAM. ANNOS.
 LXXV. NATUS. c. 15 I. c. LII. XIV. AUG.
 VITAM. GLORIOSE.
 HAFNIÆ. FINIISSET.
 HUC. TRANSFERRI. VOLUIT.
 UT. EADEM. URNA. CUM. UXORE. SUA.
 MARGARETHA. MYLIA.
 LIBERIS. AC. NEPOTIBUS. ALIQUOT. HIC. ANTE.
 TUMULATIS. CONDERETUR.
 CUJUS. HONORI. AC. MEMORIÆ. ÆTERNÆ.
 HOC. MONUMENTUM. L. M. Q. STATUERE.
 VOLUERUNT. GENERI. ET.
 FILIÆ.

D. SIMON. PAULLI.	DANIEL. SANDOVIUS.
S. R. M. DAN. & NORW.	J. U. D.
FRIDER. III. MEDIC. AC.	
PRÆLAT. ARHUSIENS.	SOPHIA. FABRICIA.
ELISAB. FABRICIA.	

S C R I P T A.

De Vulneribus capitis & aliarum partium singularibus Epi-
 stola. Extat cum Gregorii Horstii Observat. Medic.
 singularium lib. IV. prioribus p. 483. *Vlma* 1628.
 in 4.

Institutio Medici Practicam aggredientis: *Rostochij* 1639.
 in 4.

Periculum Melicum, seu juveniliū fæturæ priores: *Hala*
Saxonum 1600. in 8.

Uroscopia seu de Urinis Tractatus: *Rostoch.* 1605. in 4.

De Cephalalgia autumnali: *ibid.* 1617. in 4.

Dissertatio de nov-antiquo capitis morbo & dolore, cum
 aliis disquisitionibus Medicis, de difficilioribus non-
 nullis materiis practicis: *ibid.* 1640. in 4.

Oratio Renunciationi novi Medicinæ Doctoris præmissa
 de causis cruentantis cadaveris præsentis homicida:
Rostoch. 1610. in 4.

Dispu-

Disputationes publicas habuit creberrimè, in Rostochiensis & Hafniensis Academiis, quarum sunt : De Juramento Hippocratis : De Colica : De Vertigine : De Catarrho : De Peripneumonia : De Pleuritide : De Empyematis natura & curatione : De Hæmorrhæ si sive sanguinis per os rejectione : De Phthisi : De Angina : De Tussi : De Asthmate : De Ephialte seu Incubone : De Dysenteria : De Scorbuto : De Variolis & Morbillis : De Cholera : *αὐτὸς τὸν πνεῦμα* *ιστεριανόν* : De Ictero & Flavore : De Peste : De Calculo : De deliriis in genere, & in specie de Phrenitide, &c.

P R O G R A M M A

IN FUNERE

*Viri Nobilissimi, Excellentissimi atq;
Experientissimi*

**DN. LUDOVICI
JUNGERMANNI,**

Medicinæ Doctoris & Professoris Botanici
per Europam celeberrimi.

P. P.

**RECTORE UNIVERSITATIS
ALTDORFINÆ**

**M. ABDIA TREVV, MATH. ET
PHYS. PROF.**

Sapienter Seneca ut alia pleraque, dum ait : *Omnibus posse contingere ut bene vivant, ut diu nulli.* Prius illud de bene vivendo juxta ipsius sensum ad Philosophiam practicam respicit, quàm omnibus posse putat contingere, quia omnibus recta ratio data sit, quàm si adhibere velint, rectè sapere possint, in quo beatitudo juxta eos quos ipse sectabatur consistat. Etsi verò nobis Christianis illa sapientia non

non sufficit, qui sciamus humanam rationem adeò non esse
 capacem eorum quibus beatè sapere docemur, ut potiùs ea
 aversetur; rectè tamen ad nostrum sensum dictum inter-
 pretari possumus: quia fidei quæ vera sapientia & sanctæ
 vitæ *ὁδὸς* est, adeoque salutis æternæ media, nemini prorsus
 sunt denegata, qui autem ita vixit ut ad æternam salutem
 viam sibi struxerit, benè vixit. Sed quid alterum?
nulli ut diu vivat contingere? At contigit ei, cui funus hoc
 ducimus, quippe qui Anno ferè superavit *longissima*, ut *Moses*
in Psalm. 90 determinavit, *vita* apud homines *mensuram*,
Annos ipsos LXXX. Verùm enim verò si vel illum ipsum
 Psalmum, vel reliquam scripturam, vel saltem nosintueamur,
 affirmare poterimus *nullum hominem vel diem vixisse, nedum diu*.
 Absurde hoc? Ergo absurde Moses & ex ipso Petrus Apostolus,
 qui *mille Annos* quos nemo hominum, ne eorum quidem qui ante
 diluvium adeoque longissimè vixerunt, implevit, esse dicit, *ut dies*,
 & quidem non qui jam in cursu est, sed *qui HERI transiit*. In Oculis
 DEI scilicet, quid si dicam in nostris etiam? Quid enim? qui diutissi-
 mè vixit; cum moriturum non æquè ac *Ezechiam* dicere putatis
 posse; *Generatio mea ablata est, & convoluta à me quasi tabernaculum*
pastorum: precisa est velut à taxente vita mea? Ita inquam est.
 Tempus præteritum, quantumvis fortè prolixum sit visum,
 cum instaret, aut etiam flueret, breve est ei cui transiit. Hinc
 non juvenes tantum, sed etiam Senes, & maximè quidem, si
Aristoteli credimus *φιλόσοφος ἐστὶ τῇ τελευτῇ ἡμίρῳ*. Torquet
 scilicet ipsos quoque mortales esse, ideò fortasse maximè, quòd
 fugacitatem vitæ exquisitè magis sentiant, cùm contra juvenes,
 ut longissimam vitam optant, ita tanquam exoptassent spei suæ
 blandiantur & votum suum, cujus incertum est an sint futuri
 compotes, perinde tamen ac si compotes jam essent amplectantur.
 Hinc iterum sapienter sapiens ille initio laudatus. *Alter*,
 inquit, *adolescens decessit, alter senex, aliquis præter hos infans*,
cui nihil amplius contigit quam prospicere vitam, omnes hi æquè
fuere mortales, etsi mors aliorum longius vitam passa est
procedere, aliorum in medio flore præcidit, aliorum interrupta
principia, mors omnium par est. Hæc ita præfari visum
 est in funere hoc senili, ut intelligeretis, Cives Academici,
 non minus expressam mortalitatis in ipso imaginem, quàm in
 coætanco vobis, aut eo etiam qui nec horas nec quot iste annos
 viderit. Est autem is Vir *Nobilissimus*,
 Excel-

Excellentissimus atq; Experientiss. Dn. LUDOVICUS JUN-
GERMANNUS *Medicina Doctor & ejusdem, maximè quoad*
Botanicen, in hac Univerſitate Profefſor publicus. Pater ipſius
fuit Vir Nobiliſſ. & Conſultiſſ. Dn. CASPARUS JUNGER-
MANNUS, J. U. D. *Prof. publicus, Procancellar. & Senior*
Facultatus Juridica in Univerſitate Lipſienſi. Mater URSULA
omnium virtutum, tam pro ſe quàm Patris nomine. Magni
illius JOACHIMI CAMERARII cujus erat filia, laude
cumulatiſſima. Ex his parentibus natus eſt Lipſiæ A. C.
clō 15 LXXII. die IV. Julij. Hi ut Chriſtianismo per
Sanctiſſimum Baptiſmatis Lavacrum initiatum maturè
voluerunt, ita etiam ipſi ad ſtudia literarum privatim Me-
dicinæ & partis ejus præcipuè Botanicæ authores & adju-
tores fuerunt. Fundamenta horum cùm jeciſſet Lipſiæ non
contemnenda, Jenam primò, poſt huc ad nos Altdorffium
venit, ubi cum biennium tranſegiſſet, (intra quod Catalo-
gum ſponte naſcentium cum Synonymiis conſcripſit, quem
poſtea Anno clō 15c XXV. Clariffimus *Caspar. Hofmannus*
Typis exſcribi curavit) Gieſſam ſe contulit, in qua Univer-
ſitate magnam laudem ex ſingulari Plantarum notitia ad-
eptus (quippe pro qua excolenda & Studioſorum profeſſi-
bus in hac parte adjuvandis hortum inſtruxerat) Diſputa-
tionum etiam ac Declamationum documenta cum dediſſet
laudariſſima, Doctor Medicinæ ibi creatus & ad Profeſſio-
nem Medicam admotus eſt, cui per triennium cum laude
præfuit, eâ celebritate quæ eo uſque increbuit, ut in An-
gliam in locum celeberrimi Botanici Matthiæ Lobelij invi-
taretur. Sed Germaniæ conditiones prætulit. Ad deſcriptio-
nem etiam Horti Eichſtetenſis totâ Germaniâ celeberrimi
laudabilem & haud vulgarem operam contulit. Alterâ vice
ad nos venit A. C. clō 15c XXV. Profeſſionem Medicam.
Botanicam ſuſcepit, cui quantâ indiſtriâ in Annum uſque
28. præfuerit teſtatur hortus noſter Medicus, apud exteros
etiam celebris, in quo & Agro noſtro Altdorffino ultra duo
millia ſimplicia viſuntur, quorum notitia ejus fidei apud
Studioſos quibus oſtendit, plantatio vero præſertim exoti-
corum, ejus ſolertiæ maxima ex parte debetur. Certè ita
cordi ipſi hæ operæ fuerunt, ut morbus hic ultimus, do-
loresque quos acerbiffimos in ipſo ſuſtinuit, hoc uno fe-
rè nomine moleſti ipſi fuerint, quodd metuebat Vere
proximè elapſo, ut hortus in hunc Annum ita uti o-
ptabat inſtitueretur & adornaretur quod manum ad-
movere ipſe non poſſet.

Sed nimirum quod ipſe
(L) facturus

facturus erat seminibus plantularum suarum, id fata in ipso meditabantur. Podagricus fuit à multis jam Annis, cui ante annos non ita multos accessit Apostema criticum post febrim malignam, cum erisipelate, cujus fluxus consueti subito subsistentes, gangrænam scorbuticam ante trimestre (circa motum Martis in loco Lunæ natalitio opposito, tardum & Retrogradum) in extremitate pedum pepere-
runt; adfuit tandem *senectus*, quæ, ut Comicus ait *ipsa mor-
bus est*, & quidem talis, cujus intuitu metuendum erat, ne violentis sectionis & aliis, quæ interdum adolescentia ad-
mittit, remediis, natura effæta non amplius obsequens mor-
bi violentiæ nihilo minus succumberet. Factum itaque le-
nioribus quod poterat, donec magis magisque fatiscentibus
naturæ viribus, intra horam XI & XII. pomeridianam diei
hujus mensis VII. extinctus est. Rectoris officio in Uni-
versitate Giessena semel, in hac vero ter functus est. Vitæ
genus privatim sibi delegit quod ad id idoneis optimum,
certè commodissimum & à molestiis plerisque ac sollicitu-
dinibus hujus vitæ remotissimum est, cœlibatum scilicet,
in quo non est necesse continentiam prædicari, qua nulla
in ipso opus erat, virtus enim est cum lucta Aristotele cen-
sore conjuncta, cujus indicium, nulla quæ unquam in hoc
genere emicaret flamma, præbere animadversa est. Vitam
in conversatione communi duxit eam, qua molestum se
nemini, comem & commodum omnibus cum quibus vi-
veret præbuit; quod tantò magis in ipso mirandum, quod
tantò magis in ipso mirandum, quod quotidianum con-
victum non cum suæ ætatis hominibus sed cum Juveni-
bus celebrarit. Ut ita in quorum animis conjungendis ni-
hil inveniret, quæ plurimum alias momenti putatur ha-
bere, morum similitudo, humanitas eos & comitas vinculo
non parum admirando inter sese devinciret. Affectus sui
in Universitatem signum præclarum dedit, cum Bibliothe-
cam suam Bibliothecæ Universitatis publicæ inseripso obitu-
rum voluit. Festivitatis ingenij singularis in ipso indicium,
quantumvis paucorum esset verborum, dederunt Epigram-
mata & potissimum Anagrammata, in quibus tum singen-
dis tum applicandis ad admirationem usque felixerat. Cui
itaque non tantum Authoritas quod Doctor & Professor
Universitatis nostræ fuerit, sed etiam convictus cum plu-
rimis vestrum, Cives Academici, imò tota vita laudabiliter
acta & in venerandam usque senectutem perducta fre-
quentem

quentem funeris comitatum meritò impetrat, pro eo multis quasi intercedere, opus esse vel idèd non putamus, ne de humanitate atque observantiâ vestrâ dubitare videamur. Ite quibus commodum est, commodum autem erit omnibus qui poterunt, venerando huic Seni exequias, quarum officium si ipse non sentit, is tamen sentit cui pietas cujusq; non sine remunerationis voluntate & facultate maximè probabitur. B.V.P.P. die Junij XII. qui proximus est à Solstitio æstivo Anni cId Idc LIII.

Inobitum præclari hujus Viri funebrem habuit concionem Georgius König, SS. Theol. Doct. & Prof. P. ex 2. Timoth. IV, 18.

LUDOVICUS JÜNGERMANNUS,

καὶ ἀναγ.

NUNC AD VULNUS JESU MIGRO.

Pergit Defunctus.

Horto Academia flos hic ferè defuit unus,
 Vnum profecto summe tristabar abesse,
 Cui JESU nostri tristis dat Passio nomen.
 Tandem aliquis dono datur: At necdum Granadilla est,
 Indica quâ tellus sub sole ruente superbit.
 Hanc magis & magis exoptans: Non advolat, ajo,
 Per ventos florum regina: Erit ergo migrandum:
 Pes, fac officium! Negat hic; nisi scipio servet.
 Hunc etiam arripio: Sed adhuc iter indupeditur.
 Labor computreo, nec tantum est, ense recidi
 Putrida grandævo: paulatim cuncta trahuntur.
 Ergo mihi Granadilla vale, violæq; valete,
 Vosq; omnes hortium gemma, mea summa voluptas!
 Non jam lychnidibus recreor, flammisve rosarum,
 Non mihi porro placet prati nativa Smaragdus,
 Teq; nivem, nimium est, quam nauséo lilij odorem.
 MENTE MIGRO, dum pes moritur: Quin & Gra-
 nadillam

Nullus NUNC curo: Sed AD ipsum VULNUS JESU
 Perfugio, in jam dum Defuncti pedibus adactum.
 Salve porta patens, rubicunda, profunda salutis!
 Salve, mite latus! Latet in te virum amoris

(L) 2

Fons

Fons : Mihi ne misero praecludere , Sancta medela !

Ah ! Inte sine me, sanctissima fossa, recondi !

M. LUCAS FRID. REINHART, Eccles.
Min. & SS. Theol. Prof. P.

TUMULUS

DN. LUDOVICI JUNGERMANNI,

Medici, Poëtæ & Botanici Clarissimi.

Hoc LUDOVICUS agrò placidè post fata quiescit,
Vir bonus, & prisca simplicitatis amans,

JUNGERMANNI ADUM celebri de stirpe creatus,

Quâ Claras fundit clarus ELISTER aquas.

Exceptis dias prognatum lucis in antras,

Et blando fovit culta Minerva sinu.

Viq; suas Musa possent ostendere vires,

Certatim dotes huic tribuere suas.

Phæbus at ipse Sacrà frontem Permessidos undâ

Lavit, & auriculas terpsit amica Charis.

Hinc bonus evasit Medicus, dulciq; Poeta,

Cui non producent qualibet arva parem :

Atq; peregrinis halantes floribus hortos

Instruxit, longum quos memorare foret.

Cer nive candidus fuit, ut nec dissona menti

Labra, nec à ficto tincta colore fides.

Cætera prætereo, quæ mox intexere poplo

Ipsa Minerva suâ non dubitabit acu.

Sic tibi terra levis : tua molliter ossa quiescant,

JUNGERMANNÈ, animò nunquam abiture meò.

M. JACOBUS TYDÆUS, Pr. P.

SCRIPTA.

Catalogus Plantar. quæ circa Altorfium Noricum & vicinis
quibusdam locis nascuntur : *Altorfij* 1615. in 4.

Cornu-copiæ Floræ Giessensis proventu Spontanearum
stirpium cum Flora Altorfienfi amicè & amœnè con-
spirantis, uti Lipsiensium, Wittebergensium, Jenens.
quoq; deliciis herbarum abundantis : *Giessa* 1624. in 4.

Aulæum Academicum, in quo Clarissimorum Professorū,
quibus Academia Giessensis maximè inclaruit, Ana-
grammata tam Latinæ quam Vernaculæ linguæ notis
exhibentur : *ibid*, 1624. in 4.

ORA-

O R A T I O

In Excessum

V I R I S V M M I ,

O L A I
VVORMII.

Medic. Doctoris, & in Regia Academia
Hafnienſi Profeſſoris Celeberrimi;

Diſta Hafnia XV. Decemb. An. M. DC. LIV.

In Auditorio majori,

a

THOMA BARTHOLINO.

QUanto in præteritarum rerum recordatione, præſentium faſtidio & metu futurorum, feſſa madore lumina per omnes Auguſti hujus loci angulos circumduco frequen-
tius, tanto aciem hebeſcere magis & juſto dolore penitus ſentio offuſcari. Quæro deſideratum ſempet mihi vo-
biſque & in purpura nuper relictum WORMIUM, miſiſ-
ſimum vultum quo candidiſſima illius anima velut in ſpe-
culo reſplenduit, quæro & requiro, ardet amore animus &
anxia cura variè torquetur, deſiderio incredibili totum me
explico, circumduco, volvo, revolve, quæro WORMIUM,
ſed invenio nuſquam. Heu fallaces mortalium ſpes &
irrita vota! heu miſeram ſortem omnium exſpectationi &
conatibus ſtrenuè illudentem! Hic reliqui meum WOR-
MIUM, hic credidi eſſe reviſendum poſtquam expiata coe-
leſtis Numinis ira ad patriam urbem hætenus Majorum
indultu & clementia relictam officiij ratio reduxiſſet. Cu-
riofa diligentia & triſti ſollicitudine repeto greſſus, ſæpius
antea emenſos, compita circumſpicio, ædes publicas pri-
vatasque Parcarum injuria deſolatas & lugentes circumeo,
compello notos & more patrio amicos ſaluto, qui ſumma
Dei immortalis provid. Libitinam evaſerunt; quocun-
que me verſo, nullam Maximi WORMII offendo umbram, qui
Viri amicitias, qui frequentatos ſermones, conſilia prom-
pta, nulloque fūco adornatum peſtus in æternum mihi.

(L) 3

vobis

vobis & orbi universo optassem. Silent Musæ & semestri ocio desiderium suum satiarunt, nuda pulpita totiens erudito WORMI ore animata, molesto funere mœrent, hæc purpura, ista sceptræ, illa Magistratus insignia Patrono suo viduata ominoso squalore lugent & splendoris sui Majestatem temporis indelebili injuria videntur deposuisse, jamque seriò deplorare. Mœsta vidua incomparabili marito privata tantum funus in se translatum optat, invidenda soboles optimo Patre orba & indulgentissimo, omnium in se misericordiam vertit. Illustres Runæ ex situ nuper protractæ, redivivam sibi noctem ominantur, Natura interprete suo fraudata interitum sibi vel ignominiam auguratur, lugubri habitu literæ sordent, Asclepiadis Schola turbata, cuncta imminentium malorum præfagio & metu sibi suæque incolumitati diffidunt. Ego quid conquerar? quid eloquar? an tacito pectore calamitatem concoquam? an lugubri voce aures vestras publico funere impleam? dubius hæreo, nec doloris acerbiter abscondere, nec magnitudinem ejus exprimere potens. Desidero Parentem, Præceptorem amisi, Collegam perdidici, & præter acerbiter tanti Senis erepti augetur mœstitia quod assiduè satiari vultu, complexu amici amplius non contingat. Reddite nobis fata Virum, remittite ereptum, si potestis, vel similem substituite, quia necdum tanta præsentia carere possumus. Oculos lacrymis fatigabo, manus supplicationibus delassabo, tundam pectus querulum, lacerabo ora & totus conficiar, donec vel WORMIUM nobis postliminiò restituantis, vel me WORMIO fatalis hora junxerit. Abominabor inimicam Lachesis, quæ sine delectu civium exsequias indicit, inexpletam inferorum damnabo voracitatem & extra Insulàs omnes proscribam, qui valetudinis communis, ut securius debacchentur & infesta falce demetant, statorem sustulerunt. Mille terræ inutilia supersunt pondera, fruges consumere nata, tot purgamenta, & putida onera, mimi, balatrones, ambubajæ, calones, ciniffones, agyræ & hoc genus infinitum, quibus mortalium societas conspurcatur, eluduntur artes, & virtutis precium vilescit. Mitissima fidera, quæ sanctissimam WORMII animam inter vestra collocastis, nullane nostri vos cura tetigit, ut suspiria nostra subscriberetis? Fulgori vestro ut consulere, nostrum extinxistis, & ingenti desiderio ereptum WORMIUM, patriæ lumen, orbis decus, familiæ splendorem, inter

inter vestros numerastis. Summe DEUS, Rex superum inferumque quid meriti sumus quod tanta nobis mala furor tuus intenterit? Tu variis criminibus obnoxios, à contagio, certo iræ Tuæ documento, immunes inter tot cadaverum strages conservasti, & admirabili clementia sustentasti quamplurimos, futuris exsequiis reservandos, cur in sceleurum nostrorum vindictam iræ tuæ justissimæ tanti Viri funere, velut hostia litasti? Majora meriti sumus & exitium propria nece exsolvendum quicquid vel in publicum peccavimus, vel conscientia confessione à recto pietatis tramite aberravimus.

Si aliquod voto mortali apud summum Numen inesset pondus, minori Reip. damno aliorum clade deplorandam summi Viri & Reip. literariæ utilissimi, mortem redimeremus. Sed immota suas leges fata servant, nec arbitrio nostro Eruditorum sortem dispensant. Si quidem à mortaliū consortio pietas exulat & candor, mirari destinamus, candidam WORMII animam terris indignam, mortalisque erroris pertæsam, cœlesti origini adscriptam vanas infra se dispicere viventium ambitiones, extremas malitias, & mille rerum ludibria quibus seculum inficetum majori conatu quam gloria, certatim superbit. Nobis quibus præter æterna senis merita, & immortalem ex WORMIO memoriam nihil amplius Superum invidia & pessimi seculi injuria, videtur relictum, quia cœtibus nostris interesse desuit, ubi omnium hætenus bonorum gaudio & publico Reip. literariæ emolumento superfuit, quia noster hic dolor, nostrum vulnus; obfirmandus animus, quodque mutare nescimus, in necessitatem interpretari & invictam DEI voluntatem, cui tam nobis parendum qui vivimus, quam WORMIO qui vivere desuit in omnem ævi hujus & futuri memoriam victurus.

Enimverò si à conditis literis natisque Musis virtus & eruditio unquam felici copula fuit conjuncta, in hoc certè Viro sedem utraque invenit & elegit ex voto amplissimam. Nunquam clariori luce Academia nostra resplenduit, nunquam Ars Medica caput altius in Septentrione extulit, nunquam cum exterorum gloria cordatius certavimus, quam nuperis annis quibus WORMIUM Academia habuit, ars Medica coluit, orbis Arctous admiratus est, & omnes incomparabilis Viri famam immensæ virtuti parem vel ex cedro dignissimis Scriptis orbem universum pervolitantibus, vel quotidiana consuetudine & undique confluentium ingeniorum plenissimo ore

Intellexerunt. Nefastus sit ille dies & aterrimo carbone in perpetuum notandus, qui patriæ invidit hanc gloriam, juventuti commodum, Academiae splendorem, nobis amicitiam, omnibus felicitatem. Cœperat hoc superstitie spiritum recipere Anatome, & sive senis auctoritate & consilio, sive industria nostra multorum ad se studium oculosque convertere. Pessimo mediis fidiis augurio evenier, ut cujus auspiciis cœpit feliciter, ejusdem jam excessu sit defutura vel immedicabile damnum habeant. Valeant Mathematicorum filii nisi illatam cladem nobis præstent. Nuper Solis deliquium & ipso meridie noctem mundo nostro induxerunt, & mala quævis mortalibus minabantur. Habetis augurij vestri fidem cœli vates & interpretes; quia perijt WORMIUS, utinam mendax sim ego, si ex splendidissimi hujus luminis umbra arti nostræ & Academiae inducta, orbi nostro literato sinistra denunciem, qui ingeniorum fertilitate & numero, scientiarum omnium augmento, fama undique & existimationis laude tantum inter alios caput extulit quantum lenta solent inter viburna Cupressi. Acerba igitur WORMII nostri memoria, immortalia in Rem Medicam & Academiam, patriamque universam merita, intimioris amicitiae jura, & omnium rectè de WORMIO sentientium expectatio, hoc quidquid est officij debiti & pietatis devotæ, quod tristi calamo & rauca voce meditor, mihi injunxit imperavitque, ut, cui nuperæ absentiae conditione ante paucos menses amissus est, qui vivum colui & æstimavi, qui omnia in laudem tanti amici debere volui, memoriam defuncti grato animo & penna titubante, quia plura non possum, publicè venerer, justaque cum suspiriis persolvam, si debitum intueor, planè merita, si necessitatem, invita. Singula tamen quæ de sene nostro gravissime dici scribique & possent & deberent, frustra expectabitis. A WORMIO res parvas levique momento æstimandas nemo vestrum sibi pollicetur, quarum magnitudini calamus meus non sufficit in scribendo, quia in agendis WORMIUS omnium conatum & fidem superavit. Quicquid in honorem defuncti & æternam gloriam sumus dicturi, solum magis erit quam præstitum, ut, quod à beatis WORMII manibus alto somno immerisus facere in exsequiis ejus jussus sum, sciat orbis, VVORMIANA celebritate plenus, quantum Virum Dania habuerit, & patria, quantum amiserit.

Injurius

Injurius in virtutes D. OLAI WORMI, inclyti Regiæ Academiæ Professoris, summeque iniquus forem, si aliunde illas accerferem quam ab ipso WORMIO, summaque ambitione vel patriam vel genus in virtutis excelsæ argumentum advocarem illorum more, qui à majoribus suis emendicant quod propria indoles denegavit, gloriam & præclaræ mentis originem. Aliena illa sapiens spernit, & nisi propria virtute fulciantur, in auras evanitura. Non in his ambitiosius jactavit WORMIUS, nec inani fastu virtutem ex moribus mutuatus est, quanquam nec patria defuerit, magnis exemplis abundans, nec parentes, ex quibus virtutis futuræ semina cum lacte materno imbiberet, proprio studio & fortunato genio tandem perficienda. Natale solum Cimbria est, fortium olim Virorum, nunc eruditionis feracissima, ubi masculam mentem WORMIO tenello connatam & sequuturæ virtuti parem, urbs mercaturis & claris Viris inclyta Arhusium, Ptolomæo Carudes, sicut suspicantur Geographi, Parente Consulari dignitate conspicuo WILHELMO WORMIO, Mater INGERA OLAI Consulis Hotterfniensium filia lectiss. an. LXXXVIII. sæculi prioris, die XIII. Maij in lucem edidit omine prorsus felici, ut quemadmodum civium suorum saluti illi consulebant, ita multorum incolumitati nuper natus à præscio Numine destinaretur. Felices Charudes quod tantum depositum & pignus terris concediderint, nunquam patriæ suæ pœnitendum. Habent quoque gloriantur amplissimè, habemus nos quoque nomine ingentis beneficij gratiam illis debeamus, quod præter utrumque *Iacobum Matthiam* Arhusium profundâ scientiâ & eloquio stupendo excellentem, multiplicato fœcundi saluberrimique soli ac cœli fœnore, nostræ Academiæ artis Medicæ Præsidem & sanitatis humanæ custodem accuratum & orbi summisserint. Sic diverso instituto Cimbri nostri ab antiquis dissident, & majori se gloria commendant. Certarunt veteres in nece mortaliū & excidiis augendis emissisq; coloniis varia morte vivorum numerum decurtarunt. Nostri vitas promovent, & ætatem servandi homines, quia corpus, qua animam, profitentur. Certent de patria HOMERI Græciæ urbes. Nos in Charudibus Cimbrorum WORMII invenimus incubula plus antiquissimæ genti & amplissimis Parentibus allatura splendoris quam acceperant. Flos iste puerorum

(L) ; LAUS

OLAUS, ridentibus Dis & Phœbo conscio prognatus, magnam vividioris indolis & felicitis genij spem elegantissimis floribus fructibusque utilissimis humanæ necessitati suffecturam, primis sex tyrocinij annis in patria meliorum disciplinarum officina & domestico surgentium ingeniorum pulvere apud omnes excitavit. Quam in remotioribus à patria palæstris ut augeter perficeretque, Ducibus *Bachmanno* & *Bloccio* optimis tum ingeniorum excultoribus, in Gymnasio *Lunæburgensi* humanioribus literis & autorum melioris notæ lectioni ita assuevit anni unius decursu, ut postea apud eruditos *Embricæ Clivorum* Viros partim sanguinis commercio partim elegantioris indolis voluptate ipsi ex asse addictos, cœptum literarum humaniorum & virtutis domesticæ studium acriter pariter urserit, & patienti trium annorum tædio navati temporis moram fortiter meliori fruge decoxerit. Non ignoravit etiam primis judicij incrementis *WORMIUS* noster sive rectoris genij ductu & auspiciis fortunatis, sive fideli Magistrorum obsequio, quantum ad eruditionis ornatum *Philologiæ* studium conferat & sermonis nitor. Sunt præposteræ ingeniorum quorundam festinationes, quæ illotis manibus nulloque literaturæ cultu in disciplinarum sacra involant temerario & plusquam ausu barbaro, unde cruda studia in publicam orbis scenā protracturi inconditâ orationis barbarie omnia fœdant, & cultissimas Musas deformi veste habituque neglecto pessimè prostituunt. Pulchrum esse ille quondam prodidit, benè Reip. facere, & benedicere. Quisquis supra vulgus erigendus ad utilitatem publicam compertum animum informat, sedulò in eam curam incumbit ut futuram eruditionem si non diserto puro tamen ad veterum elegantiam composito dicendi caractere exornet, sicque loquatur ut videri possit & intelligi. Ita in prima ætate instructus *WORMIUS* aptam profundioribus scientiis majorisque eruditionis capacem mentem ætatis anno septimo & decimo, communi Parentis amicorumque consensu ad celebre variæ doctrinæ emporium & eruditis Viris in *Germania* nobile *Marpurgum* transtulit, moxque migrantibus inde *Gießam* Cattorum Musis, se socium & alumnum sociavit, ut *Philosophiæ* mysteria à Magno *Germaniæ* Philosopho *Rudolpho Goclenio* Seniore hauriret, & *Divinæ* quoque sapientiæ decreta apud summos Theologos *Menzerum*, *Fimckium* & *Helvicum* in salutis securi-

tatem

tatem accuratius perdisceret. Scilicet ille demum propositi sui certus est, & securus, qui humanis Divina jungit, Deumque inter perituras mortalium artes debita fidelitate quærit, ut totum possideat. Credite A: pessimo fulcro inniti sapientiam vestram, nisi DEI scientia fulciatur, quæ & eruditos vos facit & beatos. Nolite tantum oraculis humanis statuere precij, ut infra mortalia existimetis esse æterna, aut felicitatem vestram ex cerebri vestri fictis ideis, & naturæ inferioris miraculis metiamini. Ridicula erit Philosophi Demonstratio & Elenchus, infaustum Medici Prognosticum, Trochisci, Julapia, Pilulæ, potiones medicatæ, electuaria, opiata, emplastra, collyria, unguenta, magisteria, extracta, olea, spiritus & mille hujus census Panaceæ quibus in subsidium laboranti ægro accurritur, vana omnia & irrita, si desit DEUS, si illos falsi arguat ob stultitiam, his spe irrita illudat ob DEI contemptum & artis fiduciam. WORMIUS noster ita cum rebus suis & rationibus calculum posuit, ut eruditus in publicam utilitatem adolesceret, & à DEI cultu prosperos conatuum eventus sibi sponderet, hinc cœli æmulus inter mortales sanctè vixit, & cœlo redonandus claram beatè in DEO clausit senectutem. Tantis præmunitus subsidiis audacius suscepta negotia urfit, transactoque Gießæ inter Doctorum exercitationes biennio, Medicarum rerum studio cœpit inflammari, ad quod genio dictante ferebatur. Ex senis COI præscripto Natura ad scientiam Asclepiadeam instructus quam felicissime, doctrinam studio & industria constanti, in loco studiis apto meditabatur, consilio prorsus prudenti & deliberato. Frustra sudant qui sine doctrina & Præceptorum institutione Medici nomen & dignitatem vano supercilio exambunt, sibi somniant, sibi sine Delio blandiuntur, prius docent exercentq; medicinam & innocentium mercantur animas, quam didicerunt. Multi ex hoc genere triobulares, diverso WORMII nostri exemplo erubescunt, qui artis immensæ amplitudinem assequuturus celeberrimas Europæ Academias adiit, ubicunque de Medica arte publici mercatus exercebantur. Recto igitur itinere visis in transitu urbibus Germaniæ notissimis, Francofurto, Wormatia, Spira, Heidelbergæ, Argentorati opportuno Musis severioribus domicilio, substitit, & trimestri diligentia apud insignes Viros, *Hassenreuterum*, *Sebizium* Seniore, *Spacchium* & *Salzmannum* tam inoffenso pede in arte Medicorum processit,

cessit, ut publico esse documento posset, quantum prompta ingenij facilitas cum industria apud naturæ clientes valeat. Hinc ulteriori discendi desiderio accensus, vicinam Basilicam, Rauracorum Augustam, sedem humanitatis & Apollinis, adverso Rheni flumine, sed secundo Numine petiit. Tanta ea tempestate Basilensium erat fama, ut, mutata sede, amœnissimam Rheni ripam Æsculapius crederetur inhabitare. Florebant ibidem Medicinæ Proceres æternitatis dudum albo inscripti, *Felix Platerus, Cassp. Bauhinus, Thomas Zuingerus, Emanuel Stupanus*, magna profectò nomina & famæ suæ majora. Horum amicitias vel meruit virtute sua WORMIUS Æsculapii pullus, vel obtinuit; frequenti Medicarum Lectionum auditione ita perfecit cupidum saluberrimæ eruditionis animum, ut qui hætenus inter auditores numerabatur, postquam binas hyemes totidemque aristas exegisset inter cadaverum humanorum sectiones, inter Helveticæ Floræ delicias, inter Medicorum Exercitationes publicas privatasque, inter artis universæ pressiore notitiam, tandem disciplina in naturam versa aliis ad audiendum præluxerit. Quam Medicinæ perfectionem in mente conceptam ut opere ipso & confirmaret & ad usum mortalium extenderet, haud nescius, opere ipso non sermone tantum aut artis peritia Medicos æstimari, Italiam cogitatione volvebat.

Annus seculi hujus octavus ad exitum decurrebat, quum superatis in viis Alpibus, visisque in difficili itinere Mediolano, Cremona, Mantua, Vicentia, Antenoream antiquissimam urbem & Serenissimæ Venetorum Reipubl. prudentiâ studiorum Matrem Pataviam intraret, dignam illam Musarum aulam, benignum exterarum gentium domicilium, Phœbi theatrum & Apollinis fanum. Digna hic visa cœptis VVORMI palæstra, in qua invidenda libertate in orbis supplementum exercentur dicatæ Æsculapio animæ. Non inviti Patavini Doctores VVORMIUM, amicitia tantorum Virorum dignum, sed cum applausu exceperunt, comitemque sibi ægros vicatim invisuris, pro more loci planè laudando, adsciverunt. Eminebat in Augusto Gymnasio fama meritisque præclarus Senex *Hieron. Fabricius ab Aquapendente*, Herophilus redivivus & alter Chiron, quo duce & cadaverum profectio, vacavit VVORMIUS, & Chirurg. Operationes promptissima manu vidit exercitas. Non possum sine insigni lætitiæ sensu inter mœstos sermones,

nes, temporum istorum memoriam repetere. Desudabat in eodem Anatomes pulvere beatissimus meus Parens, & perpetuus *Aquapendentis* comes secandi artificium & quidquid magnus ille Democritus in cavea sua Deorum plena spectatoribus exhibebat, dexterrimè imitabatur, nec senis contentus observationibus *Iulium Casserium Placentinum* Prosectorem ab illo secundum, sed æmula arte dissidentem ita sibi junxit amicum in extorum examine, ut non pauca alter alteri debuerit. Junxit in hoc studiorum fœdere dextras VVORMIUS, & amicitiae cœptæ commercium immota lege sanum semper conservavit & inviolabile. Præter *Aquapendentem Crasserium*, quos in Anatome & Chirurgia principes sequebatur, VVORMIUS noster exercitissimis in arte curandi *Eustachio Rudio*, & *Alexandro Vigonia* se adjunxit, ut Methodum medendi Remediorumque formulas illis familiares in singularibus experiretur, eam ratus tutissimam sciendi rationem, quæ usu constat & experientia perficitur. Poterat post tanta scientiarum incrementa suo succo victitare VVORMIUS, & speratam patriæ operam digno successu polliceri, nisi erectus ad quævis honesta animus tempore roborari & aliarum gentium confessione sui amasset augmentum. Scilicet ex ruderibus Latij restabant quam plurima ad quæ visenda curioso impetu incitabatur. Et certè intererat Medicinæ plures soles diversoque fidere calentes terras propriis vestigiisemetiri, sive ægrorum causa & affectionum suis regionibus peculiarium, sive exterorum medicaminum gratia, quæ suo sæpe solo terminantur, sive Naturæ ludentis jucunditate in balneis, mineralibus, terrarum generibus, plantis, arboribus, elementis, lapidibus, animalibus, fructibusque admiranda, sive Eruditorum hominum & linguarum cupiditate, sive denique stupenda dispersarum Antiquitatum curiositate, quæ tanto pectus majori percellunt admiratione, quanto a nostra ætate, moribus nostris vel seculi ignavia sunt remotiora. Hac mente & in usitata tunc generositate, florentissimas Italiæ urbes peragravit, adscitoque itineris comite *Henrico Petrao* Clarissimo postea Marpurgi Doctore. Venetorum vidit Majestatem, Ferrariæ celebritatem, eruditionem Bononiæ, elegantiam nitoremque Hetruriæ, Sienarum eloquium, Viterbiensis agri fertilitatem, Romæ antiquitatem & splendidam purpuram, Puteolorum amœnitatem & dispersa thermarum vestigia; nobilem Neapolin.

polin, Pifarum ubertatem, libertatem Lucæ, Liburnici portus securitatem & Genuensium pompam; nec vidit tantum moreque plurimorum velut canis ad Nilum libavit, sed apis instar dulcedinem singularum accurato gustu in se traxit, publico aliquando salutarem. Neque istis splendorum Italiæ civitatum deliciis inescatus hic pedem fixit, ad plura properantem, quo virtus & vastus nullisq; mortaliū finibus constrictus animus ferebatur. Terrarum omnium laudem apud se velut in compendium contraxit Gallia, cœli solique benignitate, incolarum urbanitate & omnimodæ eruditionis amplitudine palmam universo orbi præripuit, siue eximiis inclytæ gentis meritis, siue reliquarum gentium spontanea cessione concessam. Fructus peregrinationis tanto molimine susceptæ periisse WORMIO nostro videbatur, nisi officiosissimam Galliam præsens pari officio salutasset. Genua igitur apud Ligures solvens, littora Sabaudia infesto à Turcis mari legit, & lustrata in transcurso Savona & Nisa, Martiliam antiquissimam eruditionis Scholam, nunc mercibus florentem appulit. Inde Nemausi amphitheatra, inscriptiones, aquæ ductus, & alia Romanæ urbis æmula ornamenta, Pontemque in vicinia Gardium admirabile opere constructum curiosis oculis subjecit. Et ne aliarum rerum innumera multitudo transvorsum à principe artis instituto raperetur, quod non rarò illis scimus evenire, qui obsoniis magis cupediisque capiuntur quam solidis cibis: in vicinum Montem Pessulum Medicorum scientia ab ultimis Arabum temporibus celebratum, seriores curas transtulit, quatuor mensium mora recondendas. Magnis Academiæ luminibus *Varandæo*, *Bradilleo* & *Richierio de Bellevall* Botanico usus est familiariter; ut ab illis ille doctior recesserit, illi à WORMIO celebriores, hi amare, ille colere, utrumque ex mutua consuetudine ardentissime. Ægrè à fragrantissimo hujus Provinciæ solo urgente itineris necessitate divulsus, per Bituriges, Narbonam, Carcasonum, Tholosam, Burdigalam, Ruppellas, Pictavium, Aureliam cæterasque Galliæ civitates, ad caput Franciæ & universi compendium Lutetiam Parisiorum pervenit, famâ magni *Casauboni* Polyhistoris, & *Riolani* Junioris Anatomici, tunc ad famam concitato gradu properantis, nunc emeriti & supra famam magni, Montspeliensium desiderium levaturus. Diuturnam amplissima urbis mœnia moram omni jure meruissent, ubi eruditio-

nem

nem omnes vici, civilitatem omnia compita personant, ubi illustris Medicorum Schola tot seculis saluberrimæ artis decori par, Clarissimorum Virorum & numero plurimorum & doctrinæ gloria præstantium docta nomina orbis & exterorum velut ad tripodam confluentium admirationem ad se rapiunt. Caterum nec deliberato WORMI consilio favere fata, quæ supra nos negocia curant, nec turbata populosissimæ urbis quies Musis istis indulgebat securitatem. Exsecrando enim parricidio Regum Maximo Henrico IV. Borbonio per scelestam sicarii manum sublato, urbem tanti facinoris indignatione perturbatam innocentique cruore Herois Augustissimi commaculatam horrendæ expiationis metu deseruerunt peregrini & advenæ, facinus indignum & suam misericordiam apud suos propagaturi. Igitur Rothomago, vetusto Cimbrorum hospicio, à Rege Danorum Roës, cui & originem Roëskildia nostra debet, olim fundato, jam verò immensum & opibus auctis & ædificiis Sequano flumini imminente, Æolo benigno & Neptuno amico solvit, ut ad Insulam Batavorum belli gloria & omnis scientiæ laude inclytam properaret antequam patriæ revidendæ desiderium augeretur. Nitidissimæ in Belgio Fœderato urbes, Roterodamum, Delphi, Haga-Comitis, Lugdunum Batavorum, Harlemum, Amstelodamum & aliæ complures animum WORMI terum variarum copia onustum tam grato condimento satiarunt, ut Leydæ, Musarum Helicone, & Palladis arce, Eruditorum hominum illectus amicitia & noscendi cupiditate, festinato itineri detraxerit particulam. Dulcissimæ patriæ redditus, quia & domi in Academia nostra invenit quæ admiraretur, Hafniæ substitit, dulcedinem peregrinationis ruminaturus. Regij hujus Lycæi Doctoribus arctiori amicitia & studiorum familiaritate inter primos conjunctus, quid sibi artisq; professæ perfectioni & latè diffusæ scientiæ deesset apud animum deliberans, coepit de resumendo itinere, rebus domi compositis, iterum cogitare, ut quæ hætenus aliis lucubrationibus impeditus neglexerat, Chymicæ operas, in Medicæ artis complementum exerceret, vel protractiori tempore rerum Medicarum semina, passim tanta naturæ, doctrinæ & locorum benignitate erudito pectori infixæ & exculta, Cui Præceptoris sequutus ductum, ad lætam amplissimamque frugem & maturitatem perficeret. Multorum ille jejuna vota & festinata studia, magnis parvisque commu-

communiam, exemplo suo vicit & supergressus est. Sunt qui ex unico Æsculapij somnio repente Medici prodeant, vixque à limine salutato Apollinis fano nomen inter Asclepiadeos ambiant, & una nocte, velut fungi, decoctores potius quam Doctores nascuntur. Concitato pede ad titulos currunt, compilarisque Receptariorum scriniis ignavia suæ consulunt, non artis honori, non ægrorum saluti, non publicæ expectationi, quam eludunt & pessimè fallunt. Saniori mente animatus VVORMIUS, multorum incolumitati destinatus, post tot annorum inter severiora studia & peregrinationum tædia, molestas curas, grave non duxit in celebri Marpurgo plurimos menses exercitissimo Chymico *Hartmanno*, & Cassellis *Gillenio* veteri amico, oculos manusque commodate & cum industria ei artis generi vacare, sine quo Medicus vix titivilitio censetur hoc seculo dignus. Naturæ ibi vidit abstrusos recessus generi humano profuturos ignei caloris eventus, Deorum commercia & divortia, elementorum pugnas, metallorum metamorphoses, & mille lutorum formas, quibus vel in principia sua solvuntur corpora, vel soluta figuntur. Quid aquas ex floribus, radicibus, corticibus, feminibus eliciat & lignis, quid provocet regias & fortiores, unde spiritus subtilis, mordax acetum, olea tenuia, elegantes tincturæ procedant, quid balsama componat, extracta destillet, sales, flores, magisteria, calces, & hujus generis alia, perspecta dextérité conficiat, quicquid *Geber* cum universa Hermeticorum multitudine docuit, quicquid vel aquila promisit, vel vellus cureum ostendit, VVORMIUS noster apud fornaces obtinuit, à carbonibus assequutus est, meruit igneo ingenij & pertinacis laboris calore, ab utroque denique artifice facilis impetravit, siue elegantis ingenij merito siue sinceræ familiaritatis obsequio. Compleverat ita eruditionis, consummato Medico necessaria, circulum VVORMIUS, & nihil intentatum reliquerat, quo ægris reddi incolumitas, patriæ decus expleri possit, & ad immortalem nominis existimationem feliciter ipse grassaretur.

Privata hæcenus erant commoda, secreti honores, tacita multorum de VVORMIO judicia, confessione publicâ & orbis eruditi applausu confirmanda. Certatim id sibi laudis aliæ Academiæ exoptaverant, quas in vota faciles meritum VVORMII flexerat. Sola tamen Basilea huic acclamationi digna VVORMIO visa & VVORMIUS
Basileæ

Basileæ. Spreto alibi vel neglectos honores laborumque exantlatorum præmia, apud Medicinæ antesignanos nunquam sine veneratione nominandos *Platerum* & *Bauhinum* exambivit, qui post rigidum examen, masculum in publicâ concertatione confictum, & laudatissima publicè privatimque edita eruditionis sanæ documenta, tam erant in cumulandis virtutum titulis summisque in Arte honoribus prompti, quam ille in expetendis timidus & modestus. Undecimus seculi currentis annus Mense Decembri, solennitati Apollineæ dicatus, lauream coronam in Brabeuterio Academico dudum debitam, more majorum per Felicissimum Senem *Felicem Platerum*, auspiciis Rectoris *Bauhini*, VVORMIANO capiti tot virtutum & doctrinæ radiis corulco, faustis bonorum omnibus imponi decerniq; summe lætabatur. Leni strepitu Rhenus vicinus decurrebat, votis perstrepebat Brabeuterium, & lætantium vocibus, plaudebant Eruditi, gratulabantur urbis humanissimæ Proceres, omnes fortunatum WORMII Doctoris auspiciis in patriæ commodum & perpetuam nominis gloriam non falso augurio interpretabantur. Felix tua sobole Basilea & alumnorum delectu, quos non tam numero & nūmis, quam meritis pensas æstimasque. Alij serunt, tu metis, onera alij augment, tu honores, alij simulatæ virtuti & amicitiae favent, tu nisi exploratam suoque pondere gravem virtutem nec amas nec effers, alibi eruditionem tituli præcedunt, apud te sequuntur. Habes in Dania nostra *Finckium* Senem, *Severinum*, *Fuirepios*, *Bartholinos*, *Vvormium*, *Kothium*, *Hofmannum*, *Benzonum*, aliosq; tuorum titulorum gloriâ illustres, qui ab invidorum calumniis & malè sentientium livore tuti, vel ideo cordatius majore sui fiducia, sua virtute se tuentur, quod tibi sint probati. VVORMIUS noster Medicinæ Doctor Basil. eruditionis hactenus maturæ & honorû paritorum fructus aliorum vindemiæ expositurus, hyeme sequenti secundo Rheni flumine & prosperiore successu per Belgium apud divisos toto orbe Britannos divertit, à quibus ob conspicuas Viri hujus & omnium oculis expositas doctes, veteri cum Cimbris fœdere & consuetudine, Londini Anglorum sesquianni decursu tam exceptus fuit hospitaliter & amicis ulnis, ut non tantum in familiam Illustris Dn. Richerij Baronis de Ingvald, Chymicæ & Medicinæ amore, sit adoptatus, sed ad intimam quoque Medicorum Regiorum amicitiam *Kraigij* & *Majerni* admissus, & his

(M)

& fami-

& familiæ Ingvaldianæ & urbi Londinensi sæpius artis suæ ostenderit felicitatem. Interea munitas Britannorum arces lustravit, urbes vicinas peragravit, & Oxoniensis Academiae Bibliothecam nulli in orbe secundam vidit simul & obstupuit. Verum enimverò dum honorum plenus & publici ubique applausus, sui per melioris Europæ partes propagaret notitiam, cui natus erat patria in videre cœpit, & parentes sollicita cura angî desideratâ tanti filij præsentia viduati. Igitur vocantibus amicis reditumque suadentibus, noluit pius WORMIUS aut parentum obsequio aut omnium expectationi deesse. Niveo calculo notanda illa dies, quæ prima mense Julio tertij & decimi anni in patriam reducem hilari nullisque nubibus aspera fronte WORMIUM vidit & complexa est, parentis gaudium, amicorum solatium, spem patriæ, orbis amorem. Advena WORMI gravissime, noli credere recedendi sæpius tibi concessam potestatem. Sat soles vidisti, terras es emensus, sat multorum cum Ulyssæ mores vidisti & urbès. Figendi pedes, neve semper vel discas vel auditor sis jam cum usurâ reddes quæ accepisti, sparta alios docendi erit committenda, excuties variæ eruditionis sinus & Medicarum rerum ubertate refertos loculos, illustrabis in posterum Academiam patriam & seculum præsens pulcherrimo docendi scribendique genere. Nunquam, me sponse, committet patria, benigna ingeniorum nutrix, ut maximis tuis virtutibus vel merita laus decedat, vel justum premium non statuatur. Vix à reditu pulverem WORMIUS excusserat peregrinum, penulamque complicaverat, quum adventu optimi sui civis excitati Patres Academici, decori suo juniorumque emolumento invigilaturi, de eligendo Professore deliberant, inclinatisque studiis WORMIO humaniores literas, mox Græcam literaturam commendant, Cœsenis patriam, Agamemnonis salutem, Ulyssæ errores, Helenæ securitatem, Achillis fortitudinem & quidquid Græcij ingenio, quicquid ore rotundo valuerunt. Hic vires ingenij & industriæ exercuit WORMIUS, Græcorum sapientiæ par quacunque lance expenderetur, & Latij antiquam laudem Romulique Nepotes masculè tutatus, utilem Academiae juniorumque ingeniis novem annorum spacio operam locavit, majori post hac studio & surgente famâ augendam. Et ut propius Medicinæ sacris, quibus se nuncupaverat totum, interesset, Naturæ scientiam, Medici animam,

nam, publicè sequenti triennio, & quicquid ambitu suo universum hoc, expressum DEI simulacrum complectitur, eo docendi compendio, ea dicendi facilitate velut Naturæ amasius & ad secretiora consilia à Prometheo admissus demonstravit, ut se vacuæ cathedræ Medicorum dignissimum anno seculi hujus XXIV. probaverit. Jussu & auctoritate Augusti Danorum Monarchæ, Divinis monumentis fideique arcanis in Academia publicè interpretandis admovebatur Parens meus CASPARUS BARTHOLINUS, cœlitibus pridem adscriptus, qui Medicum docendi munus plusculis annis exercitum amicissimo successori, veteri amicitia, recentique affinitatis vinculo, sibi conjunctissimo WORMIO, tanto lubentius resignavit, quod & parem oneri atque decessorem agnosceret, & in affectu erga filios prævideret successurum. Nec concepta spe falsus tuit Pater, aut opinione. Mutavimus post Parentis excessum, WORMIO superstite, nomen Patris, neutiquam animum aut constantem in nos voluntatem. Successit WORMIUS Parenti, non *Thessalus Hippocrati*, nec *Aristoteli Theophrastus*, sed Menedemo Asclepiades, frater fratri, amicus amico. Uno animo utriusque calebat corpus, nec vacua post *Bartholinum* cathedra censebatur, WORMIO præsentē, qui à prædecessore excitatus in auditorum mente Medicarum Rerum scintillas & igniculos, continua industria, sibi, Academiæ & Parenti nostro gloriosa in immensum accendit. Diversa jam successionis series & ordo factorum dispar, vicem rerum nostrarum mecum dolete Auditores & ingemiscite! Utinam, quod pro publica utilitate votum in meæ tenuitatis veniam & excusationem prætendo, tanta ex loci dignitate & vestro singulorum commodo, vobis ego post WORMIUM possem polliceri, cui onus suum Ætna gravius humeris hisce reliquit, quanta VVORMIUS olim post Parentem & promisit vobis splendidissimè & præstitit amplissimè.

Patebat tum apertus VVORMIO optime de publico merendi campus, per quem à primo Medicæ cathedræ felici augurio ipsi demandatæ momento, summo patriæ universæ applausu, & omnium candide æstimatorum confessione tam strenuè & ex voto communi decurrit, ut præcedentium laudem vel æmulatus sit vel in se contraxerit, posteritatis precium meruerit, præsentium venerationem, & exterorum stuporem. Ad clepsydras publicarum præle-

tionum & solennium Disputationum mensuram metiebatur, quam ea fidelitate & splendorum auditorum concursu, sine exemplo numerosam, nullo monente à se exigebat, ut diem sibi perisse crediderit & annum, si quando officij hujus debitum causa fontica vel necessaria remota interpellasset. Erat autem, ut sciant posterij, in docendo brevis, gravis in differendo, in explicando facilis, acutus in disputando, omniaq; ad captum auditorum ita attemperabat, ut nec tyrones, nec provectiores navatæ unquam hoc Duce operæ poenituerit. Artis Medicæ secreta propalavit, abdita principia detexit, eruit latentes causas, dubia signa exposuit, remedia difficiliora explicavit; quicquid *Com* habet gravitatis, quicquid *Pergamenus* Asiatica loquacitate diffusum, *VVORMIUS* expedita reddidit & contracta nec obscurus in difficilibus, nec justo in necessariis parcior. *Dioscoridis* imitatus diligentiam, herbarum formas & virtutes investigavit, invenit incognitas & in usus mortalium convertit Floræ nostræ amor & delictum. Cochleariam Danicam minorem, hostem mali inquilini, quod scorbutum vocamus & damno nostro expetitur re potius quam veteri origine notum, in locis patriæ paludosis cum Parente heu! quondam meo primus effodit & in lucem protraxit. In hortum Academicum, cui præsidebat, magna cura congestit bulbos, semina, truncos, & quicquid inter rara vel Creta mittit vel Memphis colit, vel ex Indis miramur, vel inter domestica negligimus. Herophili sectator sectioni cadaverum impense favebat, & quæ apud Præceptores, *Platerum*, *Bauhinum*, *Aquapendentem*, *Casserium* fidelibus olim oculis manibusque notaverat, sine invidia aut ostentatione, publica esse voluit. Nunquam præsentiam suam hisce exercitiis denegavit, quæ in accuratam sui perducant cognitionem, & auctoritate sua ad necessarii operis voluptatem auditores nostros incendebat. Multum & ego & prædecessor *D. Simon Paull*, *VVORMIO* deferimus quod publicas privatasque nostras sectiones suo consilio & applausu sit semper prosequutus, artisque quam publica auctoritate in salutem generis humani professi sumus, pro virili sustinuerit dignitatem. Assurgunt beatis ipsius Manibus Vasa Lactea Thoracica, & Lymphatica nostra, quæ fidem à tanto spectatore & iudice incorrupto invenerunt, contra malitiam seculi & invidiam qua premimur qui publicæ utilitati periculo nostro excubamus. Si fata *Galenum* ad tempora nostra servas-

servassent, Hafniam prius quam in Ægyptum sceleti videri discendiq; studio navigasset. Vidisset sæpe WORMIUM compagem ossium humanorum artificiosam demonstrasse, & ossicula didicisset perfuturam cranei Lambdoideam dispersa velut novas in microcosmo Insulas, quæ in perpetuam tanti inventoris memoriam, VVORMIANA ossa pace Professorum libuit appellare. *Plinium* quid memorem, quid à *Vesuvio* reducam, quem in VVORMIO vidimus redivivum & ex merito suspeximus? Candidè vobis loquor Auditores, & apertè, nunquam in Septentrione sæpius Natura fuit visa, nunquam majoribus precibus sollicitata, nunquam clariori faceluxit, quam VVORMI ætate, apud quem lubentissimè & frequentius divertit. Inaudita ille curiositate & rerum Naturalium amore ductus, ex universo orbe Naturæ rariora phænomena ad se invitavit, collegit ipse, & ab aliis collecta indulgentissimè habuit. Musæi sui amplitudinem ita produxit, ut angusto Technicothecæ loco vastum penè orbem & quidquid ex Natura miramur & Arte, accuratissimè arctaverit. Metallorum varias species Norwegia misit, Islandia aves terris nostris inusitatas & pisces monstrosos subministravit, Groënlandia Unicornu, vestiumque barbararum & instrumentorum suppellectilem & Balenarum partes contribuit, Germania lapides, salsalia, terrarumque genera, Britannia quamplura, nec minora Gallia, Schytia agnum suum, Italia antiquitates, marmora, nummos, mineralia. Ægyptus Crocodilos, Armadillos, Iguanas, Balsama, Persia bombyces, India Orientalis aromata, conchas, fructus, gemmas, Occidua aviculas Junonis, animalia, cannas Saccharinas, Japonia sagittas, China libellos, laccæ artificia, Africa Leonum, Elephantum, Rhinocerotum particulas, Gothi & Cimbri Runas, & quicquid patria tellus fecundo solo profert, omnes orbis, quocunque patent, anguli WORMIO tributarij, preciosa sua miracula inquilinasq; merces, nostro cælo invisas ad contractū istud orbis compendium & cunctarum rerum gloria illustre theatrum certatim contulerunt. Pascebat his naturæ admirandæ spectaculis & ostentis animum oculosq; WORMIUS, & spectatorum undiq; confluentium satiaturus desiderium, ille Naturæ arbiter & interpret, arte laboriosa disposuit singula. in classes ordinatamq; seriem distinxit, obscura illustravit, mura erudito ore loqui fecit, & naturæ defectum supplendo, operosam Calceolarii, Imperati, Plateri, Paldi-

dani industriam superando, nobis aliisque, qui impari gressu hic illum sequimur, ad Naturæ artisque cupiditatem exemplo suo præluxit. Dabit illi hanc laudem Natura, patria hanc prærogativam haud invita concedet, hanc industriæ gloriam exteri consignabunt, ut quod defuit naturæ, patria ignoravit, exteri sparsum per orbem quæsierunt, apud unum **WORMIUM** invenerint & didicerint. Tantam in peregrinis adornandis diligentiam, laudemque meritam, patriarum rerum & domesticarum antiquitatum negligentia imminuisset nisi & huc debitum operæ pensum contulisset.

Habet quippe patria quæ alios in admirationem sui trahant, & horridam cœli sui similitudine terram vel ingenij vel industriæ vel naturæ faventis tempore videas incallescere. Extra se positi videntur & rationem, qui sic peregrinis se emanciparunt, ut negligant domestica, remota sectantur, ut quæ ante pedes sita, inscia negligentia transmittant.

Iccirco ne sprete neglectæque dignitatis patriæ injuriam **WORMIUS** patriæ amantissimus experiretur, serias cogitationes cum patriis Antiquitatibus partitus est.

Monumenta in campis tumulosque Annualibus nostris celebratos eruit, neglecta hæctenus saxa & temporis diuturnitate exesa restituit, Heroum cippos erexit aras dirutas collegit, Runas tot seculis mutas exulesque revocavit, & ex saxis quibus longo tædio inhæserant, ex codicillis, quibus immersæ latuerant, ex membranis ubi ferè deletæ vix sui vestigia servaverant, quibus immersæ latuerant, ex membranis ubi ferè deletæ vix sui vestigia servaverant, ex voluminibus fumo annosis, ex bacillis, carminibus Scaldrorum obscuris, & ab omni hominum memoria remotis instrumentis, incredibili & à nullo hæctenus tentato successu, propria industria & vigiliis, adhibitisque in consilij participationem documentis antiquissimis, veterumq; rituum & sermonum in Septentrione peritis, ab interitu & longa nocte primus vindicavit. Fastos suos & tempora obsoleta Daniæ restituit, linguam Gothicam, longo silentio deperditam, in publicam lucem protraxit, Historias patriæ illustravit, Heroas oblivione obrutos, quia vate sacro caruerunt immortalitati suæ redonavit, giganteos Cimbrorum Patres, olim defunctos, in orbis nostri scenam redivos protraxit.

Immortali mehercules nunquamque silendo Cimbrorum suos beneficio devinxit **WORMIUS**, & **WORMIUM** Cimbrum, qui ex rudetibus suis resuscitati

sibi

sibi vitam, WORMIO famam, patriæ apud omnes gloriam velut postliminio procurarunt. Multum me iudice & supra opinionem magnum censetur vitæ assuetos suæ luci restituisse, plus tamen est & Dīs proprium, redeunte seculo Deucaleonis, ex saxis, ex tumulis, ex cineribus defunctus extento ævo provocare, loquentia marmora erigere, & decantatas chartas sequuturæ mortui subtrahere.

WORMIUS noster, vindex patriæ antiquitatis acerrimus, inter veterum umbras & Runarum occupationes, ira divisit laborum suorum vices, ut qui tacitis saxis consuluit, viventium rationes, cui bono artis suæ præsidia sibi comparaverat, cæteris prætulerit. Frustraneo instituto tot pede felici absolvisset peregrinationes, tot studiorum fastidia devorasset, tanta rerum peritiâ animum instruxisset, nisi in humanæ salutis solatium uberrimi fructus cessissent, prosperæ valetudini conservandæ & adversæ reducendæ. Hic Medico positus finis, hæc currendi meta, quam qui proximè attigerit, Gallum Æsculapio lucrabitur, & sufficientissime de mortalium merebitur genere. Prosperrimo eventu suas in hac palæstra partes egit WORMIUS, ut fatalem vitæ terminum plurimis visus sit arte produxisse, præsentem mitigaverit & Charonti millenas animarum vecturas interverterit. Itum est ad hunc Æsculapium in conclamatis ægritudinibus, provocatum in dubiis morborum accidentibus, huic vota nuncupata ubi ope destitutis acclamabatur. In consultationibus perspicax, certus in prædictionibus, in remediis felix, in ægrorum visitatione facilis promptusque & in omnibus artis operibus moderatus juxta & prudens. Paria in Prognosticis cum Hippocrate, in causis cum Galeno fecit, cum Scribonio in remediis, ut in sola WORMII præsentia spes ægrotantium sita videretur, morbi terrentur fugaretur imminenti mali metus, & cum valetudine transigeretur amicissimè. Omnes sibi auxilii satis in WORMIO, & nunquam nimium morborum esse existimabant. Parum abest, quin pulchrum nobis dicam, hoc Medico ægotasse, per quem singulari providentiæ dono mortalibus concessum vires maximas Ars & Natura exerceret. Omni ille vehementia astutos humanæ valetudinis insidiatores, morborum cohortes profligavit, salutares medicamentorum formulas pro publica indigentia invexit, & nullum non movit lapidem, quo sive popu-

riter grassantes affectiones, sive malignitate contagiosas pestilentias, sive infestas alias morborum procellas exstingueret & inhiheret. Hinc publicæ in usum vulgi de Scorbuto, Febre maligna, Dysenteria, Pestilentia extant Consultationes, Senioris WORMII nostri ductu & Medic. Hafnienfium collata opera promulgatæ. Hinc tanta illius cura eluxit in Pharmacopolarum officinis, preciiis constituendis, & æstimandis medicinis, in pomposis Theriacæ & Mithridatij antidotis componendis, aliisq; solennibus Pharmacis, quibus per vices Decani nomine & auctoritate gravissimè & summo iudicio præfuit, in novis inveniendis vel receptis emendandis, vel ignotis inducendis, & hujus sensus sexcentis quibus & Rem Medicam insigni accessione, & ægrorum solatium novâ spe auxit.

Dum tanta patriæ & Academiæ sollicitudine XXX. annorum experientia cathedræ ægrisq; ipsius fidei concreditis assiduè vacabat, de posteritate per intervalla & negotiorum spiramenta cogitavit, ne vel famæ suæ apud externos Soles vel sequentium temporum expectationi ulla parte deesset, ne quid profuturum aliis lateret, eruditissimum calamum & expolitum ad ampla illa ingenij & doctrinæ monumenta implevit, quibus jam magna nominis VVORMIANI immortalitate Arctous orbis superbit. Medicæ artis principia, quæ Institutiones vocamus, succincta brevitate exili opere complexus est. Decem & octo Exercitationibus præcipua & alicujus ponderis dubia, inter magnos artis nostræ proceres controversa, quæ digna aliquo arbitro & vindice videbantur, solvit ingeniosissimè, & in nobilissimis universæ Medicinæ argumentis tam nervosè occupabatur, ut *Sylvaticum* & *Vallesium* multis gressibus superaverit, & demonstrationum certitudine palmam in hoc pulvere sit meritis. In gravissima *Hippocratis* oracula & Aphoristicas sententias brevissimos Commentarios ad veram authoris mentem conscripsit. Absolutam admirandorum Naturæ Artisq; operum in Musæo congeltorum Historiam spisso volumine contexuit, eorundem Catalogum præmisit, & separato prælo Murem in Norwegia depluentem absolvit. Aureum Aristotelis, sive quisquis denique auctor sit, de Mundo libellum aureis notis & elegantissimis scholiis illustravit, mundi applausu condignis. In Antiquitatibus verò Danicis quid præstiterit sæcunda penna, in recenti omnium hæret memoria, apud posteros, si qui futuri, duratura

duratura. Fastos Danicos iterata diligentia digessit, patriæque sua tempora ex Runarum traditione reddidit, sibi æternitatem. Literaturam Runicam repetita editione in literatum seculum ire passus est, ne patriæ nostræ olim usitati idiomatis vel conterranei vel peregrini diutius essent ignari. Quid Edda, & Scaldri, quid antiqui Gothorum sapientes carminibus suis de patriæ Historia & Mythologia sua decantarint, in opusculo de Danorum Poësi exposuit, & in Lexico Runico singularum vocum tradidit significationes. Monumenta Runica Daniæ & Norwegiæ immenso labore conquistata uno volumine composuit, explicuit & ad primos auctores retulit, posteraque cura exauxit quæ de monumentis Stroensî, Trygvaldensî, Aureo Principis Danorum cornu, in Cimbria non ita pridem eruto, sparsim & per partes prodiderat. Seriem Regum Danorum ex antiquissimo codice membranaceo Runicis literis exarato duxit, doctisquæ scholiis clariorem dedit. Baccalaureum Philosophiæ immunitatibus suis stipatum promulgavit, Lauream Philosophicam Fratibus Rosæ Crucis opposuit, & Jubilæo Evangelico de fidei suæ certitudine, professionis innocentia, & futura beatitudine triumphavit. Superarent ista omnia fidem nostram, & credulitatem posterorum, quibus nominis sui claritatem tanto sudore, vigilatis noctibus & prompta genij indulgentiâ propagavit, patriæ decus sustinuit, & omnium utilitati consuluit, nisi nobis esset persuasum, minora a WORMIO expectari potuisse nunquam, qui maximis conatibus par & major omni diligentia, suam incolumitatem publicæ saluti postposuit, interviendo aliis consumi maluit, animi sui imperio & corporis servitio usus, quam inglorios annos inter voluptates & silentium transigere.

Tot editis bonæ mentis & præclari in publicum affectus documentis, tot meritis inclytus WORMIUS, famæ suæ magnitudinem patriæ finibus angustio rem, ultra Phœbi limites produxit, & nominis sui splendorem ad remotissimos terrarum tractus diffudit. Enimverò non domestica tantum juvenus tanti Præceptoris succo vicitavit, sed ex omnibus melioris orbis patribus præclara ingenia ad audiendum WORMIUM, velut redivivum *Cœum* concitato studio confluerunt, quæ & meliora recesserunt & doctiora, operæque fructum suis penatibus reddita longè retulerunt uberrimum. Pro magno Præceptore certare multi, plures

vitam eruditionemque imitari, non pauci celebritate ejus adjuti & propria æmulatione inter Eruditissimos locum mereri & clarissimos. Alij amicitiam provocare & examinare, alij cœptam perpetuitate firmare. Præsentes ad oraculum nostrum concurrere, absentes consulere per literas. Sive inquilinos patriæ interrogas, sive advenas audias, qui WORMII voces exceperunt omnes Viri stupebant vultum ad gravitatem & antiquam constantiam compositum, mirabantur incredibilem humanitatem & sermones inæstimabiles, nec quicquam apud WORMIUM observarunt, quod vel imitatione dignum non esset, vel senis dignitati. Dispersos in Europæ provinciis omni doctrina celebres, in sui amorem cultumque pellexit. Illi per epistolas officiosi de cogitatis lucubrationibus eruditisque argumentis communicabant consilia, quorum, nisi nimia prolixitate peccarem, de facili nomina consignarem: Hi publica opera WORMIANO nomine velut flosculis exornabant. Dies me citius quam candidæ animæ deficerent, si stricta oratione omnes acclamarem, qui WORMIO nostro de felici celebritate gratulati sunt. Nemo Danicam hanc metropolin insalutato WORMIO transiit, nisi vel literarum imperitus vel festinato itinere impeditus. Principes Viri, Legati Regum & Principum, Comites, Barones, Nobiles, Clarissimi alii maximi, minimi, medioximi, summa cupiditate WORMIUM invisebant, de raris Naturæ & Artis, gentium variarum & linguarum statu & conditione ultro citroque collocuturi. Omnibus vitutibus domus WORMIANA patebat, eruditisque colloquiis cottidie perstrepebat, quasi Parnassum Musæ hic sibi mutatis sedibus elegerint, consiliis conventibusque Deorum Dearumque celebrandis dicatum. Inter quos exterorum applausus & certantia officia, nec siluit patria, nec in amore & splendissimi civis favore, aliis quicquam concessit. Neque enim honores magni optimis in patria Viris, nec honoribus desunt optimi Viri, sicut de Roma sua *Q. Fabius Maximus* olim gloriabatur. Erectos omnium animos in WORMIUM cerneret expansas ulnas, parata obsequia. In desperata valetudinum causa WORMIO supplicatum, candor in exemplum tractus, vitæ integritas laudata, eruditio inusitata humanitati copulata, stupenda fama, perspecta pietas, & gravissima Senis ora, cunctorum vicere voluntates, officia, venerationem. Externa quidem plebi blandiuntur,

untur, at de internis illi rectius judicant qui supra alios & honorum fastigio eveci & nativitatis sorte vulgus supergressi, & amplissimis melioris animi bonis instructi, soli virtuti precium statuunt & merita æstimare didicerunt. In utroque felix WORMIUS, & succulento animæ domicilio, miti & ad serenitatem placido vultu, minorum gentium Dñs se commendavit, & excellentibus interioris pectoris dotibus Maximorum Regum, Principum, Heroum, Cl. Virorum, meruit gratiam & quicquid benè de Republ. meritis tribui solet. Bis in nascentis famæ exordio Philosophorum Decanus designatus primos summosque Philosophiæ honores solennibus Academiae patriæ ritibus, Viris juvenibusque, laureâ dignis, distribuit. Ætate provectior & meritis, summum in Academia Magistratum ex voto publico quinquies gessit, & in ultimo vitam clausit purpuram suam cælo additurus. Decani in Medicorum Collegio partes decem & quatuor annorum lapsu sustinuit, ex quo summa ætate & decrepita impeditus Senex omni merito & encomio antiquior D. Thomas Finckius, priori seculo libris, hoc liberis suis clarissimus, adhuc XCIV. annorum Senio vegetus, WORMII Socer, Magnorum virorum Pater, Avus noster, multorum Proavus, & nuper Abavus, concessio ocio a publicis muneribus feriat. Canonicis Lundensibus annumeratus, sic Sacra Divi CHRISTIANI IV. Majestate jubente, hanc Regii favoris clementiam, quam plures fortunæ debent, studio & obsequiis videbatur meruisse & publicorum in patriam meritum æstimatio-
ne. Enimverò tanta in Medico hoc fiducia, tanta artis peritia, tanta experientiæ existimatio, ut in extremis idem Augustissimus Rex morienti sibi adesse WORMIUM voluerit, cujus saluberrima expertus fuerat consilia, prompta obsequia & subjectissimas curas. Huic Æsculapio valetudinem suam commiserat Electus Daniæ Princeps CHRISTIANUS, clementer admissio, & indulgentissimè semper habito. Nec tacenda immortalis Regum Maximi FRIDERICI III. Domini nostri sacratissimi, in WORMIUM sine exemplo clementia singularis, patriæ Annalibus dignissima. Infra suam Majestatem curiosissimus Rex, & omnium literarum amantissimus nunquam putavit inter tot Regni curas & sceptrorum sollicitudines, per vices & publicis in Academia Disputationibus & sectionibus nostris in Theatro clementissimè adesse & ad WORMIANAS
ædes

ædes rerum variarum naturæ artisq; copia eleganter instru-
ctas revifere. Imperij fui diuturnitati & prosperitati inter-
esse credit Princeps opt. maximus, si & literis faveat, & in-
genia aliquo in clementia loco esse jubeat, præmiisq; ornet
quos Reipubl. suæ profuturos cives vel fecit vel invenit. Ut
prospectior esset Augusti Regis fides, nunquam dubia aut
fallax, filio WORMIANO M. WILH. WORMIO, pater-
narum virtutum æmulo, Parentis in Capitulo successionem
benignissimè indulgit. Universis Regni Senator, illustrissi-
mis, inprimis Magno Aulae Magistro *Ioachimo Gersdorphio*,
& Regio Cancellario Magnifico *Christiano Thoma Schsted*,
in Regni Senatu Princip. pressioribus WORMIANÆ vir-
tutis & reliquorum spectatōribus arbitrisque candidissimis,
Danicæ Nobil. Generosiss. tam in deliciis WORMIUS, in
oculis, in amore perpetuus, ut huic Medicorum Principi suæ
sanitatis instrumenta post Deum prudentissimè & sine pœ-
nitentiâ concrediderint. Ita certante amore inquilina
WORMIUM prosequēbantur, colebant exteri, munera
mittebant, deferebant officia, & in uno WORMIO inventa
quæ Majores amarent, æquales venerarentur, Nec de DEO
dubitemus, summo benè actæ vitæ muneratore, in quem
omnem fiduciam ab incunabulis ad extremum suspirium
WORMIUS noster sincerâ pietate calens, semper vixerat,
apud vos, *Auditores*, repetite, quam curæ Numini fuerit &
acceptus. Ut laborū tædia, onera honorum subinde solaretur,
ut prosperiore cursu omnia procederent, tres Charites
WORMIO sociatæ, ut posteritati suæ ante fata interesset,
sobole numerosa auctam familiam vidit, ut deniq; domesti-
ca felicitate & publica laude frueretur diutissimè, ætatis ter-
minum vivendique spacium ad grandem gloriosamque se-
nectutem protraxit. Magna hæc & stupenda Divinæ gratiæ
documenta, quibus digni censentur qui se DEO dignos mo-
ribus inculpatis, vitæ integritate & recti verique voluntate
præstant. In thalamum WORMIANUM tres Charites de-
ductæ tanto conjugio dignissimæ, sive genus spectes, inter
nostros præcipuæ, sive formam, nulli secundæ & verè Deæ,
sive denique proprias animi virtutes expendas, inter omnes
sui sexus suæque ætatis maximè conspicuæ Per vices, ne er-
retis aut de WORMII castitate sinistrè judicetis, hæ sibi
successerunt, & unius desiderium altera lenivit, tertia utriusq;
doloris acerbicatem mitigavit. Prima *Dorothea Finchia* castos
jun. mariti amores accendit, altera *Susanna Matthia*, consi-
stentem

stentem ætatem firmavit, tertia *Magdalena Mothsfeldia*, senescentes WORMII canos à præcipiti fato retardavit. Omnes in amore conjugali pares & officio, impares in felicitate. Feliciore sorte natæ præcesserunt, ultima infelicitatem ideò suam deplorat quia sequi debet, & illius lugere exsequias, qui priores extulerat. Vixit arctissimâ mutui amoris copulâ cum omnibus, ut inter maritum & uxores officiis certatum sit, vixit, & elegantissima prole familiam suam beavit, Pater WORMIUS decem & octo liberorum, novem Nepotum Avus, duorum Clarissimorum Generum Socer, Liberorum masculi sexus trium funeri vivus interfuit & quatuor filiarum. Superfunt filij quatuor in spem patriæ & WORMIAN nominis robur nati surgentesque, & sequioris sexus quinque, quarum binæ ex primo conjugio susceptæ Doctissimorum Virorum thalamis fœcundæ florent, reliquæ in WORMIANO senio & simplici & gemello partu procreatæ à superstite Matre sanctiss. educantur quæ mœrore justo afflictâ posthumum fœtum Nixiis Dis juvantibus, defuncto heu marito, propediem est paritura. Ingens mortalis beatitudinis solarium in WORMIO Sene excitarunt conjugium beatiss. & soboles innocentissima, quibus fessas vigilias, labores fatigatos, publicam famam subinde onerosam, & seniles annorum molestias & mille curas sublevavit, donec confectus lucubrationibus, publica sollicitudine enervatus, satur gloriæ & vitæ longioris, Climacterici magni injuriis ingravescentibus, stanguriâ molestâ sine calculi metu exacerbata, & febrili æstu omnem corporis aliàs vegeti & præter ætatem robusti vigorem fortiter attentante, inter novissimos piæ animæ sermones, inter conjugis mœstissimæ lacrymas, dulcissimorum liberorum ejulatus, amicorum planctus, omnium mœrorem & publicas urbis, patriæ & orbis eruditi commiserationes, fractus viribus sed animo constanti & ad immortalitatem composito, libens fatum excepturus, Venerandus hic Senex, tot operum auctor, sanitatum assertor & vindex, morborum terricamentum, solarium familiæ, delitium patriæ, amicorum quos constantissimè semper & sine fuce coluit, desiderium, orbis stupor & virtutis omnis eruditionisque subsidium, & ornamentum seculi, quo nec præterita ætas majorem habuit, nec parem sequutura inveniet, meus ille, heu meus ille, quem siccis oculis non nomino, WORMIUS, sine acerbo doloris sensu non repeto, sine irrep-

rabili

ædes rerum variarum naturæ artisq; copia eleganter instruat revifere. Imperij fui diuturnitati & prosperitati interesse credit Princeps opt. maximus, si & literis faveat, & ingenia aliquo in clementia loco esse jubeat, præmiisq; ornet quos Reipubl. suæ profuturos cives vel fecit vel invenit. Ut prospectior esset Augusti Regis fides, nunquam dubia aut fallax, filio WORMIANO M. WILH. WORMIO, paternarum virtutum æmulo, Parentis in Capitulo successionem benignissimè indulgit. Universis Regni Senator, illustrissimis, inprimis Magno Aulæ Magistro *Ioachimo Gersdorffio*, & Regio Cancellario Magnifico *Christiano Thomæ Schsted*, in Regni Senatu Princip. præfioribus WORMIANÆ virtutis & reliquorum spectatoribus arbitrisque candidissimis, Danicæ Nobil. Generosiss. tam in deliciis WORMIUS, in oculis, in amore perpetuus, ut huic Medicorum Principi suæ sanitatis instrumenta post Deum prudentissimè & sine poenitentia concederent.

Ita certante amore inquilina WORMIUM prosequerentur, colebant exteri, munera mittebant, deferebant officia, & in uno WORMIO inventa quæ Majores amarent, æquales venerarentur. Nec de DEO dubitemus, summo benè actæ vitæ muneratore, in quem omnem fiduciam ab incunabulis ad extremum suspirium WORMIUS noster sincerâ pietate calens, semper vixerat, apud vos, *Auditores*, repetite, quam curæ Numini fuerit & acceptus. Ut laborû tædia, onera honorum subinde solaretur, ut prosperiore cursu omnia procederent, tres Charites WORMIO sociatæ, ut posteritati suæ ante fata interesset, sobole numerosa auctam familiam vidit, ut deniq; domestica felicitate & publica laude frueretur diutissimè, ætatis terminum vivendique spacium ad grandem gloriosamque senectutem protraxit. Magna hæc & stupenda Divinæ gratiæ documenta, quibus digni censentur qui se DEO dignos moribus inculpatis, vitæ integritate & recti verique voluntate præstant. In thalamum WORMIANUM tres Charites deductæ tanto conjugio dignissimæ, sive genus spectes, inter nostros præcipuæ, sive formam, nulli secundæ & verè Deæ, sive denique proprias animi virtutes expendas, inter omnes sui sexus suæque ætatis maximè conspicuæ. Per vices, ne erretis aut de WORMII castitate finistrè judicetis, hæc sibi successerunt, & unius desiderium altera lenivit, tertia utriusque doloris acerbicatem mitigavit. Prima *Doroth. Finchia* castos jun. mariti amores accendit, altera *Susanna Matthia*, consistentem

stentem ætatem firmavit, tertia *Magdalena Mothsfeldia*, senescentes WORMII canos à præcipiti fato retardavit, Omnes in amore conjugali pares & officio, impares in felicitate. Feliciore sorte natæ præcesserunt, ultima infelicitatem ideò suam deplorat quia sequi debet, & illius lugere exsequias, qui priores extulerat. Vixit arctissimâ mutui amoris copulâ cum omnibus, ut inter maritum & uxores officii certatum sit, vixit, & elegantissima prole familiam suam beavit, Pater WORMIUS decem & octo liberorum, novem Nepotum Avus, duorum Clarissimorum Generum Socer. Liberorum masculi sexus trium funeri vivus interfuit & quatuor filiarum. Superfunt filij quatuor in spem patriæ & WORMIAN nominis robur nati surgentesque, & sequioris sexus quinque, quarum binæ ex primo conjugio susceptæ Doctissimorum Virorum thalamis fœcundæ florent, reliquæ in WORMIANO senio & simplici & gemello partu procreatæ à superstite Matre sanctiss. educantur quæ mœnore justo afflicta posthumum fœtum Nixiis Dis juvantibus, defuncto heu marito, propediem est paritura. Ingens mortalis beatitudinis solatium in WORMIO Sene excitant conjugium beatiss. & soboles innocentissima, quibus fessas vigilas, labores fatigatos, publicam famam subinde onerosam, & seniles annorum molestias & mille curas sublevavit, donec confectus lucubrationibus, publica sollicitudine enervatus, satur gloriæ & vitæ longioris, Climacterici magni injuriis ingravescentibus, stanguriâ molestâ sine calculi metu exacerbata, & febrili æstu omnem corporis aliàs vegeti & præter ætatem robusti vigorem fortiter attentante, inter novissimos piæ animæ sermones, inter conjugis mœstissimæ lacrymas, dulcissimorum liberorum ejulatus, amicorum planctus, omnium mœrorem & publicas urbis, patriæ & orbis eruditi commiserationes, fractus viribus sed animo constanti & ad immortalitatem composito, libens fatum excepturus, Venerandus hic Senex, tot operum auctor, sanitatum assertor & vindex, morborum terricamentum, solatium familiæ, delitium patriæ, amicorum quos constantissimè semper & sine fūco coluit, desiderium, orbis stupor & virtutis omnis eruditionisque subsidium, & ornamentum seculi, quo nec præterita ætas majorem habuit, nec parem sequutura inveniet, meus ille, heu meus ille, quem siccis oculis non nomino, WORMIUS, sine acerbis doloris sensu non repeto, sine irrepabili

rabili damno, non desleo, VVORMIUS sexagesimo & sexto ætatis anno, Tartessionum Regis ætatem vivere dignissimus, pridie Calend. Sept. clō lpc LIV. anno urbi populosissimæ pestifera lue cladeque multorum exitioso, WORMIO fatali, omnibus luctuoso, mortalem vitam placido spiritu finiret, auspicatus æternam, exuvias corporis tumulo, animam beatam cælo, famam orbi concrederet, & sui exemplum, in omnem memoriam quamdiu virtuti erit precium, Runæ supererunt, saxa immota stabunt, marmoribus erit fides & literis erunt literæ, apud posteros perennaturum. DIXI.

IN EFFIGIEM

Excellentissimi Doctoris

OLAI WORMII.

Eternam, WORMI, tibi sculpsit imaginis umbram,
Sed mentem Glyptes sculpare non potuit.

Nec decuit, cur non quæris? Dicam: Quia doctâ

Tu melius Glypte hanc exprimis ipse manu.

Hæc docet & Med cum te Philosophumq; vocari:

Hæc primus Danos tempora prisca doces.

M. JOH. ERASMI, Phys.
Pr. P.

SCRIPTA.

Quæstionum Hesiodicarum Heptades duæ: *Hafnia* 1616.
in 4.

Jubilum Evangelicum: *ibid* 1619. in 4.

Laurea Philosophica contra fratres Rosæ-Crucis: *ib.* in 4.

Baccalaureus Philosophiæ. cum suis requisitis & privilegiis: *ibid.* 1621. in 12.

Liber de Mundo, Comment. in Aristotelem: *Restoch.*
1625. in 8.

Exercitationes Physicæ: *Hafnia* 1623. in 4.

Fasti Danici: *ibid.* 1626. 1643. 1651. in fol.

Historia Norwagica Vernacula: *ibid.* 1633. in 4.

Literatura Danica antiquissima, vulgò Gothica dicta. Accedunt de prisca Danorum Poësi: *ibid.* 1636. in 4.
1651. in fol.

Monumentorum Danicorum libri VI. *ibid.* 1643. in fol.

Lexicon

Lexicon Runicum, & Appendix ad Monumenta Danica :
ibid. 1650. in fol.

Series Regum Daniæ & limitum inter Daniam & Sueciam
Descriptio : *ibid.* 1643. in fol.

Selecta Controversiarum Medicarum Centuria : *Basilea*
1611. in 4.

Controversiarum Medicarum Exercitationes XVIII. *ibid.*
in 4.

De Cornu aureo : *ibid.* 1641. in fol.

Institutionum Medicarum Epitome : *ibid.* 1640. 1646. in 4.

Historia Animalis, quod in Norwagia quandoque è nubi-
bus decidit, & fata ac gramina, magno incolarum
detrimento, celerrimè depascitur : *ibid.* 1653. in 4.

Musæum Wormianum, edente Wilhelmo Wormio, Filio :
Lugd. Batav. 1655. in fol.

Tulshói, seu monumentum Stroense in Scania : *Hafnia*
1628 in 4.

Monumentum Trygwaldense : *ibid.* 1636. in 4.

Catalogus Musæi Wormiani : *ibid.* 1642. 1645. in 16.
1653. in 4.

V I T A

*Viri Amplissimi, Experientissimi,
Excellentissimi,*

DN. THOMÆ
FINCKII,

Philos. & Medic. Doctoris eximij,
Illustriss. Holsatiæ Ducis Medici quondam Aulici,
in Acad. regia Hafniensi Prof. P. Facult. suæ Decani,
& Senioris meritissimi atq; Celeberrimi,

*Cum in terris XCVI. An. vixisset, placidè
in Christo defuncti,*

Contracta ex Programmate funebri Magnif.
Acad. Hafn. Rectoris.

M. SPORMANNI, P. P.

Ortus est THOMAS FINCKIUS in Cimbria Meridionali, in oppido Flensburg. anno 1561. die 6. Jan. patre Jacobo Finckio, Avo Jacobo, Senatorij ord. matre Anna Thorschmeden, Thomæ Senatoris filia. In patris, qui Philippum Melanthonem audiverat, sinu educatus primò, mox in ædibus avunculi Reinholdi Thorschmeden, donec annos natus 16. sedem Studiorum Argentinam eligeret, cui quinquennium impendit, & sub Sturmio, Melch. Junio, Beutero, Giphanio, Golio. Dasypodio, Wolcensteinio, Benzio, Havenreutero Philosophiæ, Matheseos & Eloquentiæ fundamenta posuit. De hinc annum fermè Academiis Germaniæ, inprimis Jenensi, Wittebergensi, Heidelbergensi ac Lipsiensi tribuit. Domum reversi famæ celebritate motus Henricus Rantzovius, Cimbriæ Vicarius, Brædenbergam ad se vocavit honorificè, & reliquo deinceps vitæ tempore ejus honoribus maximè favit. Deinde Basileam concessit, ubi cum passim viri docti urgerent, ut quas Triangulorum Analyses solidas illas ac expeditas delinearat, partimque ex Albategnij, Regiomontani, Reinholdi, Maurolyci particularibus præceptis, partim privata industria in regularum generalitatem redegerat, eas publici juris faceret, semestris temporis spatio commoratus, Geometriam Rotundi edidit, viris doctis acceptissimam & publicè sæpe laudatam. Relictis ibidem amicis & præceptoribus, Platero, Erasmo, Zuingero, Stupano, Bauhino, Italiam petiit. In Patavina Academia audivit Paternum, Mercurialem, Capivaccium, Bottonum, Guilandinum, Aquapendentem, Saxoniam, Piccolomineum, Mercenarium, Jac. Zabarellam, Malerium, &c. Nationis Germanicæ interim & Procurator electus & postea Consiliarius, monumenta inibi in Templo D. Sophiæ erecto, & Bibliotheca tum primum instituta. In Pisana Academia Cæsalpinum & Bonamicum elegit amicos, à quibus quoque in publicis Scriptis est laudatus. Florentiæ Mariæ Nosocomium aliquot mensium spacio illum detinuit. Italiâ, quadriennio confecto, visâ universâ, Basileam rediit, ubi à Theodoro Zuingero Medic. Doctor, die Barthol. an. 1587. renunciabatur. Inde celebres Germaniæ partes & Academias perlustravit, totumque tractum Danubianum, item Posoniam, Jaminum ac Comorram Hungariæ, & per Moraviam, Bohemiam, Misniam Marchiamque ad suos domum rediit, Reversum Illustriss. Princeps PHILIPPUS,

Dux

Dux Slesvici & Holsatiæ, Gottorpium evocavit, Medicum-
que suum constituit. An. 1591. delatam in hac Academia
Mathematicam Professionem adiit, donec 1602. Eloquen-
tiæ Professioni præficeretur. Non longo post tempore
Oeconomix & Communitatis Regiæ bona administranda
suscepit. Et quanquam Professio Medica, post obitum
D. Andreæ Christiani, Cl. Viro, D. Petro Severino Archi-
atro decreta esset; tamen cum ille immaturo fato Aca-
demix eriperetur, & paulo post D. Andreas Lymvicius Me-
dicus Senior esse desiisset, factum est, ut prius quàm ab il-
lo relictam Medici secundi stationem adiret, hujus locum
An. 1603. consequeretur. Interim conjugium, quod 1590.
cum Virgine pudicissima, Sostrata Ivaria, in Frisia Eido-
rensi prognata contraxerat, filiis tribus & 6. filiabus auxit.
Primus natus M. Jacobus Finckios, Phys. P. & Acad. jam
post parentem Senior, cum conjuge Margaretha Tetens,
Avum fecit duorum filiorum & totidem filiarum, Proavum
verò duorum filiorum totidemq; filiarum. Filia natus major
Anna, quæ nupsit D. Casparo Bartholino, Prof. P. Sex ne-
potes unamque neptem Seni Finckio genuit, novem prone-
potes totidemque proneptes, duas abneptes. Altera
Margaretha, quam duxit D. Georgius Fuires, tres nepotes
duasque neptes, proneptem unum & tres proneptes. Ter-
tia Dorothea, conjux D. Olai Wörmij Prof. P. sex nepres
quinque proneptes & sex proneptes. Quarta Druda, uxor
D. Joh. Brochmanni Prof. Theol. duos nepotes, quatuorq;
neptes & duos proneptes, quos si numerare mavis, erunt
79. (Anno 1661. excrevit numerus ad 107.) Magistratum
interea Academicum summum quintum gessit, & Aca-
demix negotiis spatio 65. annorum vocavit Regis CHRI-
STIANI IV. valetudinem sæpe, inprimis in itinere Nor-
wegico, curavit. Oeconomi priores ædes & arcam dupla
accessione locupletavit, novo insuper cœnaculo pro Studio-
sis alumnis exstructo. Splendidum illud ædificium, quod
Regentiam vocant, habitationibus alumnorum regionum
destinatum ædificavit. Oeconomix resita dispensavit, ut
plus quàm 40. ultra numerum consuetum, alumni libera
mensa alantur. Ædes communitatis incendio conflag-
ratas, restauravit ad istam, quam nunc in platea Septen-
trionali visuntur magnificentiam. Medicinæ & Philosophiæ
Studiois 3000. Imperiales legavit, præter alia in pauperes
erogata. Annum agens 96, laborum & annorum sarur,

(N)

viribus

viribus quotidie magis magisque debilitatis, 19. April. proximè elapsi febricula corripiebatur, quæ accedentibus gravissimis ex Calculo, aliisque pectoris doloribus, Senio confectum corpusculum lancinarunt, ut decimo quarto à decubitu die, 24. ejusdem Aprilis, animam Creatori placidissimè redderet, &c. Hafniæ d. 2. Maj. 1656.

E P I T A P H I U M.

D. O. M. S.

THOMAS. FINCKIUS. FLENSB. PHILOS. ET.
MEDIC. DOCTOR. ILLUSTRISS. HOLSATIÆ.
DUCIS. PHILIPPI. MEDICUS. QUONDAM. AU-
LICUS. ACADEM. POSTEA. HAFNIENS. MA-
THEMAT. ET. ELOQUENTIÆ. PER. XIII. MEDI-
CINÆ. VERO. LIII. PROFESSOR. PUBL. FACUL-
TAT. DECANUS. ET. SENIOR. CANONICUS.
ROSKILDENSIS. REGIÆ. STUD. OECONOM.
LIV. ANN. PRÆFECTUS. DUM. VIXIT. PATER.
AVUS. ABAVUS. ATAVUS. LXXIX. LIB. VIDUI-
TAT. XLII. ÆTATIS. XCVI. VI. KAL. MAII.
M. DC. LVI. PLACIDE. DEFUNCTUS. EX. DOR-
MITORIO. SUO. GLORIOSAM. RESUR-
RECTIONEM. EXPECTAT.

In Domo Anatomica Hafniæ legitur & hæc

Inscriptio :

MUSÆUM. NATURÆ.
LIBERALI. MANU.
DIVINI. SENIS.

D. THOMÆ. FINCKII.
PROFESSORIS. PER. ANNOS. LVI.
OPTIME. MERITI.
IN. QUEM. NATURA. OMNIA. SUA.
MUNERA. CONTULIT.
PUBLICO. BONO. EXSTRUCTUM.
UT. CUM. NATURÆ. PERENNITATE.
FAMA. EJUS. ESSET. SEMPER.
SUPERSTES.

A. C. cl3 l3c LVII.

SCRI.

S C R I P T A.

- Geometriæ Rotundi libri XIV. *Basil.* 1583. 1591. in 4.
 De Constitutione Matheseos: *Hafn.* 1591. in 4.
 Horoscopographia, sive de inveniendis Stellarum situ Astrologia: *Slesvici* 1591. in 4.
 De Hypothesibus Astronomicis, dimensionibus Mundi, ac primi Motus Circulis: *Hafnia* 1594. in 4.
 De ortu & occasu siderum: *ibid.* 1595. in 4.
 De diebus & noctibus: *ibid.* 1601. in 4.
 De Mensibus & Annis: *ibid.* 1602. in 4.
 Tabulæ Multiplicationis & Divisionis: *ibid.* 1604. form. obl.
 Ephemerides variæ: *ibid.* in 4.
 Tres tabulæ quotidiano numerandi usui accommodatæ: *ibid.* 1615. in 16.
 De Medicinæ Constitutione Disputationes XVII. *ibid.* 1627. in 4.
 Appendix de Canonis Triangulorum usu etiam in Cyclo-metricis: *ibid.* 1627. in 4.
 Dispp. de Peste: De Hydrope, &c.

O R A T I O

In obitum

Meritissimi Viri,

H E N R I C I
F U I R E N,

Medic. Doctoris, & in Regia Acad.
Hafniensi Professoris Publ.

Dida

Hafnia VII. Cal. Jun. An. M. DC. LIX.

a

THOMA BARTHOLINO.

I N usitatum candoris virtutisque omnis exemplum nobis
 Torbiq; subreptum in HENRICO FUIRENIO, Clariss.
 (N) 2 Medi-

Medicinæ utriusq; Doctore, deploramus, cui iusta persolventuri, dolendum ne in publica magis calamitate, quam privato amici luctu jure dubitamus. *Æstimenti* enim utriusq; jacturæ, pacis & amicitiae, fortunæ & virtutis conditionem, illa potior occurrit, cujus damnum est irreparabile, quæque meliora exempla mortalium animis impressit. *Æstuantis* quidem belli exempla detestamur, quibus veluti pilæ hinc inde varia fortuna, sed dura semper, jactamur, milleque miseri involvimur ruinis, cælo infenso & superis iratis in nostri perniciem conjurantibus, quum ubique præstent miseriarum argumenta, & velut victimæ homines passim immolentur, ut patriam tandem in patria quæramus, & alia opus sit infelicitate ad istam tuendam infelicitatem. Malorum omnium in bello summam contraxit DEUS scelerum vindex, quia nostra scelera vindictam merebantur, & suppliciiis nostris acerbæ Numinis iræ litandum erat, quæ tanto urgent premuntq; vehementius, quo sunt justiora: Sed tamen, quia pacis tantum causa ex *Platonis* sententia suscipiendum, mediis bellorum fluctibus haud dubia spe erigimur, quod pace postliminiò nobis restituenda, aliquando sit terminandum, quodque vitiis cessit, virtute possit revocari. Quis verò integros illos mores reducet, antiquam constantiam & candidam mentem, quibus cum *FUIRENIO* vivimus nuper exsequias? Vellem nobis blandiri, si possem, si seculi iniquitas pateretur. Prona jam mihi in pejus fides. Mala multa patimur, sed majora vel experiemur vel merebimur, quia exulat candor, proscripta ex animis recti veriq; voluntas, in DEUM hominesq; amor, & quicquid deniq; beatos nos reddit & felices, laudare malumus quam imitari. Bellorum finem prævidemus, sed nunquam vitiorum, quæ insanabilia, quia ferro exasperantur. Nos igitur publicis his ærumnis irretiti, quibus se subtraxit præscia futurorum *FUIRENI* mens, tantum virum privatim, sed publico quoque nomine grata in beatos manes recordatione deflemus, quod vitæ tædio inter maxima mala existimaverit vivere, morique maluerit natus divinâ, quam didicerat arte, mortales servare, quam inter vivos quotidiana funera intueri, & perversos mores. Utinam eo amico diutius frui licuisset, ut tantarum virtutum commercio publicis facilius incommotis sufficeremus, quibus tantò urgentius premimur, quo acerbior est doloris magnitudine amici memoria. Ego tot annorum itinerum studiorumque comes,

sanguis

sanguinis vinculo, sed majori amicitiae veritatisque jure obstrictus, committere nolui, ut beati FUIRENII & in publicum & in me merita, totq; illustres virtutes, quibus velut gemmis vita ejus insigni fulgore coruscavit, alta oblivione sacri vatis defectu sopirentur. Pauca ex multis libabo, quia cuncta paucis pagellis comprehendere, nec mea tenuitas nec foecunda bonis exemplis FUIRENII vita patitur, in qua sola beatissimae vitae habuimus compendium. Plura tamen dicturus sum, quam voto conceperam. Enimvero, quod si ipsum redivivum quotidie intueri, & velut in speculo non fictam virtutum maximarum speciem admirari in superstitie liceret, jucundius opera hac supersederem. Nunc quia nobis fata Virum inviderunt, penè dixerim, virtutem omnem ex mortalium contubernio cum illo abduxerunt, in hoc erimus facundi, ut prae multitudine excellentium virtutum vel minima dicantur. Nota narrabo, à primis tyrocinij annis consuetudine mihi perspecta, quorum fidem non commendabo Lectoribus, quibus vel FUIRENII virtus, vel nostra fama innotuit, ego insuetus mentiri, ille nec mentientes ferre.

Sicco pede praeclaros FUIRENII natales praeterirem, nisi & hi inter virtutis argumenta essent, quibus inflammati posteri, ad gloriam concitatori cursu grassantur. Non terrae filius fuit noster, sed ex familia Asclepiadea satus, Patre Medico consummato, sed extra seculi fastum D. *Georgio Fuirenio*, Botanico & Chymico nulli secundo, Matre verò Matrona incomparabili *Margareta Finchia*, summi Medici D. *Thomae Finchii*, Avi nostri, filia lectissima. Dies erat XXVIII. formosissimi Maij, quarto decimo seculi currentis anno, quo lucem primam vidit beatus FUIRENIUS, & primam parentibus laudatissimis, Avoq; Paterno tum adhuc superstiti, Spectatissimo Viro *Henrico Fuirenio* Seniori, spem & expectationem concitavit, quam cum aetate egregia pueruli indoles indies exauxit confirmavitque. Eluxere enim in prima aetate haud obscura indicia, quibus & se tantis parentibus dignum assereret, & sequuturae vitae praeclarum initium faceret. Ab utroque Avo, rarissimo & venerando senum pari, gravitatem primis annis didicit à Patre Doctissimo literarum semina, à Matre, qua nihil inter foeminas sanctius, cum ipso lacte pietatem, probitatem caeloq; dignas virtutes ceteras imbibit, ex omnibus compositos mores & vitae integritatem, quam semper servavit, laudabili

bili æmulatione expressit animo & concepit. Haustus domi à severis magistris studiorum fundamentis, altius postea aliis se neutiquam immerfit, quibus ad ornatum potius quam utilitatem eruditi utuntur, sed quum artem longam, vitam perbreve ex *Coo* intelligeret, statim patriæ Academiæ initiatus, initia meditabatur artis ad quam naturæ quadam propensione, & parentum exemplo ferebatur. Tantum tamen aliis indulgit, ut linguis Latina & Græca scientiisque Philosophicis, inprimis Mathesi, esset abunde ad eruditionem Medicam instructus. Et hæc & illa acriter urfit auspiciis beati Parentis nostri, in cujus familiâ per tempus vixit. moxque morienti adstitit, & fideli operâ Magni Avi sui *Thoma Finchii* cujus convictu postea & eruditione quotidie utebatur, denique consiliis *D. Olai VVormii* Affinis & *M. Iacobi Finchii* Avunculi, plurimum adjutus, quorum omnium ductu tantum profecit, ut capacior animus per latiore orbis campum esset explicandus. Itaque Soram cum Parente nostro & fratre seniore *Bartolo Bartholino* concessit, ut *D. Ioachimo Bursero* Celebri Floræ Amasio, familiarius innotesceret. Nunquam eo fuit animo, quo multorum stultitiâ pervenit, quibus patriæ bona sordent, & externa quæcunque singulari se fuco adornant. Famam & eruditionem magnorum Medicorum, qui ea tempestate in patria nostra eminuerunt, *Finchii, VVormii, Arnisai, Fabricii, Burseri, Laurenbergii, Fossii, Pascaii, Sperlingii, Severini, Lalii*, aliorumque, suspexit semper & ad imitandum ferio, nec infelici successu elegit. Insigni Parente suo præmaturè orbatus, ab aliis hausit scientiam, qua ad stuporem domi ille abundabat, filioque eandem insevisset, si mors non intervenisset, magnis inimica conatibus. Posteaquam Soræ Clarissimo *Burseri* succo victitasset propter Epidemiam luem, quæ patriam depopulabatur, & Excessum Parentis nostri *Cassari Bartholini*, ad suos reversus alios soles meditabatur, quibus ulterius inclaresceret virtus domi spectata. Belgium primò adiit, & in florentissima Leidens. Academia, vicinisque bonarum literarum emporiis, quatuor annorum decursu universum Medicinæ studium absolvit. Cadaverum sectionibus apud *Adrianum Falcoburgium*, nitidum Prosectorem, vacavit, Botanico sub *Adolfo Vorstio* Floræ genio & Polyhistore excoluit, crebrisque excursionibus inquilinas Bataviæ plantas collegit, Praxin auspiciis *Ottonis Heurnii* & *Evvaldi Screevelii* exorsus, Nosodochium

chium frequentavit, & duce *Ioanne VValeo* Medico subacti
 judicij singula accuratiori cura percurrit. Subindè Amste-
 ldamini summos in arte secandi & medendi Magistros *Nico-*
laum Tulpium & *Zacutum Lusitanum* audiuit inuisitque.
 Franekeræ nonnunquam studia sua *Menelao VVinshemio* no-
 tæ famæ Medico, submisit. Trajecti quoque ad Rhe-
 num, cujus solenni inaugurationi interfuit, *Henrico Regio*,
Reimero, aliisque raræ doctrinæ Professoribus innotuit. En-
 chysæ denique Paludani Musæum, Naturæ illud theatrum,
 curiosis oculis perlustravit. Ubique hoc egit, ne locatæ

operæ temporisque pœniteret, ab omnibus quos eruditio
 Medica exivit, mutuatus est, quod arti suæ sciret profutu-
 rum, & ubique modestiæ, candoris & insignis doctrinæ fa-
 mam post se reliquit. Maturus deindè eruditione & judi-
 cio ad Gallos abiit, cultissimam gentem, ut officiosam lin-
 guam amplioremque doctrinæ proventum sibi compara-
 ret. Luteriæ in scholis Medicorum discendi cupidus fre-
 quens visebatur, in Theatro Anatomico Medicorum &
 Chirurgorum assiduus erat Dissectorum spectator, priva-
 toque cultro extra animalium evoluit, in Nosocomiis in-
 structissimis variorum morborum historias vidit & cura-
 tiones, sub *Davisonio* Chymico Clarissimo arcana Naturæ
 ignis artificio sollicitavit & invenit, Hortum Regium variis
 plantis sub *Dn. de la Brosse* magnificè nuper instructum,
 amore Floræ sæpiculè ingrediebatur, & quicquid denique
 ad artis suæ perfectionem ubique in urbe vastissima extabat
 sine tædio viarum aut sumptuum avidissimo animo vena-
 batur.

Reliquas Galliæ Provincias eadem sollicitudine
 percurrit, non tam videndi studio, quod plurimis sufficit,
 quam ut naturæ varietatem in elegantissimo imperio, &
 doctorum de singulis judicia exquireret. Bone DEUS!
 quam turpiter hic alij se dare solent, qui terras oberrant,
 veluti pecora, luxum peregrinum tantum sectantur & ad
 suos referunt, neglectis præclaris gentium institutis, sola
 vitia, habitum peregrinum, & peregrinos morbos pro usu
 patrio mercantur. Rectius domi manerent illi, & focum
 patrium instruerent. Oceanum, ad quem sanctius vivitur,
 suis moribus inficiunt, & dum alienos errores imitantur,
 propriæ pœnæ miserè succumbunt. Noster FUIRENIUS
 ubique incorruptos mores servavit. Vitia aliorum vidit
 multa, sed correxit & execratus est, omniaque præclara
 amplexus didicit in peregrinatione servare modum. Pec-

cant enim & illi, qui nimis curiosâ diligentia per omnia vagantur quæque multi scire debent, soli volunt. Non omnia mens humana capit, & omnium intervenire secretis in peregrinatione periculofum. Id per universam vitam FUIRENIUS egit, ut sine ulla Polyhistoris ambitione, sola illa sectaretur modestissimè, quæ maximè facerent ad Medicæ artis complementum. Pluribus illam temperantiam optaremus, qui universum ingenio suo metiuntur, & intra diligentia suæ ambitum constringunt. Fastidientis stomachi est, omnia Apicii fercula degustare, quæ inquinant corpus, non alunt. Ut ciborum, ita & doctrinæ suus est modus. Nimia eruditio onerat, moderata prodest. Hinc, dum omnia nonnunquam nimia sciendi aviditate sectamur, quæ necessaria sunt vel negligimus vel non assequimur. Latè patet Medicinæ campus, per quem decursurus, caveat, ne vel nimis sarcinis oneri succumbat, vel serius tardiusque iter aggrediatur. Antiqui amplitudinem artis emendaturi, ut singulis pares essent, singulas partium affectiones suis Medicis assignarunt. Nostro seculo omnium particularum salus uni Medico incumbit, qui vix partibus suis ex voto ægrorum defungetur, si per varia Criticorum, Historicorum, Antiquariorum, Philosophorum, Politicorum, Juristarum, Theologorum studia nimio temporis dispendio & audaci temeritate fuerit divagatus. In immensum quoque crevit Medicorum inter nostros scientia. Anatomes, Botanices & Chymiaæ amplitudo, & novorum morborum infelix ortus, potiorē hominis ætatem solitariasque curas requirit. Itaque accuratum FUIRENIUS cum studiis calculum subduxit, & neglectis in itinere quisquiliis feriora Medicorum apprehendit. Quo animo ab itinere suscepto ad Montem Pelium deflexit, illustre illud Medicorum domicilium, ubi copiosius per campos suas opes Flora & ornamenta spargit, & in Urbis horto luxuriat. Grata præsentia Fr. Ranchini & R. Bellavali Medicorum in orbe notorum favorem ibidem meruit, & Catellanum celebrem Compositionis Alkermes Dispensatorem convenit. Marsilia Genoam vectus, per Liburnum, Pisas, Florentiam, & Bononiam, Patavium appulit, quam studiorum optatissimam sedem sex annorum spacio sibi delegit. In familia Joannis Rhodii Polyhistoris & Medici, maximo Reipublicæ Literariæ damno non ita pridem defuncti, ex cujus familiaritate quotidiana tantum discere potuit, quantum frustra alibi

alibi passimq; per orbem quæ siviisset, cum fratre *Thoma Fur-*
renio, Viro Eruditissimo, naturæ artisque Medicæ abditis
 nocturna diurnaue industria se immerisit. Ingentes cona-
 tus juvit *Ioannis Veslingij* in dissecandis cadaveribus dexteritas,
 & in Creticis Plantis facundia, quem etiam ad Baldi
 montes amicum comitabatur; Magna *Veslingij* erat fama,
 & major eloquentia, quam accurata manus comitabatur.
 Quum duraturo ad omnem memoriam operi Anatomicas
 figuras per cælatorem ex vivis cadaveribus exprimendas
 adjungeret, præter FUIRENIUM nostrum, Me & *Leoni-*
cenum admisit neminem. Eodem *Ioanne Leoniceno*, artis
 perito, præeunte, homines animaliaq; privatà manu FUI-
 RENIUS evisceravit, & artificiosas venarum, arteriarum
 & nervorum, magna cura ex unius hominis cadavere exse-
 ctorum, tabellas stupendo opere exstruxit patriæ Acade-
 miæ destinatas. Chirurgicas operationes apud *Petrum de*
Marchettis, unicum *Aquapendentis* discipulum superstitem,
 manu promptum & consilio, accuratè perdidicit. Chymiam
 cum *J. Zuvelfero*, domestico tum nostro, jam benè de Re
 Pharmaceuticâ merito, recoluit. Consultationibus gra-
 vissimorum Medicorum *Benedicti de Benedictis*, *Io. Dom. Sa-*
la, *Benedicti Sylvatici*, *Io. Veslingii*, *Fr. Frigimelica*, aliorum-
 que, subcissivas horas impendit, & perpetuus Exercitatis.
 Medici *Io. Dom. Sala* laudatierat comes, cujus favore & in-
 credibili humanitate ad omnes ægros cum illo admitteba-
 mur. Referebat ad Diarium singulorum ægrotorum affe-
 ctiones, causas morborum, signa, curandi Methodum, re-
 mediorum formulas à Sene nostro præscriptas, denique e-
 ventum, qua exercitatione nihil ad rectè feliciterq; meden-
 dum utilius, quum frustra in universalibus scientia nostra
 occupetur, nisi in Cajo vel Titio exerceatur. Bibliothecæ in-
 terim illustri Nationis Germanicæ cum laude præfuit, res-
 que ejusdem tantà prudentiâ, Consilarii titulo, administra-
 vit, ut omnium applausum meruerit, & supremum in Gy-
 mnasio Patavino magistratum obtinuisset, si à modestia
 ejus id impetrare potuissimus. Cæterum gloriæ contemptor
 maluit honores mereri, quam accipere, & quanquam civili
 abundaret prudentia, eruditioneque Medica excelleret,
 nunquam tamen vel inde laudem, vel hinc lucrum ambivit.
 Sibi maluit privatim vivere & cum sapientia habitare, quam
 publicæ omnium se invidiæ exponere. Felicius de-
 gunt, qui hac animi moderatione vitam quietam sine

ambitu ducunt, verè illi vivunt, nec spiritum ab aliis precario trahunt. Honores declinare quos meremur, magnæ opus est prudentiæ, majoris tamen seipsum prudenter sine fastu gerere, & sua felicitate contentum sibi ipsi imperare. FUIRENIUS noster sibi oblatum honorem Naturæ atque Medicæ detulit, dum spretis aliorum superbis curis, honorumque blandimentis unius veri utilisque investigationi sese unicum addixit, ut sciret penitus naturæ proculus, quid sinu interiori condiderit natura, quid amasiis suis aperuerit, quid de naturæ vitiis & morborum incantamentis vel usus probaverit, vel majores tradiderint. Utrumque in prolixo itinere quæ sivit & invenit. Majorum juniorumque Medicorum placita ex editis monumentis investigabit, quæ tantâ curâ tantoque delectu passim in itinere & patriæ redditus congeffit, ut paucæ in orbe medico huic Bibliothecæ conferri possint. Naturæ varietatem & insolitos morborum casus sedulâ inter itinerum molestias invenit exercitatione. Hac mente animatus, quum diutius moram utilem Patavii traxisset, reliquas Italiæ urbes data oportunitate perlustravit. Venetijs *Cæcilii Folii* Anatomici & aliorum conatus publico dedicatos expendit. Bononiæ, *Fortunii Liceti*, Philosophi tum eminentis, postea primi in Gymnasio Patavino, *Sala* defuncto, Professoris Medici amicitia se insinuavit. Ibidem opera *Barth. Ambrosini* in Musæum Aldrovandinum admissus Naturam variam venerabatur. Florentiæ Magni Ducis Etruriæ officinam Chymicam & alia visu digna invisit: In urbium Reginâ Româ benevolè ab Equite Illustri *Cassiano à Puteo*, naturæ & antiquitatis promocondo exceptus, eruditos *P. Athanasii Kircheri*, utiles *Pauli Zacchia*, & curiosos *Petri Servii* labores admirabatur. Neapoli Chirurgorum Principem *Marcum Aurelium Severinum*, hospitem olim nostrum sibi demeruit. Inde Vesuvij vidit ignes, thermas Puteolanas, fontes Tiburtinos, & quicquid rarum aliisque terris invisum florentissima Italia exteris solet monstrare. Omnium singulari amore tenebatur & de natura sollicitus, visis imperati Neapolitani & Calceolarij Veronensis naturæ thesauris, ipse collegit quicquid hinc inde illustre spectantium oculos animosque exfatiat. Digna profectò severis ingenijs diligentia, unde pressius naturam velut nudam & sine velo intuemur. Ludunt illi operam, qui Naturam inter Sophistarum tricas & disputationum contentiones quærunt.

Monstrari

Monstrari debent hæc, non disputari, & sexcentis Sophistarum distinctionibus ne culicem ætate mediâ profligaveris. Pessimè se prostituunt multi, qui pleno ore de plantis certant, de animalibus disserunt, de Metallis commentantur, de natura Rerum litigant, & si ad rem ventum fuerit præter olus & asinos norunt nihil, quia in cerebro naturam formant, & ingenij acumine constingunt. Inspicienda ipsa Natura est ut intelligatur, & sensibus investiganda, quæ sensibus capiuntur. Ingredere Musæum FUIRENI, quicumque Philosophi nomen inanibus altercationibus ambis, ut Philosophus egrediaris, discasque, quod ignoras, aliud esse naturam nosse aliud rationem. Videbis ibi artificiosas ossium humanorum omnis ætatis compages, nervorum venarumque speciosas tabellas, metallorum genera, mineralia, terrarum varietates, gummata, lapides suis classibus per species distinctos, animalia peregrina, monstruosos pisces, serpentum exuvias, lacertos squamosos, insecta variegata, miras concharum facies & infinita alia Naturæ ludentis miracula, ex quibus ad publicum commodum & solidam eruditionem plus erues, quam ex mille libris, aut bis mille disputationibus. Hisce in itinere accuratè conquisitis domique postea digestis, animum verâ Naturæ cognitione imbuit FUIRENIUS & per omnem vitam insigni voluptate pavit. Hoc Medicæ doctrinæ thesauro, usu rerum præclararum, selectissimorum librorum & universæ Naturæ copiâ instructus, velut amplis spoliis, relicta Italiâ per Parmam, Placentiam, Mantuam, Mediolanum, perq; Alpes invios cum fratre *Theodoro Fuiren*, ilhbato illo pectore, Helvetos salutavit masculam & cordatam gentem, in primis Basileæ, laude medentium claræ, videndi desiderio tenebatur. Summa humanitate Medicinæ Proceres, *Emanuel Stupanus*, *Io. Jacobus à Brunn*, *Io. Casp. Bauhinus*, *Felix Platerus Iunior*, junctos nos exceperunt, utriusque Parentis memoriâ & amicitia. Passus est hic FUIRENIUS noster se exorari, & à se tandem difficillimè obtinuit, ut antequam patrios reviseret lares, exantlatorum laborum solidæ eruditionis Medicæ testimonium, solenni ritu publicè examineret. Ab omni fastu semper fuit alienissimus, doctusque maluit esse, quam videri. Ne tamen præter majorum consuetudinem sibi diffidere videretur, hoc mecum elegit Brabeuterium, in quo utriusque Parentes, Avi & affines lauream Medicinæ supremam reportarunt, ubi cum delectu

delectu ingeniorum honores digni conferuntur. Igitur Patres Basileenses, iusti humanique candidatorum censores, audita in privato examine FUIRENII in Re Medica eruditione, ad publicas Lectiones admiserunt, quas disputationis vicarias, urgente pectoris necessitate, data optione elegit. Hydropem Asciten triduanis prælectionibus in Medicorum Collegio eo eruditæ cavæ applausu absolvit, ut qui publicam alioquin lucem de industria declinaverat, suasu tamen Clarissimorum Virorum typis Basileensibus posterorum memoriæ commiserit. Ita publico consensu Doctoralem mittam diribitore Celeberrimo *Bauhino* in eadem mecum Cathedra jure meritissimo Pridie Idus Octobr. clō Isc XLV. obrinuit. Gratulabar impensè mihi, quod in partem præmiorum admitterer, qui eruditione rerumque usu libenter illi & ex merito cedebam. Sensimus & aliud Doctorum Rauracorum beneficium, quod in Collegium Medicorum adoptati Principibus illis Achivis permiceremur. Quæcunque FUIRENIO hic & ubique consignabantur virtutum laudumque documenta, minora meritis censebantur. Laudari ab omnibus virtus, satis tamen à nemine æstimari poterat. Ægrè hinc divulsus, per Solodurum, Bernam, Lausannam, Genevam, Lugdunum & Aureliam, tandem Lutetiam rediit, difficillimis itineribus hybernis, ubi lustratis revisisque quæ digna videbantur, intimiusque cognitis quæ ex usu existimavit, magnam Britanniam magnorum ingeniorum feracem meditabatur. Temporum verò injuria & bellorum civilium tempestate sæviēte, in Belgium regressus, amicis veteri necessitudine conjunctis *Vorstio*, *VValao*, & consanguineo *Andrea Bickero*, Consule Amstelodamensi & Fœderatarum Provinciarum Ordine Illustri, officiosè valere jussis, ad reditum in patriam se mecum composuit. Comite *Petro Charisio*, cognato nostro honorando, per Frisiam utramque, Groningam, Bremam, & Cimbriam ad desideratam Matrem & Amicos, ad patriam urbem post decem & trium annorum iter, animo ad rectas spes sublevato properavit. Ingenti doctrinarum & experientiæ supellectile onustus, privatos suos lares redux composuit, sibi que vixit & amicis. Molestus nemini, omnibus gratus morum integritate & vitæ innocentia ad exemplum stupendæ. Bibliothecam magno passim studio & sumptu collectam erexit, omnium ætatum Medicis instructissimam, & in suas classes ordinesque disposuit, ut non

non tam propriis quam amicorum usibus inserviret. Nul-
lum enim ex commodo hujus thesauri usu exclusit, nec ca-
nis ad præsepe excubabat. Ipse necessarios per vices &

temporum indulgentiam revolvit perlegitque, ut hausta fo-
ris Medicinæ arcana, continuis domi lucubrationibus per-
ficeret. Consulebatur in dubiis rerum eventibus, & libro-
rum usuram omnibus literatis amicè concessit, sed Medi-
cis; Sicut enim reliqua studia arti suæ postposuit, ita nec
ullum in Bibliotheca patiebatur librum, qui vel Medicam
rem vel Naturalem historiam non complecteretur, Logi-
corum, Grammaticorum, & Criticorum farraginem aver-
satus. Hoc unum in vita quieta studiosè curavit, ne inu-
tili aliarum rerum vel lectione vel possessione seria inter-
rumpèret, & utilia obfuscaret. Ita enim vita potuit æ-

quali & uno tenore procedere, quam alii propositis diver-
sissimis scindunt. Curas seriores horti urbani cultura
interpunxit, *Dioscoridis*, *Theophrasti*, *Clusij*, *Bauhinorum*
studia æmulatus. Rariores plantas & exoticas curiosè

collegit, & quotannis conservavit. Et ut corporis falle-
ret imbecillitatem levaretque, subinde æstivis mensibus in
prædio Eberrodiano cum *Varrone*, *Columella*, *Palladio* &
Constantino Cæsare rusticabatur. Numerosam ægrorum
multitudinem nunquam ambivit, commissorum tamen
sibi curam habuit diligentem. Quanquam enim ad in-

tima Medicinæ admixtus in artis operibus esset exercitatus,
non concessit tamen corpusculi valetudo pluribus vacare.
Rogatus nulli operam suam denegavit. Quos angusta
res domi premebat, & consilio & ope subvenit. Nec

publicis reipublicæ muneribus inhiavit, quæque in aliis ve-
nerabatur, neglexit ipse, non contemptu sed necessario
valetudinis prætextu. Publicam illam servitutem ma-

gnæ fortunæ declinavit, ubi nihil ex arbitrio nostro nobis
licet, sed sæpius opprimit invidia virtutes. Optima cum late
suo secreto ratio constabat, quem legendo & meditando
splendidè ornavit, secumq; ea egit, per quæ posteris profuit.

Magnificam à se exstructam in fundo paterno domum,
Democriti speluncam esse voluit & naturæ collegium, mu-
tis Bibliothecæ Doctoribus refertum, Musæo raris Naturæ
operibus mirandum, hyeme exoticis plantis virescens,
avibus personans, semper variis experimentis occupatum,
amicorum denique quos constanti & incorrupta fide dile-
xit, eruditis colloquiis sæpissime illustre. Sobrietate vi-

ram

tam fragilem temperabat, sine libra, sed non sine modo vivens. Parcè prandebat, primo semper ferculo parabilis cibi contentus, ne animo nebulas & corpori pravorum humorum materiam offerret. Inter causas malorum nostrorum est, quod vivimus ad exempla, non ratione ducimur, sed consuetudine. Ille verò egregio suo exemplo sine exemplo contentus, luxum omnem detestabatur. Legis Oppiæ abrogationem truci magis quam Porcius olim Cato oratione inhibuit, nec unquam vehementius excanduit, quam ob consuetam in conviviis & vestibus patriæ profusam licentiam. Cæteroquin mitissimo erat ingenio, nullos lædere, sed nec lædentes ferre. Famæ popularis contemptor, ita se tamen gessit, ut maximâ famâ inter omnes maximos & medioximos dignus esset. Nunquam silentio involvenda FUIRENI merita, æterna sit beneficiorum illius apud cives nostros memoria, quod in Academiæ ornamentum & civium utilitatem publico testamento instructissimam Medicam Bibliothecam dedicavit, publicis omnium usibus inservituram, salariumque illius exauxerit, qui Bibliothecæ curam est habiturus. Legatum satis æstimari à nemine potest, nisi à sapiente, cui notum est, quanti res tanta sit taxanda. Prævit olim *Petrus Albertius* Academiæ nostræ Rector, & summa prudentia apud Majores spectatur, qui librariam suam supellectilem Academiæ primus consecravit. Crevit numerus clementiâ Augustiss. Regis Divi CHRISTIANI IV. Quibus symbolam contulit *Andreas Lymvicius* meritissimus in Acad. Medicinæ Doctor. Majorum liberalitatem in immensum auxit incomparabilis Episcopus Selandiæ, *Casph. Erasmi Brochmannus*, cujus nulla ætas delebit apud nos memoriam. FUIRENI verò Bibliotheca, quam non Apollinis, sicut olim Augusti ævo, sed SS. Trinitatis templo consignavit moribundus, ut ex divinis ingeniorum monumentis, surgens mortaliū gloria & salus in DEI T. O. M. tutela esset; primam inter Medicos laudem meretur, quos ingenti librorum rarissimorum numero solus instruit. Quidquid ab antiquis Græcis, Romanis & Arabibus præclari in chartas relatum fuit, quidquid mediæ ævi Scriptores de re Medicâ commentati sunt, quidquid denique diligens sequentium seculorum industria vel novi invenit, vel ex antiquis invenit, stabilivit confirmavitque FUIRENIUS collegit, & æternis studiosorum usibus destinavit. Nec in historia Naturali quiddam deside-

rari

rari voluit, quod hætenus quidem sub incude venit, & ære
precioque comparari potuit. Defectum publici juvandi
promptitudine supplevit frater *Thomas Fvirenius*, cui de cir-
cò immortales gratiæ debentur, quod in omnium seculo-
rum cogitationes admittamur, nec ullo penè Medico nobis
sit interdictum. Ne verò naturam ex libris solis venare-
mur, inæstimabili liberalitate ex Musæo addidit secretissi-
ma Naturæ miracula & ostenta, quibus colligendis domi
forisque desudavit, sumptusque necessarios suppeditavit,
quibus & indies excreverent, novorum accessione, & Me-
dicorum Collegium commodius hoc loco hospitaretur. Vi-
demur jam ubique, dum in Musæo Academico versamur,
provida FUIRENII cura locupletato, quod terrarum om-
nium & aquarum, animalium hominumque portenta
claudit. Quæ fusa oratione libri adumbrarunt, hic oculis
obversantur, quæque illi conjecturâ investigarunt, nos pal-
pamus, & cum rerum natura in consortium omnis naturæ
pariter incedimus. Habet hic quo se Medicus exerceat,
quod tyrones discant, quod admirentur omnes, quo nomi-
ne tibi, FUIRENI beate, patria universa obstrictam &
debendi ream se profitetur. Hæc erunt virtutis tuæ tropæa,
hæc publica monumenta, quibus nomen æternitati apud
nos posterosque consecrasti. Nec minus illi Respublica
nostra Medica debet, quod in Dispensatorio Hafniensi con-
ficiendo præclaram cum cæteris Medicis operam contule-
rit, classesque ipsi sorte divina oblatas cum laude absolverit.
Mirum dictu quanta alacritate ad publicum bonum pro-
moyendum excubaverit. Quicquid egit, seriò egit, præ-
claro quodam perficiendi impetu. Sententiam in Collegio
Medico rogatus, paucis sed quibus pondus inerat, rerum
momenta expendit. Nunquam verborum quæsiivit leno-
cinia, nec sermones sesamo aut papavere adpersit, sine fu-
co & fallaciis, sine pompa ulla simplici oratione mentem
cordatè aperuit. Et quod in illo excelluit, candore omnes
mortales superavit, & seipsum. Plebeja illa exolevit vir-
tus, & ad rus plurimorum calculis ableganda. Felicius
ramen singulorum se fata explicarent, si intra domesticos
urbis parietes admitteretur. Neminem ille fallere, & fal-
lentes odisse. Cor in fronte gerebat, & pectus apertum,
nullis dolis consutum aut fucatum, omnibus patebat. Nul-
lius unquam famæ insidiabatur. Submisit se omnibus,
tumque se maximum inter amicos existimavit, quum mi-
nimum

nimum de seipso sentiret, nihil sibi, cuncta aliis indulgens. Infra modestiam cætera, quibus gloriari poterat, reputabat. Animo invictus, damna iniquæ sanitatis Spartana nobilitate concoxit, nec ullis cessit voluptatibus, ut etiam castis amoribus licitisque nunquam ab ocio sapientis & animi tranquillitate, cui sacramentum dixit, potuerit dimoveri. Majum, nativitatis mensem, perpetuo coluit, quo Romani uxores non ducebant. Noluit libertatem suam incerto Venero, &, si malè ceciderit, impotentia muliebri subicere, quæ subinde domi devicta, in foro quoque, ut ille ait, obteritur & calcatur. Amavit *Hippocratem*, non uxorem *Hippocratis*, quæ semper quo modestè coaceretur opus habebat. Amore interim divinæ pulchritudinis rerumque à DEO creaturarum unicè captus, non damnavit conjugia, sed aliis reliquit, posteritatem suam in libris superfuturam ratus, memoriamque, quam tanti tamen non putavit, inter amicos & inculpatæ virtutis gloriam apud omnes duraturam. Secum habitare & vivere, DEO servite & amicis, inter maxima felicitatis dona numerabat. Fortunæ amplissimæ bona, pro suis non computans, quia peritura, cum iis patiebatur quos vel bona mens commendabat, vel socia paupertas urgebat. Benè precantur alumni, viduæ, Nosodochia, quibus in vitæ subsidium aliquot mille Coronatis prospexit. Optimè de Deo ipso meritis, cujus Ecclesiis ex suo patrimonio, ne migraturo hinc oneri esset, devotè legavit signati argenti summam, velut donarium sacris aris suspendendum. Ita officia cum amicis, bona cum egenis, utrumque cum Deo divisit, nihil pro suo venditans, nisi infractam vitiis mentem, recti conscientiam & animi constantiam, quam inter peregrinationum tædia, inter languidi corpusculi injurias, inter sæculi fatiscantis perversitatem, semper servavit integram. Hac animi beatitudine & virtutum satellitio; peritura omnia neglexit, frequensque cum Deo immortali commercium exercuit. Primus in templo visebatur & ultimus, & Numinis præcepta non ore tantum, sed, quod divinum, vita expressit. Immortalia quotidie meditabatur, & ad æternitatem se tacitè compoluit. Minabatur a teneris unguiculis corpusculi imbecillitas, casu an ab interna origine, in vitales partes, respirationis difficultatem, quæ per complures annos pectori compresso inimica, crescente ætate, sed decrecentibus viribus, asthma molestum excitavit. Inclementiores hyemes binæ, patriæ

patriæ exitiosæ, pectori quoque illius tam fuerunt molestæ, ut arctatis animæ meatibus vix spiritum liberè duceret, quo tandem in patriæ urbis obsidione & publica calamitate, auctis injuriarum asthmatisque causis, sensim intercepto, anni currentis initio, ætatis verò XLV, inter mortales desinit esse mortalis. Nos tibi, beatissime FUIRENI, felicitatem, qua cum Patre & Fratre *Theodoro*, heu quondam nostris, in cœlo fueris, non invidemus, sed nostram infelicitatem deploramus, & tui memoriam colimus. Manent in animis nostris admirandæ dotes, inusitatæ virtutes, in publicum merita, incredibilis tuus in nos amor, & desiderium testamur. Virtutis omnis in Te vidimus exemplum, nec sequi possumus. Ignosce quæso, beatissima anima, quod parcius tua, nec pro dignitate satis exprefferim. Vita tota, modestia fuit, nec laudari Te æquo animo es passus, & dum omnia animo complector, sub singulis hæret lingua, tuis colloquiis assueta. Quia verò pietatis meæ extare volui monumentum, si in singulis penna defecit, universa condonabis, & dolori justo tribues, quicquid meritis tuis decessit. Nos interim dum inter æterna sidera fulges, malis innumeris, quæ effugisti, succumbimus, seculi iniquitate, quam superasti, premimur, & fato, quod sprevisi, debemus ludibrium. Ego & hoc nomine infelicio, quod inter extrema tua ultimum Vale forte absenti non dixeris, quem in itineribus habuisti comitem, in studiis socium, in amicitia parem, ubique fratrem. DIXI.

DE D. FUIRENIO

In Urbis obsidione defuncto.

Dum Patria obsessos cingunt insensa penates,
 Signa, per insolitas exitiosa vias;
 Non potuit clausos urbis perferre recessus
 Assuetus cœlo liberiore frui.
 Mutat mente domos, urbisq; & pectoris orbem
 Deserit, auxilio Numini alta petens.
 Sic licet hostiles includant mœnia turma,
 Claudere nulla animos vis inimica potest.

De eodem circa anni initium denato.

Iratius vitæ perituro infensior avo,
 Fastidit nostros connumerare dies,
 (O)

Anni

*Anni principium nobis secere Calenda,
Olli cui spirant secula finis erant.*

TH. BARTHOLINUS. D.

E P I T A P H I U M.

VIATOR. QUI. TRANSIS.

HENRICUM. FUIREN.

FAMILIÆ. DECUS.

SOLATIUM. ÆGRORUM.

NOBISCUM. DEPLORA. LACHRYMIS.

QUI.

LONGIS. ANNORUM. PEREGRINATIONUS.

ANIMO. SEMPER. QUIETUS.

VITA. EXPRESSIT. QUOD. FAMÆ. FUSA.

NOLUIT. ELOQUI.

CLARUS. ERUDITIONE. QUAM. OCCULTAVIT.
MODESTIA.

QVUM. NIHIL. OSTENTARET.

OMNIA. POSSEDIT.

VIRTUTEM. SOLAM. DISSIMULARE.

NESCIUS. ET. CANDOREM.

DUM. PATRIÆ. DUM. AMICIS. DUM. EGENIS.
VIXIT.

QVI. PER. ILLUM. SEMPER. VIVUNT.

DUM. MORITUR. PER. NATURAM.

PER. MERITA. VIVIT.

PER. DEUM. QVEM. COLUIT.

CUM. DEO. VIVIT. IN. ÆTERNITATE.

VIXIT. HACTENUS. INTER. MORTALES.

ANN. XLIV. MENS. VII. DIE. X.

PERPETUA. APUD. PLURES.

FAMA. SUPERSTES.

ABI. VIATOR.

ET.

MORTUO. LEGEM.

QVÆ. VIVO. GRAVIS.

PRECARE. TERRAM.

POS.

D. Th. BARTH.

SCRI-

S C R I P T A.

De Ascite: *Basilea* 1645. in 8.

Catalogus Bibliothecæ Henrici Fuires, editus à Fratre
Thoma Fuires: *Hafnia* 1660. in 4.

Rariora Musæi Henrici Fuires ab eodem edita: *ibid.* 1663.
in 4.

MONUMENTUM LITERARUM

Viro Nobili, Excellentiss. ac Experientissimo

**DN. GEORGIO
KIRSTENIO,**

Medicinarum Doctori, Pædagogii
Regii Prof. & Pract. apud Sterinentes
famigerabili,

Ad diem 11. Martij Anno xerxovias M DC LX.

Condigno exequiarum honore maclando,

Cum invitatione

**STUDIOSÆ GYMNASII NOSTRI
JUVENTUTIS**

Ut decenti ordine funus comitatum prodeant

Constitutum

ab

HENRICO SCHÆVIO, M.D.

Incidebamus, Juvenes dilecti, his diebus inter frugales
summi Viri epulas in hoc sive Philosophema sive quere-
lam: quid intendat DEUS & Natura quod infiniti prope
homines nascantur, qui fati concedunt prius quam vel
per ætatis infantiam se suaque agnoscunt, vel ingentis labo-
ris, cui per vitam omnem se manciparunt, operæ pretium
referunt: & ecce commodum se offert scævi augurij ru-
mor, indicitque eximium inter nos Medicum ac Professo-
rem GEORGIUM KIRSTENIUM insigne urbis &
Lycei nostri ornamentum è vivis emigrasse. Nihil luculen-

(O) 2

tius

tius ad problema nostrum firmandum, nihil ad incerta casuum nostrorum comprobandum promptius. Certe Medicus, non quales se jactant rases, vetulæ, fornacarij, sed qui publica artis & doctrinæ tropæa varie erexit, quiq; armatam morbis ac morti dexteram tam feliciter opposuit, ut & feriis latrinæ cultoribus de gravissimis casuum respondere, & decumbentibus amplam salutis spem de se proderere possit, venerandam scientiam non in molli lecto invenit, sed inter ingentes vivacis ingenij contentiones, vigiles lucubrationes, difficiles peregrinationes, obscœnas nauseas, tetros odores, abominabiles morosorum ægrorum squalores, deliras anicularum interpellationes, sinistros malevolorum rumores ad laudis & honoris sui culmen provectus est. Ita omne eruditionis latifundium ad Medicos pertinet, ut, quæ in omni scientiarum genere primas sibi vendicant, ab iis, non saltem ut ornamentum, sed velut necessarium requisitum, exigantur. Prætervehor variarum linguarum ad intelligendos artifices, qui in suo passim idiomate ingenij monumenta reliquerunt, cognitionem. Quid vero iis ita familiare esse debet quam quæ solæ scientiarum nomine veniunt Phytologia & divina Mathesis? Quot sylvas, prata, montes, dumeta perreptant priusquam in stirpium ac terra nascentium immensam varietatem intromittantur? Quot lanienas & cadaverum confectiones agrediuntur, ut partium humani corporis munia, situs, nexus & conformationes ut suos ungues teneant? Quanta assiduitate Pharmacopœorum officinas frequentare debent, ut mineralium, succorum, resinarum, cæterorumque primorum, & velut elementarium, facies, patriam & bonitates, per signa sua characteristica & gentilitias notas a spuris, supposititiis & exoletis internoscant? His vero omnibus pertinaci studio imbibitis, non callent ulterius quam ubi pueruli literarum nomina & picturas complexi. Tunc primum in virtutes ac idiomata eorum, qualitates primas, secundas, tertias & amplius, manifestas & occultas, earumque gradus, mansiones, latitudines altius inquirendum. Hinc infinitæ commissiones, συγχύσεις precipitationes, sublimationes, reverberationes aliaque sexcenta molimina, ut fiant catapotia, malagmata, eclegmata, spaniadrapi, pessi, dropaces, errhina, ptarmica, marmeladæ, panchresta, & quæ porro sunt horrenda nomina horrendis humani generis in vasoribus opponenda. Verum
nihil

nihil adhuc actum, quando de ipsis morborum phalangis deque variis eorum nomenclaturis, natalitiis, moribus, incessu ac comitatu, quibus item indiciis a se invicem discriminentur immane quantum indagare ac perdiscere restat. Quorsum autem & illa? si non ad omnem hostium istorum occursum, modi, tempora, occasiones, ac vices armorum, quibus apte iis resisti possit, ita teneantur, ut non modo nociva tela averruncari, sed & de conflictus eventu & ancipiti vitæ mortisque alea velut quodam augurio definitum quicquam prænunciari possit. An non vero hæc & multa alia, instar liberalis epigrammatis & mantissæ, in Defuncto nostro ultra vulgarem mensuram præluxerint, & annon inde senectâ Hippocraticâ, quam vegetum ad annum ætatis centesimum sexagesimum nonum deposuisse perhibent, dignus fuisset, ex ipsa vitæ ejus historia dispicimus. Ingressus in hanc scenam est Stedini Pomeranorum Anno appropinquantis Salutis M. DC. XIII. die Januarii vicesimo, Patre Viro Integerrimo NICOLAO KIRSTENIO, pistorum ac dulciariorum Protoſtaræ & Ducibus Pomeraniæ à panificio, Matre foemina piissima ANNA Söfflers. Cumque sub ipsa pueritiæ teneritate parentibus ab erecta indole spem haud macram ostentaret, nihil ad ejus cultum non tentandum duxerunt. Traditus igitur primo fuit in disciplinam domesticam Dn. Andreae Virginio hoc tempore SS. Theologiæ D. & Episcopo Revaliensi: cujus fidelem operam publica in Schola hac opiparata informatio, sub moderamine virorum celeberrimorum M. Loleji, & deinde D. Micrælii, excepit. Ejus suasu, cum à sufficientibus primæ literaturæ rudimentis instructus esset, Illustre Hallensium Gymnasium, cui tunc præerat Clarissimus Gveintzius, adiit, tanto cum studiorum emolumento, ut non modo Præceptorum amorem, sed & familiaritatem ad se traduxerit. His authoribus anno ætatis decimo septimo Academiam Lipsiensem accedere debuit: sed obstiterunt copiarum militarium discursiones, coeuntibus tunc in fœdera nonnullis Germaniæ Ducibus. Declinavit igitur Jena, & lustratis quæ interveniebant celebrioribus quibusdam urbibus, Argentoratum amplexus est, ubi per quatuor solidos annos duravit. Non alia sedes Viris in omni eruditionis pulvere versatissimis abundantior, nec ardentibus Defuncti desiderii accommodatior. In quovis disciplinarum genere generosos sibi

duces eligebat, à quorum ore & latere individuus penderat. In Philosophia, non jejuna illa & in vocularum Labyrinthis laborante, sed seria & quæ pectus exsaturat, facem præferebat Clarissimus Danhawerus: Medicinæ splendorem de se largiebantur Sebizius, Saltzmannus & Karstadius Stetinenſis, qui cum ingenium Defuncti ad amplissimam artem, complectendum satis amplum deprehenderent, non destiterunt eum officiis & benefactis provocare, quoad in suas partes eum pertraxissent. Ille mox tantis patronis se dignum præbuit, & præter alia solertiæ documenta bis de cathedra accurata theses semel de Lactatione & Lactis generatione deinde de Vulneribus capitis publice defendit & auditorio satisfecit. Interim dum ibi civem ageret, ad vicinam Academiam Tubingensem cum Dn. D. Ludemanno & M. Scheningio digressus notitiam præclarorum Virorum, qui ibi debebant, sibi conquisivit. Sed mox ferale nuncium de obitu patris eum ita perculit, ut rerum suarum penderet. Reddidit tamen ipsi animum maternum auxilium, quod ei providæ patris curæ, ne nobiles charissimi filij conatus interciderent, per novissima destinauerant. Quæſivit igitur alteram Argentinam eamque Lugduni Batavorum invenit, Viris Clarissimis Dn. D. Thabore & Dnn. Oesleris Stetinenſibus iter ipsius stipantibus. Per sesquiannum ibi egerat, cum fatale pestilentia malum excedere inde colonos juberet. Hiemavit igitur Franeckeræ & Groningæ, ubi Freitagium & Antonium Matthæi familiares & rebus suis insigniter proficuos expertus est. Sub incuntem æstatem inaugurationi Academiæ Ultrajectanæ interfuit. Inde Lugdunum reversus felicem studiorum telam pertexit D. Stypmanno & Beringio commensalibus, hoc etiam contubernali: Antecessoribus viris illustris doctrinæ Schrevelio, Heurnio, Falckenburgio, Walæo & Vorstio, sub quo tantos in Botanico studio progressus fecit, ut multis admirationi fuerit. Geminas ibi Disputationes auspiciis Walæi in publico habuit, alteram de symptomatibus visus & auditus; de olfactus & tactus alteram. Constituerat postquam quinquennium ibi absolvisset & viciniore Belgij provincias lustrasset, cæteras quoque regiones inspectare; sed revocavit ipsum per literas à proposito Dn. Christoph. Albinus Medic. D. & Practicus Stetinenſis celeberrimus, suasitque ut Axioma in arte Medica summum ibi caperet. Secutus fuit Viri amicissimi consilium, affixa

solenni

solenni Disputatione de generatione lumbricorum in corpore humano, quam suo Marte & citra alterius præsidium tanto omnium applausu defendit, ut jam ad insignem famam gradum sibi conderet. Jam ipsi ad docendum aperiatur cathedra in Academia Gryphica, sed præcludebat ipsi ingressum inauspicata tempestas quæ tunc seculum concutiebat. Emanabat per eadem tempora de ejus eruditione celebratio Dorpatum, quo ad successionem Dn. D. Belovij vocabatur: sed bellum Sveco Danicum eum & hoc proposito excludebat. Nec defuissent aliæ viæ quibus se publico probaret; verum matris precibus cessit ut in loco subsisteret, & gratia ac favore Illustrissimi Herois ac Cancellarij Regni Svecici Axelii Oxenstiernæ, in cujus laudes & virtutes concinnum carmen ad typos dedit, ad Professionem Medicam in Pædagogio Regio aspiraret. Obtinuit haud difficulter quod honeste ambierat, & jussu Sereniss. Svecorum Reginae Christinæ Spartæ illi datus est, non sine insigni juventutis nostræ fructu. Quicquid ad salutaris studij emolumentum faciebat per prælectiones Physicas, Medicas, Anthropologicas, Anatomicas, Botanicas, nec non Disquisitiones Phytologicas, quarum pars lucem publicam vidit, pars per desidiam auditorum suppressa est, fideli manu portexit. Præter hæc operam suam ægris tanta fide contulit, ut jam ad ipsius excessum multa urbis pars lacrymis ac suspiriis ei parentet. Quantum ego de cæteris ejus dotibus judico, nescio an non inter paucos

Quos melior respexit in arbore Phœbus

velut quidam choragus ac Triarius eminuerit. Quis ipso ingeniosiora & quæ antiquitatis gratiam magis referebant tornabat carmina? Cui purior ab ore aut calamo fluebat dictio? Quis de omni elegantiliteratura, quæ apud defæciora ingenia tantum diverti consuevit, accuratius ac tempestivius respondebat? Viva quædam ac ambulans bibliotheca erat, tam divite penu pectus distenderat. Cum vero mortalem se suaque intelligeret, de extendenda ad posteros suos virtute cogitavit, atque eo etiam fine ante octo annos maritale foedus junxit cum pudicissima ac honestissima Virgine Elisabertha, Dn. Christiani Röchlini, civis ac mercatoris Prentzloviensis primarii filia, ex qua gemina profecit sobole, præmissa quæ ante annum filiola, solum filium à paterna consilio jam, pro dolor! desertum destituit. Nimum illa scire videtur quantam jacturam fecerit,

(O) 4

ille

ille felicior qui nondum novit computare sua detrimenta. Ad ipsos potissimum pertineret hic inquirere quid sibi velit DEUS T. Opt. M. quod virum domui suæ, urbi atque publico ita, salutarem in ipsa dierum suarum æstate subtraxerit. Sed quid sumus miseri? cui litigamus? cui dicam scribimus? Stat pro ratione voluntas sed paterna, sed optima, sed rebus nostris faventissima. Si ergo vivimus gratia est, si morimur beneficium. Quandiu supersumus gratulemur nobis quod digni habemur in vinea Domini laborare: evocamur? applaudamus dimissioni gratiosissimæ. Talem se gessit Defunctus. Dum in his castris militavit hoc agebat: cum exauctorandus esset, hoc solum voluisse visus est. Cum enim anno abhinc nono ex acutissimo morbo morti jam naulum numeraret, cumque nuperrime sub initium mensis elapsi difficili affectu scorbutico tentaretur, non abiecit jugum, sed conformavit se ejus arbitrio a quo meliorem vitam exspectabat. In illam igitur translatus est die Mart. 4. hora 11. meridiana, arduo hoc evibrato Epiphonemate J U V A ò J E S U ! cum quintam septimanam quadragesimo anno adjecisset. Jam vos appello, Juvenes nostri, ut vobis & deferatæ domui collugeatis, utque nobiscum æstimetis non temere factum quòd illud sapientiæ & eruditionis fanum quod Celsissimorum Ducum pietas erexit, quodque Regalis gratia subinde recreavit, intra menses sexdecim duobus insignibus fulmentis Micrælio ac Kirstenio dispoliatum sit. Quis non videt quam in prono sit lapsus? Vos modo quod debetis, quodque saltem potestis. Viro incomparabili novissima exequiarum officia exequimini. Valete.

S C R I P T A.

Oratio de Medicinæ dignitate & præstantia contra Platonem & Plinium: *Statini* 1647. in 4.

Disquisitiones Phytologicæ: *ibid.* in 4.

Adversaria & Animadversiones in Johann. Agricolæ commentaria in Poppium & Chirurgiam parvam: *ibid.* 1648. in 4.

Disputationes aliquot publicè habuit, nèmepe de Lactatione & lactis generatione: De Vulneribus capitis: De Symptomatibus visus & auditus: De Symptomatibus olfactus & tactus: De Generatione, &c.

PRO.

P R O G R A M M A

Ad Funus

*Nobilissimi, Amplissimi & Experientissimi
Viri,*

D. CHRISTIANI
LANGII,

Philos. & Medic. Doctoris celeberrimi, Pathologices in Acad. Lipsiensi Professoris meritissimi & primarij, Collegij Principum Majoris Collegiati, & Academiae Decem-Viri longè dignissimi, Practici dexterrimi & famigeratissimi,

Decenti Comitatu prosequendum,

CIVES ACADEMICOS ORDINUM

ac Dignitatum omnium invitat

RECTOR ACAD. LIPSIENSIS.

UT singulari GRATIOSORUM titulo præ Facultatum reliquarum Doctoribus gaudent Medici: Sic chariùs habendi & existimandi, nec non ipsorum jactura ferenda est acerbis. Unde titulus hic natus, Philologi manus, quod dicitur, non jungunt amicas. Sunt, qui ab Apollinis effigie, quam dextrâ Charites, sinistrâ sagittas tenentem pingunt, quòd ad juvandum, quàm ad nocendum sit promptior, petittum volunt: sunt, qui à Philosopho Medicorum familiæ natales debente, Medicos τῶν χαρίεντων epirhero (ut in Ethicis eximios & selectiores in genere humano τὰς χαρίεντας vocat) salutante arcessunt. Quicquid sit. sive titulus hic activè, sive passivè spectetur, in Medicos optimè quadrat. Si enim λῶσον ὑγιαίνει, ita, ut pro redimenda vita bonorum omnium jacturam faciat homo, gratiam certè non exiguam præstat, qui
(O) 5 sanita-

sanitatem vel conservat, vel amissam recuperat. & vitam prolongat. Quæ ratio est, quod Medicina *χειρ ἔσθ*, semetipsum Israël's Medicum nuncupantis, & Medicus *ισόθεο* appelletur. Fortean, quod Apollo cum sua familia Æsculapio filio & Podalirio nepote. Deorum numero fuerint associati, ex eodem gratiæ fonte promanat. Nec unius duntaxat nationis calculo & suffragio, sed omnium, aut præcipuarum, Hebrææ, Græcæ, Arabum; nec heri, aut nudius tertius, sed ab omni ævo Medicis hæc *ἐξέχῃ* fuit delata. Homerus certè Scriptor antiquissimus, imò eruditioris omnis Oceanus jam sub prima Monarchia Medicum *πᾶσιν ἀνθρώποις ἄλλων* vocat: ipsæ verò medicamentorum formulæ antiquitus in templis velut anathemata quadam, suspendebantur, ex quibus Hippocrates magno generis humani commodo, priusquam Epidaurii templum cremaretur, descripsit, in ordinem redegit & auxit. Quia verò secundum proverbium *χάρις χάριν τίκτει*, pro tantis beneficiis his Evergetis gratia multa debetur, ipsorumque privatio non sine cordolio insigni est ferenda. Idipsum ex in sperato Viri, dum in vivis erat, Amplissimi, Nobilissimi, Experientissimi Dn. CHRISTIANII LANGII, junioris, utriusque Medicinæ Doctoris celeberrimi, Pathologices in hac Academia Prof. meritissimi, Collegij Principum majoris Collegiati & Academiæ Decem Viri longè dignissimi, Practici dexterrimi & famigeratissimi obitu Academia, urbs & honoratissima familia impræsentiarum sentiunt. Ut enim Academia lumen & columen: ita urbs Evergetam gratiosum, familia honoratissima ornamentum & firmamentum Viri hujus desideratissimi obitu amisit. Lenius etiam jacturam hanc forsan ferrent, nisi præter omnium expectationem, cum ante triduum adhuc jucundâ ipsius conversatione uterentur, fuisset accelerata. Sed digito labellum compescentes in divina voluntate acquiescamus, & potius beatissimo Dn. Collegæ & amico de superatis vitæ hujus concatenatis miseriis omnibus, & permutatione incomparabili gratulemur, gratæ ipsius memoriæ studeamus, & ad sequelam, vocante Domino, nos comparemus. Quod verò mortale nobis reliquit, horis pomeridianis dormitorio suo spelææ resurrectionis inferemus, & ultimum humanitatis officium pro more persolaturi vitæ cursum *εὐχρημόως* & decenter peractum (cujus gratia concivis Hippocratis Cous, Apelles de penicillo suo compellendus esset) hic

hic adscribemus, & templo Mnemosynes consecrabimus. Si natalium splendor lucis aliquid fecerare potest postgenitis, Beatissimus noster LANGIUS ortum debuit Parenti, quem adhuc omnes, aut plerique novimus, Viro Admodum Reverendo, Magnifico, Amplissimo & Excellentissimo Domino CHRISTIANO LANGIO, SS. Theol. Doctori celeberrimo, & ejusdem P. Publ. primario, Facult. Theol. & Nationis Misnicæ Seniori, Ecclesiæ Cathedralis ingenuæ Misnensis Decano, Collegii majoris Collegiato, Acad. Decemviro, Consist. Ecclesiastici Assessori, ad D. Thomæ Pastori, Ecclesiæ Lipsiensis & vicinarum Superintendenti, de Collegiis omnibus, quorum pars fuit, meritisimo: Matri sui sexus ornamento & integritatis exemplari amussinato CATHARINÆ, Viri Perquam Reverendi, Clarissimi & Excellentissimi Dn. M. JOHANNIS FEILERI, Pastoris & Superintendentis Pegaviensis meritis. p. m. filix, quam in ætate adhuc tenella, cum istius adhuc maximè fuisset indigus, per mortem immaturam amisit, vel potius ad æterna gaudia præmisit. Ab his parentibus optimis Luccaviæ anno seculi currentis 19. septimo Id. Maji in lucem prognatus, utque CHRISTO & Ecclesiæ concorpor fieret, ad *παλινγενσίας* lavacrum statim fuit promotus. Post præcepta catechetica, & pietatis fundamenta, fidis, doctis, & indefessis in officio Præceptoribus, utpote Dn. M. TOBIÆ PETERMANNO, Scholæ Pirnenis Rectori benè merentissimo, in vivis etiamnum existenti, & Professori deinde Organi Aristotelici laudatissimo Dn. M. HIERONYMO RECKLEBIO bonis literis & artibus, nec non elementis Philosophicis imbuendus fuit commissus, sub quorum etiani *χειρὶ γυγία* sic profecit, ut in studiorum suorum cursu frænis potius, quàm calcaribus opus haberet. Ex quo suo pte Marte in ambulacris Philosophicis ea fecit spacia, ut anno seculi hujus 36. ætatis 17. primitias honorum Philosophicorum *ὁμολογία* Præceptorum suorum consequeretur. Ad uberioiorem verò cultum in studiis humanioribus consequendum, anno adhuc eodem currente 36. Wittebergam inspectioni Dn. M. MARTINI CASELII, Fac. Philos. Assessoris, postmodum SS. Theol. Doctoris, & Superintend. in Ducatu vicino Altenburgico Generalis commissus de Consilio Dn. Parentis sese contulit, ubi pendens ab ore hujus sui Præceptoris, ut & Virorum inter eruditos luminum Clarissimorum Dn. AUGUSTI

GUSTI BUCHNERI & Dn. JOHANNIS SPERLINGII, Prof. P. luculenta & in studiis Philosophicis & Philologicis sensit incrementa, ut redux in Patriam anno labentis seculi 38. ætatis 19. supremum in Philosophia gradum applausu bonorum omnium, inprimis congratulatione Dn. Parentis adipisceretur. Quia verò studio Medico dudum consecratus, à Domino D. ANTHONIO CRÖNIO, Chimiatio celeberrimo, cujus Wittebergæ fuit *σύναις*; in Chimia colorem non exiguum duxerat, à contubernali verò Domino AUGUSTO HAUPTMANNO, jam utriusque Medicinæ Doctore ac Practico felicissimo stimulum sibi addi senserat, in hoc studio perrexerit, & ad pedes Nobilissimi & Amplissimi Viri Dn. JOHANN. MICHAELIS, in Benderff hæreditarii, Philos. & Medicinæ Doctoris celeberrimi, Chimiatri decantatissimi, Archiatri Altenburgici, Prof. Therapeutices & Facult. Medicæ Decani meritissimi, utriusque Collegii Collegiati & Acad. Decem-Viri, &c sedens eos in studio Medico, inprimis Chimico progressus fecit, ut habita de vertigine disputatione publicâ, Baccalaureatus titulo in studio Medico anno 40. ætatis 22. condecoraretur. Ex hoc consensu Domini Parentis, ut ex conversatione cum Viris celebribus, etiam in aliis locis remotioribus eruditioni suæ Medicæ indies adjiceret, solum mutavit, & in Italiam per Bohemiam, Moraviam, Austriam & Stiriam excursiones fecit. Mari Adriatico non sine naufragii periculo superato, Venetias appulit, inde Patavium. celeberrimam illam studiorum Medicorum Matrem, accessit, ubi per integrum annum Professoribus Medicis adhæsit. Cum primis autem singulari favore *τὴν μακαρίτην* complexi fuerunt BENEDICT. SYLVATICUS, DOMINICUS SALA, JOHANNES VESLINGIUS, ANTONIUS FRISIMELICA & PETRUS MARCHETTI Medici, Anatomici & Chirurgi consummatissimi, quorum praxi, consultationibus, publicis sectionibus & raris operationibus familiariter interfuit. Nec studiis sinceram navare operam *πρὸς ἐν ἐνδοξῳ* nostro sufficiebat, sed publicis etiam muneribus ab Artistarum inclyta Natione Germanica, quæ primitus in Procuratorem, mox Bibliothecarium, atque Bohemorum Consiliarium eum legit, honorabatur. Spartam hanc per integrum semestre assiduo cultu exornavit, sicut in absentia Universitatis istius Pro-Rectoris atque Syndici, nec non

non Germanorum Consiliarii vices eorum aliquoties sustinuit, atque bis pariter ad Sereniss. Venetorum Ducem & Illustrissimos istius Dominii Procuratores ad impetrandum Nationi Germanicæ commodum & absolutæ prioritatis auctoritatem, quam etiam applausu Sympatriotarum obtinuit, delegatus fuit. Tempore successivo urbes circumjacentes, præsertim in Insubria, Vicentiam, Veronam, Bergamum, Mediolanum, Ticinum, Parmam, Cremonam, Mantuam & alias perlustravit. Exinde meditullium Italiæ cis & trans Appenium adiit, & Ferraræ, Bononiæ, Anconæ, Lorettæ, Romæ, Neapoli, ubi Chirurgo & Anatomico magni nominis Dn. MARCO AURELIO SEVERINO innotuit, temporis aliquid dedit. Romæ per bimestre spacium commoratus, antiquitates & visu dignissima, Bibliothecam præcipuè Vaticanam, oculis & mente perlustravit. In discessu ex Italia Senensem ac Pisanam Academias, Florentiam, Liburnum & Genuam salutavit, cumque per mare Ligusticum tum temporis non liceret, per Alpes & Sabaudiam non sine periculo in Galliam & quidem Montem Pellulanum iter instituit. Favoris ibidem vadum ap. Medicos fama illustres Dn. SIMON: CURTANDUM, Facult. Medicæ Decanum, LAZARUM RIVERIUM & alios tentavit. Per Lugdunum & Araris & Rhodani confluentem sitam, Aureliam, Lutetiam parisiensium, Rupellas & fretum Anglicanum in Britanniam magnam venit, & visâ ibidem metropoli Londino, ut & Oxoniensi Academiâ, per provincias Belgicas Hamburgum & inde Lipsiam bonis vialibus fuit reversus. Hic recens, præmissis præmittendis, lectione cursoriâ, disputatione de catarrho & examine rigoro Licentiam in studio Medico anno 23. *Χειροτονία* Præceptorum impetravit. Præviâ verò denominatione Amplissimæ Facultatis Medicæ subjectissima, Professor Physiologus à Serenissimo atque Potentissimo Sax. Electore JOHANNES GEORGIO I. glor. recordationis clementissimè confirmatus anno proximè seq. 44 non sine Dn. Parentis, jam fructus educationis & sumptuum spe præcipientis, exultatione insignia Doctoralia, supremum honorum apicem in studio Medico, cum laude obtinuit. Professionem Physiologicam anno 47. Anatomica & Chirurgica tandemque anno 54. Pathologica, cui Collegiatura in Collegio Princ. majore annexa est, excepit

excepit. Dignitates statas etiam ambulatoriæ, ut Rectoratus an. 1655. Procancellariatus eodem anno, Compromotoris officium anno 53. fuere comitatæ, quibus tandem Decemviratus an. 58. colophonem imposuit. Has sibi demandatas provincias, publicè privatimque prælegendo, disputando, cadavera secando, Chymicis operationibus vacando, & quibuscunque tandem modis studiosam juventutem informando ita obiit, ut Magistratui Serenissimo fidem, Academiæ & Facultati Medicæ industriam probaret, apud omnes verò bonos, inprimis discipulos, quorum nonnulli Doctoralibus honoribus insigniti ex ipsius scholis prodierunt, acerbum sui desiderium jam relinquat. Auxilia verò mutua, in vita præsertim privata, necessaria sentiens, præmissis ardentibus precibus fidem Conjugalem anno 54. Virgini raræ pietatis & edecumatæ virtutis, ANNÆ MARIÆ, Viri Ampli. & Experientissimi Dn. PAULI MACASII, Phil. & Med. Doctoris celeberrimi & Practici nominatissimi filia dedit, cum qua in utraque fortuna commune jugum tam suaviter traxit, ut licet pignoribus lectus conjugalis destitueretur, ipsimet tamen amabilissimi conjuges vel oculorum ictus & nictus conformando sincerum amorem satis invicem contesseraverint. Quanto itaque cum luctu *διχοτομία* hæc unius animæ in duobus corporibus latentis facta fuerit, rem altiùs perpendentibus conjectu non erit difficile. In vita reliqua Christianum egit bonum, fidem suam non foliis ficulnibus, sed fructibus declarans. Ab auditu verbi divini, viribus licet infirmus, ægrè avellebatur, lectione ac meditatione S. literarum, ut & crebro mysteriorum usu fidem suam nutrieat, cum Collegis & quibusvis hominibus facilis condescendebat, inprimis Dn. Parenti & Novercæ honore debito assurgebat, ut senectutis paternæ firmamentum, quo nitebatur, audiret. Quia vero Christianorum tessera crux est, hic Christianus sui similis, id est, Crucianus esse debeat. Præterquam enim quod adversitatum variarum in hac vita non fuerit *ἀγνος*, hoc tandem mali ante decennium circiter accedebat, quod Dn. Affini suo ex cœna vespertina domum repenti comes à grassatoribus quibusdam nocturnis lethaliter vulneratus in integrum restitui non potuerit. Quæ causa etiam fuit, quod nudius sextus proximo Solis die cum doloribus nephriticis, & malo hypochondriaco infestaretur, licet medicamenta preciosissima opponeret, ita viribus statim

statim fractus fuerit, ut de reconvalescentia desperaverit. Quare non nisi beatam analyfin desiderans domui suæ disposuit, & ἰφ'δ'ια sacro ad beatam ex corporis ergastulo emigrationem instructus ad excipiendum bonum suum Dominum stetit in procinctu. Hic ipse, solutis mortis doloribus, sequenti die Lunæ circa undecimam antemeridianam τὴν ἐν ὑψηλῇ nostrum, integro rationis usu & fide non titubante, annos 42. cum dodrante & paulo amplius in hoc theatro mundano personā suā probè functum, terrenis fecibus exemit, cœloque adscripsit. Sic parvo momento maxima rerum momenta vertuntur. Quem ante octiduum his ipsis horis nobis assidentem vidimus, illi jam supremum honorem persolvimus. Sed benè Te, beate LANGI, qui talento divinitus concesso multum lucratus, jam ingressus es gaudia DOMINI tui, & hanc lachrymarum vallem cum vita, quæ nec temporum metis, nec felicitatis modo describitur, permutasti. Nobis quidem triste tui desiderium, sed famam nominis sempiternam, ceu fragrans unguentum, posteritati reliquisti, Exuvias, Spir. S. domicilium Terræ Matri depositum credemus, & ad sequelam, quo tempore, vel ordine quemque vocaverit Dominus, tibi jungendi nos componemus. Quia verò exequiis dicta est hora tertia, nostros, ut ad declarandam erga familiam honoratissimam suam συμπαθειαν & erga piè defunctum gratitudinem, frequentes nobiscum in funus procedant, his ipsis jubemus. P. P. V. Cal. April. anno M. DC. LXII.

E P I T A P H I U M.

D. O. M. S.

LEGE. VIATOR. AC. LUGE.

CONDITUR. HIC. CORPUS.

ANIMUM. ENIM. NEC. TOTUM. UNIVERSUM.
CONTINERE. POTERAT.

VIRI. NOSTR. TEMPOR. VERE. HIPPOCR.

CHRISTIANI. LANGI.

LUCCENS. PHILOS. ET. MEDIC. DOCT. ET. IN.
HAC. UNIVERS. PER. XIIIX. ANN. PROF. P.
FACULT. MED. SEN. COLLEGI. MAJ. PRINC.
COLL. ACAD. XVII. CHYMIATRI. ET.

PRACT. NOMINATISSIMI.

FELICISSIMI.

QUI.

QUI.

IN. OPT. FAMÆ. AC. ÆTATIS. FLORE.
 SUMMO. BONORUM. DESIDER. INTER.
 CONJUGIS. AMPLEXUS. ET. PIENTISSIMA.
 SUSPIRIA. QUI. CE. HAB. MORTAL.
 PLACIDE. PIEQUE. DEPOSUIT.
 XIV. MARTII. A. E. C. clō Ibc LXII.
 ANNUM. AGENS. XLIII.
 CONJUX. MOESTISSIMA.
 ANNA. MARIA. MACASIA.
 CONJUGI. DESIDERATISSIMO.
 H. M. F. F.

S C R I P T A.

De Thermis Carolinis: *Lipsia* 1653. in 4.
 Miscellanea Curiosa Medica: *ibid.* 1666. in 4.
 De Acidulis Egranis: *ibid.* 1651. in 4.
 De genio Thermarum: *ibid.* in 4.
 Disputationes publicè habuit nbn aded paucas, è quibus
 sunt: De Morbo castrensi seu Hungarico: De
 Morbillis: De Elixir Proprietatibus, & dubio pro-
 cul plures, quas jam ignoramus.

JOHANNIS ANTONIDÆ
 VAN DER LINDEN,

IN V. CL.

ADOLFI
 VORSTII,

Medicinæ & Botanices Professoris

Primarij,

EXCESSUM

ORATIO FUNEBRIS.

Habita XVI. Octobris clō Ibc LXIII.

Magnifice Rector; Nobilissimi, &c. Reddidimus terræ,
 quod ex terra erat ADOLFI VORSTII, Summi
 Viri,

Novistis, inde ab antiquis obtinuisse, ut Clarorum Virorum laudes in funeris solennitate dicantur, atque hoc eorum posteritati detur, ut, quomodo exsequiis à promiscua sepultura separantur, ita in traditione Supremorum accipiant habeantque propriam memoriam;

Majorum hoc institutum est, & omnibus omnium, quotquot usquam Christianum intra orbem sunt, illustrium Scholarum exemplis confirmatum, & ad propagandam virtutem, simul & celebrandam DEI gloriam vel imprimis comparatum.

Interest enim bonarum mentium, exemplar habere, ad quod se deformat atque instruant iis, per quæ non tantum honestum est ad familiæ suæ decus atque ornamentum grassari, sed & honorificum maximeque laudandum ad Republicæ salutem & Ecclesiæ ædificationem veniti. Interest, inquam, scire, ad quid se maxima ingenia à teneris ungulis applicuerint; quem tramitem sint ad bonum humani generis quærendum sectati; quo studio, quâ Diligentia in optima quæque incubuerint; quâ fide, quâ probitate, quâ sinceritate egerint, atque in officio quisque suo versati fuerint, quibusque laboribus functi, ut viam aliis ad conspicua ad perpetuam laudis aperirent.

Neque verò inter minima eorum est, quæ ad celebrationem Divinæ gratiæ contendunt, agnoscere & laudare eos, per quos derivari DEUS sua ad nos dona voluit. Quin & inter præmia; quæ viris honestis & licet expectare & deberi fateamur omnes; laus est & benigna posterorum memoria. Nam, hac sublata, cur facere homines laudanda velint, nihil superest apud homines.

Taceo, quod desiderabilem posterit, memoriam spectanti
(P) necesse

necesse est ita agere, ita vivere, ut amore, honore, laude dignus agnoscatur, longeque absit ab ignavia, iisque omnibus, quæ vel specie sua dedecorare aliquem possunt. Taceo, quod laudari a Collegis cupienti tacitè injungatur lex amandi collegas, & eos, etiam vivos, non fraudandi suis honoribus, à quibus omnes flagitant, ut testimonium defunctis Collegis perhibeant, & bene de iis loquantur. Fateor, humanum esse, imo pium, ut de mortuis nihil nisi bonum. Qui ergo nihil boni, certè bono consilio non agunt, nihilque post se ex vero laudandum atq; commendandum relinquunt, si meminisse eorum & quæ fecerint, modeste apud alios ceu fugienda memorare non licet, æterno prorsus silentio, veluti pecora, sunt involvendi. Videmus tamen Sacram Scripturam etiam summorum in populo DEI Virorum malefacta nobis ob oculos posuisse, ut, quæ DEO displicent, & propter quæ sua in omnem carnem exercet judicia, intelligeremus, ac Serio studioque disceremus paria in nos aut majora etiam non arcessere. DEO laus, quod talis mihi Vir laudandus obtigerit, de quo nihil non optimum bonus, nihilque mali dicere vel pessimus potest.

Quam igitur ita divina voluntate evenierit, ut τῆς μακαρίτης supersites essem, eique, ut loco proximus atque officio conjunctus, existerem virtutum & eruditionis laborumque præclarorum testis, non possum non mihi gratulari, quod Amplissimus Academiae Senatus judicaverit adesse mihi & benevolentiam ut velim, & facultatem ut possim hoc honoris atque amoris omnium officium ei hoc è loco præstare. Quamvis enim probè mihi constet, esse eximios in nostro ordine Viros, tum ab Eloquentia tum à familiari ἡ μακαρίτης notitia longè me instructiores ad hanc laudationem peragendam, atque ego enixè contenderim, ut in se potius illi munus hoc susciperent, non potui tamen Senatui meum hac in parte studium, ex mei conscientia profectum, approbare.

Igitur accessi quidem ad hæc justa facienda, sed tanto majori cum trepidatione, quanto propensiori cum voluntate. Quippe non ignarus, quam assequi id nequeam, ut, qua facundia ὁ μακαρίτης cum alios, tum omni penè laudatione majora Academiae hujus, imò orbis eruditi lumina, CUNÆUM atque SALMASIUM honoravit, & exornavit, eadem, quod merebatur, à me exornaretur & honoraretur. Credo autem, me & Clarissimis Collegis, & hono-

ratis

ratis defuncti Amicis, & quotquot erga ipsum præsentia vestra testatum venistis affectum, ita satisfacturum, si, quæ de Collega desideratissimo novi, sine invidia enarrem, &, quæ de ipso sensi ac sentio, ingenuè explicem. Quod dum facio, metuendum mihi non puto, ut justus sine mendacio candor apud bonos sit crimini.

Magnus ad virtutem atque decus commeatus est, ex bonis nasci. Non, quod non heroum filij sint noxæ, quodve existimem, ingenium & virtutem esse hereditariam, aut in subolem cum semine transmitti: Sed quod sua etiam gratia DEUS prosequatur posteritatem eorum, quibus se amare & secum ambulare dedisset. Patrem *ὁ πατήρ* habuit ÆLIUM EVERARDUM VORSTIUM, qui, etsi in familia sua Brabantix Cancellarium, & Aquæpendentis Episcopum, & alios dignitate atque eruditione præclaros Viros prætulerit: tamen ipse meritus fuit, ut familiæ suæ primus haberi jure potuerit. Nam & Italia per annos non paucos arte se, & prudentiâ, & fidelitate, & moribus, & ingenio maximis, qui tum in ea florebant, viris probavit, & in patria, cujus amor eum ex amœnissima regione revocavit, ætatem consulendo miseris & juventutem ad medendi peritiam formando consumpsit. De quo plura possem, & commemoratione digna dicere, si non publicè exstarent in oratione, quàm à funere ejus habuit, quem modò laudavi, Clarissimus antecessor PETRUS CUNÆUS.

Matrem *ὁ πατήρ* habuit GERTRUDEM VAN VOORST, lectissimam Matronam, atque oriundam ex familia non ante quadringentas modò annos Ultrajecti nota, sed & multorum, qui ex ea orti sunt & variis ibi honoribus functi, meritis clara. Hujus sororem in matrimonio habuit ARNOLDUS BUCKELIUS, eruditione & historia Episcoporum Ultrajectinensium celebris.

His parentibus natus est noster in proxima urbe Delphis. Quanti intersit, quo quis in solo nascatur, discere vel ex eo est, quod ingenij mores ferè sequi corporis temperamentum videamus. Hoc verò quantam ex natalis soli constitutione varia varietatem accipiat, illustribus & sanè admirandis nos exemplis docuit Hippocrates. Quod ego non propterea suggero, quod existimem aliam esse vervecum patriam, aliam verò tam felicem terram, ut Catilinas non generet. Non certè. Nulla enim terra est, quæ non sit

DEI: nulla gens est, cujus non indolem ipse formet, cujus mores non moderetur, cujusque cupiditates non frenet, & studia non regat atque ad suum honorem dirigat. Ejus est Judæus, ejus est Græcus, Scythæ, Barbarus. Attamen nullus in regno Dei Judæus, Græcus, Scythæ, Barbarus. Hollandia nostra, si verum amamus, olim vel litus pauperum piscatorum fuit, vel habitatio hominum non minùs barbarorum, quam visuntur hodie in remotissimis Americæ terris. At postremo hoc tempore, quæ DEI omnia variantis & commutantis sapientia est, Hollandia exstitit splendidissimum virtutis, fidei, artium, eruditionis, prudentiæ, fortitudinis, & cujus non divinæ benedictionis theatrum. Per magnum verò est, ea in terra nasci, ubi complura decori omnis existent exempla. Erant in Græcia, quos Miltiadis trophæum dormire non sineret: quidni adolescentes, quibus quid læva salit sub mamilla, existimatione commoveantur & decore incitentur honestissimorum & ob eruditionem laudatissimorum Virorum? Roterodamum, quem jactaret, Erasmi suum habebat: habebant Delphi suum Grotium, quem admirarentur, quum noster alios erat cogniturus homines: quippe majorem annis quatuordecim.

Natus est *ὁ μακάριος* in ea tempora, quibus patefieri in hac patria nostra voluit DEUS, quid fides, quid fortitudo, quid scrutatio Sacræ Scripturæ, quid ingenium in utrumque, sagax & pro veritate & contra eam posset. Nuper ejurata Hispanorum injusta liberæque genti intoleranda dominatio erat: bellum cum hoste gerebatur potentissimo: jacta in Ecclesia erant semina controversiarum litiumque, sine quibus numquam oppressa veritas emergit, nedum de talis zizanij seminatore triumphat. Ibi nasci, tali tempore nasci, in sinu Ecclesiæ & ex fidelibus nasci, habereque Domi Rectorem Patrem, & morum atque linguæ formatricem Matrem, probum utrumque & prudentem, quanta felicitas est! Valet in vulgus insipientium opinio, ita quemvis esse & sentire, ut à parentibus, à civibus, à sodalibus acceperit. Fateor, ita plerosque vento seculi hujus agi, ut agit is, qui potestatem ejus habet Princeps mundi. Verum, ita nasci, ut, veritatem & pietatem nosse, sit & vernaculum ac domesticum, & accedente divinâ illuminatione ac testimonio conscientiæ, fides fiat & cœlestis revelatio, tantum est, quantum comprehendere mens humana potest. Da patriæ DEUS, has opes suas atque hoc pulcherrimum cœli depositum

situm agnoscere, proque iis gratias tibi semper agere, & precibus à te per CHRISTUM impetrare, ut, & feri nepotes nostri habeant, quare nec ulli terræ invident, neque illi se postponant, quæ Sancta nominata fuit.

Natus itaque est noster anno superioris seculi nonagesimo septimo, Novembris vicesimo tertio, quæ tum dies erat Dominica, circa primam noctis horam, & quidem subito partu, citra aut obstetricis aut alijs foeminae auxilium, ut est à parente annotatum. Nomen ei in sacro baptismate inditum est A D O L F I, quod Comitibus Nevenarij, ejus familiae ultimi, fuit. Imposuit hoc ei W A L B U R G I S, Comitissa Meursensis, dicti Comitissae uxor, quæ τὴν μακαρίτην ex Sacro fonte suscepit.

Ut autem primogenitus Parentis optimi fuit, ita diligenter ab eo observata sunt, quaecunque observari in infante meruerunt. Ex quibus judicavit, esse eum temperamento calido & modicè. Sicco, & ἑσπερον fore, & ob membrorum compaginem satis validum. Quo praesagio quam non aberravit, quin contra ostenderit, quantum & Ars certi habeat, & ipse sibi ad hoc eruendum & asserendum solertiae comparasset, eventus comprobavit. Praeter enim, quæ in nostro erant obvia usque ad vitæ novissima febrim non fuit expertus, neque morbum ferè ante senectutis, quæ ipse morbus, annos. Quod eum de se sapius testantem audivimus.

Puer doctus & promptè legere & literas belle formare. Quæ prima cura honestorum parentum est. Literis enim omnis veritas, prudentia, ars, historia, tamquam custodia, continentur conservanturque. Et non sine literis divina nobis innotescit voluntas, quæ animæ nostræ sol est. Præcipuè verò & animus ejus ad veritatis, quæ pios facit, cognitionem, & lingua fuit ad pronunciationem divinorum elogiorum assuefacta. Post hæc initia traditus est disciplinam JOHANNI TRAUDENIO, Viro inprimis sedulo & erudito, celeberrimi Patris Filio, Gymnasij hujus urbis tum Rectori. Apertum hoc eum in finem à Proceribus urbis fuit, ut pueri ad pietatem, ad intelligentiam Latini & Græci sermonis, ad prima artium initia, ad lectionem optimorum Auctorum, ad promptam & ornatam elocutionem optimarum cogitationum introdu-

(P) 3

cantur

cantur. Jam enim anno, qui nostri nativitatem sequutus est, Parens, viri eximia virtute, eruditione, arte, vocatus in hanc Academiam erat: in cujus proscenio clarus omnibusque charus annos sex & viginti fuit.

Noster, quum omnibus solertis ingenij & ingeniosi adolescentis muniis ex parentum & præceptorum voto esset functus, atque cum laude ac præmio per omnes processisset ordines, quintodecimo ætatis anno Academiam ingressus est. Quæ ætas, uti cerea est in vitium flecti, ita &, si ductorem habet, & custodem, qui abigat sodalitium prævum, aut sua si quis sponte ad decus & honorem feratur, aptissima est, ut seriis studiis initiatur. Noster consilium & tractandarum tum literarum latinarum græcarumque tum Artium liberalium formam à prudentissimo Parente accepit.

Erat tum in Academia HENRICUS BREDIUS: Erat adhuc in vivis BONAVENTURA VULCANIUS Senex. Illius cura plenam utriusque linguæ notitiam, hujus verò etiam Græcæ elegantiam fuit consecutus. Bredius eum in Luciani præsertim & Homeri, in quibus universæ Græciæ penu est, lectione exercuit. Vulcanius verò, quicquid præterea erat in optimis quibusque auctoribus dignum observatu, tempore vespertino suggerebat; quo eum frequentare solitus fuit.

Habebat tum quoque Academia viros celeberrimos & eruditionis indubitatae; CUNÆUM, HEINSIUM, BAUDIUM, JACCHÆUM. Hisce omnibus aurem attentam & animum sagacem, prudentem, memorem accommodavit ADOLFUS noster: Sive in publico præclaras suas meditationes pronunciarent, sive domi familiariter ingenium infirmius formarent firmarentque, sive ad eorum colloquium accederet. Hoc verò frequenter faciebat, ut animum intendere seriis, & vultum ferre seniorum, & honesta atque silentio meliora disceret loqui, simul & à doctissimis Viris, tamquam è perenni fonte, hauriret, quæ in illorum memoria recondita latebant, & percunctando eliceret, quæ esse sibi ex usu possent. Qua solertia effecit, ut omnibus esset gratissimus, & magno haberetur in pretio, præsertim à VULCANIO, cui, quia oculi præ senectute jam caligabant, volupe erat hunc, quod anni faciebant, fructum habere otij, ut erectioris ingenij adolescentem & ad magna prudenti consilio atque indefesso studio prope-

rantem

antem instrueret eo commeatu, quo esse illi opus sciebat, ut sibi & Republicæ utilis evaderet. Quemadmodum autem ista arte nihil est studioso juveni fructuosius: Sic tali negotio nihil est erudito seni jucundius. Quippe nihil est, vel esse potest, quod docti magis cupiant, quam fieri periculum sui, quam dari occasionem, sibi, ut, quæ multo labore atque curâ paraverunt, transfundere in mentem discendi avitam, tamquam in fertilem agrum, queant. Idcirco gaudent se excitari ad quærendum, meditandum, & de rebus judicandum. Scilicet ut, de aliis bene merentes, suis interim ipsi thesauris fruantur, eosque augeant & amplificent. Docendo enim discimus omnes: & se exercet, quisquis docet; mentemque doctrina æquæ, ut labor corpus firmat. Ista arte usus est ADOLFUS noster, hoc agens, ut semper aliquid à doctis viris auferret καμήλιον doctrinæ utilis. Eo etiam fine admotus est à Parente colloquiis, quæ cum doctis domi habuit.

Videtis, quos & quantos noster præceptores habuit. Maximus tamen ἐργασίας ei fuit charissimus Pater, qui nullum tempus omisit, quin optimis eum præceptis & monitis imbueret, vel mores ejus exornaret, vel publicè privatimque audita ab eo exigeret, ejusque judicium quæstionibus exerceret. Inter quas exercitationes palmarium & maximè fixum fuit, ut quotidie vel ante, vel post cœnam, idoneam ex Novi Testam. codice pericopam Græcè prælegeret & interpretaretur.

Neque verò contentus fuit, Latinam linguam & Græcam ita discere, ut utraque ei familiaris esset & quasi vernacula, sed à magno ERPENIO Hebræam atque Arabicam didicit una cum D. JACOBO GOLIO, Collega honorando, & GULIELMO MERULA, Pauli filio. Qui uti multis ante nostrum annis esse inter vivos desiit: ita illum nostro, cum quo individua semper societate atque illibata amicitia inde à primis contrahendæ notitiæ annis vixit, superstitem Divina benignitas voluit, atque utinam diu Reipublicæ, Academiæ, familiæ bono velit! Illis verò in linguis tantum profecit, ut etiam senex utraque scriberet, & cum Hebræis Bibliis, tum literis Arabicis non infelicitè uteretur.

Neque verò putandum est, quod multi putant, linguas istas eruditas discere & perdiscere, ut earum naturam, indolem, proprietatem, elegantiam, copiam, vim, familia-

riter noris, laborem esse inutilem, & operam hominis otio abundantis atque ei illudentis. Revera scientiarum fores linguæ sunt. Quæ cui clausæ sunt, ei clausa sunt omnia. Sine illis enim nec præclara veterum inventa rectè cognosci, neque historia resciri, neque sapientia illa, quam etiam gentibus largita est, & per earum nobis manum tradi divina voluit providentia, neque sermo formari prudens, venustus, commodus, flexanimus potest. Quin ipsis profecto experimentis constat, quantus earum sit usus, & quantum in earum ignorance damni. Unde quæso factum est, nisi per illarum neglectum & contemptum, ut ante novissimum seculum maximæ in omnes artes atque scientias, imo in totum mundum investæ sint tenebræ, & eo perventum, ut cogerentur optima quæque ingenia nescio quorum tenebrionum & ineptè subtilium salivam forbere pedesque lingere? Nonne contra, quando DEO visum est per veritatem suam mundum illuminare, & utilissimas scientias ad majora incrementa provehere, id instrumento illarum linguarum dedit effectum?

Nostro certè ADOLFO magnum operæ pretium fuit, de omni re cogitata tersè, purè, eleganter, perspicuè, argutè, rotundè Latino sermone explicare; tum & in Græcis auctoribus, Historicis, Oratoribus, Poëtis, Philosophis, & imprimis Hippocrate ac Galeno aliisque artis nostræ celeberrimis Scriptoribus; atque etiam in Ecclesiæ Doctoribus Græcis, Nazianzeno, Basilio, Chrysostomo, quorum nomina abolere nulla potis est vetustas, præcipuè autem in Sacris Novi Testamenti literis, ut inter notos ac familiares versari, neque illis uti barbaris: denique etiam fontes divinorum eloquiorum, Mosis nempe & Prophetarum Scripta, voces à DEO traditas audire, & ex illis mentem atque sapientiam sermonis Apostolici propius cognoscere. Arabica autem lingua ei plurimum, cum ad Botanicam Professionem, tum ad Medicinam profuit. Quo enim seculo bonæ literæ & artes è deliquio suo velut redvivæ se resumebant, prima quæque ab Arabibus sint accepta: Et occurrunt hodieque plurima eorum in arte vocabula, quæ scire pulchrum est, ignorare incommodum. Noster, ne ignoraret aut interpretis egeret, proposito studioque effecit,

Quum

Quum verò ingenium suum in hisce subegisset, antequam ad majora se transferret, in publica de Motu disputatione, quam ipse conscripserat, periculum sui cum laude fecit, sub præsidio GILBERTI JACCHÆI, cujus manuductione ad Philosophiæ adyta erat introductus.

Tempus jam erat, ut, quod diu deliberarat, semel statueret, cuinam operi se totum dedere ac consecrare vellet, in quo vitam suam transigeret. Atque ipsi

quidem vehementer placebat Theologiæ studium. Non possunt enim non probi homines verbo DEI delectari, & cognitione ejus veritatis, cujus intellectus vera sapientia, cujus usus vera & unica prudentia est. Quam invenisse, ut beatum est: ita eam verbis à DEO traditis enarrare & explicare, magnum sine dubio decus & ornamentum est. Sed illud propositum Pater dissuadebat, qui etsi filium cupiebat esse pium, & discipulum DEI, ac cœlestis sapientiæ candidatum: tamen metuebat impellere, ut esse ejus Doctor conaretur.

Subivit sine dubio animum ejus, quod Sanct. Jacobus dicit: *Nolite multi doctores fieri, fratres, scientes quod majus judicium accipiemus.* In multis enim offendimus omnes.

Qui in sermone non offendit, is perfectus Vir est, qui & totum corpus freno regere rationis possit.

Et videbat Vir prudentissimus magnas inter Theologos illa tempestate lites, easque non moderatè exerceri, sed contra odii in se mutuo fratres grassari, factionibus scindi, & politicis intemperitiis in fermentem congeri atque componi.

Quorum malorum quum esse filium expertem cuperet, auctor ei fuit, ne hunc studiorum suorum faceret scopum, ut sacra doceret. Supererant severiorum disciplinarum duæ, Jurisprudentia & Medicina. Quum non magis ad unam factus, quam ad alteram videretur, sorti re commissa, Patriam artem Medicinam elegit, seque totum Parentis & Collegarum ejus, Clarissimorum Virorum institutioni commisit, auresque iis & animum, qua publicè, qua privatim, substrinxit ita, ut, quæ audiret cum ratione & experientia cumprimis, deinde cum aliorum etiam doctorum, præsertim verò priscorum commentariis compararet. Quos inter priore loco Hippocratem & Galenum semper habuit. Quippe principes nostræ artis, & unde defluxit, quidquid posterius habent in præceptis certi, solidi, utile, salutare.

(P) §

Ita

Ita eum Academia integrum septennium tenuit, occupavit, polivit, exercuit. Quo tempore, ne honestum & utile ei deesset intensioris studij laxamentum, non in otium se è negotio præcipitavit, sed, præter amæniora studia, etiam Graphicen & Musicen adhibuit, magistris usus optimis. Quarum etiam hanc dilexit senex & exercuit eleganter, sæpius fidibus suos mærores solatus aut infomniam fallens.

Vexerat usque ad annum hujus seculi vicesimum in paternis laribus, jamq; duos habebat & viginti annos; quum Patri visum, ad visenda eum nobilissima Christiani orbis regna peregrè ablegare. Quippe expertus erat Pater, quantum ad deterendam foci vernaculi fuliginem, ad exuendam ruditatem, ad abstergendam arrogantiam, ad abradendam ineptam ac rusticam *divitiarum* atque trepidationem infantem faceret peregrinatio & cum gentium cultioribus atque humanioribus conversatio. Quatuordecim enim annis in Germania & Italia ipsaque magna Græcia egerat. Præterea iter illud multum videbatur ad peritiam Artis medicæ colaturum.

Igitur, salutatis amicis, itineri se commisit onustus præstantissimorum Virorum commendatitiis, per quas tamquam duces & admissionales (si fas est cum Lampridio loqui) ad Summos Viros deduceretur. In itinere pro cynosyra habuit, ut, quicquid nobile, egregium, doctum esset peregre, id cognosceret, inde exemplum caperet, ad id se transformaret, denique domum ut melior, ut prudentior, & humano generi utilior rediret, patriæ suæ ornamentum futurus. Per Brabantiam, trajecto mari, venit in Angliam, lustrataque obiter præcipua ejus parte, in Galliam iter reflexit.

Ibi ei volupe fuit cognoscere Summos Viros, SALMASIOS, RIGALTIOS, PUTEANOS, MAUSACOS, RIOLANOS, MARTINOS. Ibi PETRUM MOLINEUM, hujus olim Academiæ Professore, tum Lætabatur vehementer, quum in ea urbe obvium habuit THOMAM ERPENIUM, Præceptorem suum, qui Rever. & Clariss. D. ANDREAM RIVETUM illac Lugdunum ducebat: iterumque, quum Constantinopoli reducem GUL. MERULAM, condiscipulum suum offendit. Multos enim
lætos

lætos cum his exegit dies apud Maronitas linguæ Syriacæ & Arabicæ Professores.

Salmurij cognovit Illustrissimum PHILIPPUM MORNÆUM, Plessiaci Dominum, eumque sæpius adiit, & humanissimè ab eo acceptus est. Quo Viro Gallia nulum eo tempore habuit nec veritatis amantio rem defensorumque acriorem, nec pacis magis cupidum, Regiæque Majestatis observantio rem, nec civem denique meliorem. Quamvis à nulla parte debitam retulerit gratiam. Quæ plerumque fors est eorum, quibus studij est, partes nec facere, nec sequi.

Salmurij quoque JOH. BENEDICTUM, Græcæ linguæ Professore m adiit, ei que exspectatus adfuit. Posteaquam enim solidum cum eo pomeridianum in evolvendis quibusdam Galeni & Luciani locis consumsisset, suasque illi conjecturas, emendationes, versiones probasset, & peritiæ in Græcis opinionem de se ei præbuisset, rogatus est ad tempus subsistere, ac operam in Galeno corrigendo & recensendo conferre.

Blæsiæ familiarem habuit, PAULUM RENEALNUM arte medica & botanica peritia scriptisque celebrem. Sic deinceps præcipuas Galliæ urbes adiit & cognovit, comite Illustri Viro D. GISBERTO VAN DER HOLCK, Patrio & Consulari Ultrajectino, cognato suo, qui summis honoribus in patria urbe functus, à multis nunc annis in confessu Celsissimorum Fœderati Belgij Ord. Generalium, Provinciæ suæ nomine, fide, consilio, integritate clarus, & solus ex Defuncti consanguineis superest.

Inde in Italiam venit, regionem ubertate terræ & fertilitate ingeniorum à multis seculis celebratam: nisi quatenus per sedem malitiæ ingenia illius capistrantur & atteruntur. Vidit Veneriis Illustrissimum Senatorem, Ducis fratrem, DOMINICUM MOLINUM; neque tantum vidit, verum etiam amorem illius meruit, quia nihil in ipso erat non amandum. Qui & optima ei semper monita suggessit, nempe, ut esset Vir bonus, DEUM timeret, civem se bonum præstaret, statum Reipublicæ, in qua erat natus, maximi faceret, & libertatem, quam ei DEUS est largitus, nemini proderet, & sententiam, si fortè in Senatum aliquem cooptaretur, libere & sine affectu diceret. Exstant ejus epistolæ de ADOLFO nostro & ad ipsum scriptæ, testes & internunciæ non vulgaris benevolentiae
ac

ac favoris. Ejus beneficio licuit nostro Bibliothecas illius Reipublicæ adire, eisque frui, & nominatim Bibliotheca Bellarionis Cardinalis, sive potius ejus reliquiis. Quippe & illa grande latrocinium passa erat, & sacrilegam manum. Potissimum tamen ejus beneficium est, quod per eum in notitiam venit PAULI SERVITÆ, illius, qui Concilij Tridentini historiam ingenuè descripsit.

Quem hominem pro miraculo merito habuit, quisquis cognovit, sive immensam doctrinam ejus, sive probitatem consideret. Per quem hominem divino beneficio effectum est, ut ea Respublica nec tyrannidi Papali nec fallaciis cederet. Ibidem cognovit NICOLAUM CONTARENUM, Patritium & Senatorem, & magni in Re herbaria nominis, qui eum nullo non humanitatis officio devinxit. Ejusdem MOLINI commendatione insinuatusest in amicitiam Clariss. Virorum, qui tunc Italiæ erant ornamentum, LAURENTII, PIGNORII, SPIGELII, PRÆTORII, CREMONII. Quamvis nec ipsorum humanitas commendatitias exspectaret, nec aliud ipsius virtus atque eruditio mereretur, quam ut inter decora haberetur juventutis, quæ tum ipsos sectabatur. Quare & ab inclyta Natione Germanicæ ad Consilarii sui dignitatem evectus est, proq; ea aliquando magno, magni Fautoris sui commendatione, apud D. Marci Procuratores obtinuit, omnesque sibi æternum obstrinxit. Priusquam verò ex illustri Antenoreo discederet, ab ADRIANO SPIGELIO (quanto Viro!) in Philos & Medicinæ Doctorum ord. publicè adscriptus est an. Christi millesimo sexcentesimo & vicesimo secundo, Augusti vigesimo.

Adiit deinde Romam, ubi Illustrissimo heroi REINERO ZENO, gravissimo tum temporis apud eum hominem, quem Pontificem Maximum vocant, Oratori acceptus, MOLINI quoque commendatione, fuit; à quo & benignè habitus est, & ad omnia ejus urbis arcana tuto cognoscenda admissus. Prosecuta est eum benevolentia Viri optimi (nam quid illustrius dici potest?) etiam abeuntem. Nam & parenti & amicis eum non defunctoriè laudavit, à bonitate, modestia, comitate, aliisque virtutibus; ejusque promotionem ad Professorium munus ipse per epistolam est gratulatus. Neque hoc tantum benevolentiae specimen erga eum edidit, sed etiam, tamquam si pater ejus esset, ut tuto & commode in patriam rediret, procuravit.

Illu-

Illustrissimo enim Viro, M. ANTONIO MAUROCENO, qui ad Celsissimos Ordines Legatus proficiscebatur, eum commendavit. Qui eum & Augustæ Taurinorum lubentibus oculis conspexit, & apud se detinuit, donec se itineri dare posset, salvumque & incolumem in patriam reduxit.

Quæ à me sunt eo fine commemorata prolixius, ut & tanti benefactoris, cujus ipse sapius in se beneficia solebat magnificè prædicare, memoria exstet, & vos inprimis, juvenes optimi, qui vos ad Rempublicam ingenio ornandam paratis, hinc intelligatis, quemadmodum DEUS iis, qui se non inertæ & turpibus voluptatibus dedunt, sed esse & boni & docti & optimis simillimi quærunt, Angelos suos dare Duces & Comites soleat, & in omni mundo præparare favorem atque benevolentiam. Angelus Domini castra habet circa timentes ipsum, eosque suis fert manibus, ut pedem non allidant.

Venerat in Belgium MAUROCENUS, inter prima ei fuit laudare ADOLFUM nostrum MAURITIO Principi, cujus inter Medicos tum etiam numerabatur parens ejus EVERARDUS. Quid multa? Suscepit Princeps laudationem, & effecit, ut Nobilissimis D. D. Curatoribus & Amplissimis hujus urbis Consulibus placeret noster, & Professorum numero adscriberetur, & Patri suo, raro exemplo, Collega daretur. Factum id anno hujus sæculi quarto & vicesimo: Rectore PETRO CUNÆO, quo tempore annum agebat ætatis vicesimum septimum. Successit autem Clar. Viro REINERO BONTIO, Mauritij Principis archiatro. Orationem ejus inauguralem ornavit Illustrissimus MAUROCENUS, faventissimus idem & judiciosissimus auditor.

Assignata ei lectio Institutionum medicarum fuit. Quam auspicatus est ab interpretatione τῆς τέχνης Galeni. Qui etsi inter omnes Pergameni libros subtilissimus est & spinosissimus, ita tamen a Nostro fuit dilucidè, nervosè, doctè explicatus, ut statim ostenderet, quantum ingenio, judicio, eruditione valeret. Hac valuisse scio jam mirari neminè, qui ex me, quanto ad profitendum com meatu instructus processerit, attentus intellexit. Doctum esse doctorem oportet. Quæ enim hæc impudens arrogantia est, docere, quæ non dediceris, velle? Volenti verò, quæ doceat aliquando, & cum fructu, abundè discere, non unus vel alter sufficit liber.

Verum

Verum est, nullus est tam malus, qui non aliquid habeat boni: Sed contra nullus est tam bonus, in quo non plurima requiras, quæ ignorare virum in publica luce constitutum non licet. Ut jurisperiti domus, civitatis; sic Professoris esse oraculum studiosæ juventutis debet, & ipse instar patrisfamilias, qui è thesauro suo profert nova & vetera, quotiens ad eum generosa discendi cupiditate consultum commeant. Istum sibi thesaurum comparaturo opus est, ut libros verset plures, & in pluribus Disciplinis, variisque linguis. Quas noster sciverit, dixi. Certè eruditus, Latina & Græca, earumque similis, Gallica & Italica, utebatur tam feliciter, ut in qualibet earum ex tempore epistolam, de quovis etiam argumento, scriberet perspicuè & venuste.

Sequenti anno, quum defunctus esset Excellentissimus Pater, ei, in Senatum Academiæ & ordinariorum numerum cooptatus, successit in Botanica professione & cura Horti publici.

Proximo anno mense Octobri, quum pene nonum & vicesimum ætatis exegisset, uxorem duxit CATHARIAM VAN DER MEULEN, ornatissimam Virginem, filiam DANIELIS VAN DER MEULEN, & HESTERÆ DE LA FAILLE. Fuit is ex antiqua & nobili prosapia. Constat, ante annos ducentos & quinquaginta in Galliarum Regis aula vixisse NICOLAUM VAN DER MEULEN, unde DANIEL genus ducit. In ea familia dignitate & auctoritate splenduit superiori seculo ANDREAS VAN DER MEULEN, Dominus de Ronst & Millegem, Vir pietate insignis, virtute & prudentia clarus Antverpianus Senator, Procerum fœderatorum Assessor, Ducis Alenconij, ante tragicos illius motus & scissas provincias, Consiliarius. Ejusdem dignitatis fuit DANIEL, Socer Collegæ quondam nostri, Vir in omni literarum genere versatissimus, & Theologiæ peritissimus, amator & studiosus indagator Sacrarum literarum, quas non nisi sua lingua legebat; Græcam ita callens, ut & cum Græcis græcè loqueretur. Ad Germaniæ Principes legatione functus est integrè & dextrè. Delata ei legatio ad HENRICUM MAGNUM, Galliarum Regem. Quam magnas ob causas excusavit, obiit autem FRANCISCUS AERSENIUS, magnus religionis & libertatis assertor. Quum autem idem DANIEL VAN DER MEULEN esset in gratia MAURITII (quem nominare, laudare est) cupivit Archi-Dux ALBER-

ALBERTUS cum eo colloqui, quod arte quadam effecit MARTINUS DE LA FAILLE, Baro Nevelensis, affinis ejus. Nam, ficta valetudinis causa, invitatum coniecit in colloquium Archi. Ducis inopiatum. Locutus est cum eo Principe liberè, & summam Colloquii Federatorum Proce-ribus & MAURITIO Principi fideliter exposuit. Quod Reidanus memorat libro quinto decimo. Fuit idem PHILIPPO MARNIXIO, Aldegondij Domino, adeò familiaris, ut tutelam ei liberorum obtulerit.

Hujus igitur filiam, Virginem moribus, & pietate in-primis, dotatissimam, duxit in spem prolis, quam & ei DEUS largitus est copiosam & ornatissimam. Ex qua filius superstes unicus est EVERARDUS, quem humanioribus literis & Mathematicis artibus ac juris scientia egregiè imbutum noster ante hoc triennium Luterias Parisiorum dimisit ad illustrem D. GULIELMUM BORELIVM, Dominum de Duinbeke & Westhoven, &c. Celsissimorum Ordinum Generalium apud Galliarum Regem Oratorem ordinarium, Virum sapientissimum prudentissimumque, ut ei à Secretis esset. Sciebat enim quantum ad artem vivendi, ad prudentiam politicam, ad rerum, præsertim publicarum, peritiam conferat non tantum conversatio cum omne genus hominibus, maximè verò cum personis splendidis & in variis honoribus constitutis, sed & ipsarum rerum assidua tractatio ac negotiorum pro Republica gestio.

Ex filiabus supersunt quatuor, magnis animi corporisque dotibus præditæ, præclarum laudationis argumentum, si laudari se modestissimæ Virgines paterentur. Earum tertiam nuper admodum ingeniosam & gratiosam, phthisi consummatam Noster humavit mæstus.

Fratrem unicum habuit JOSEPHUM JConsultum. Qui hoc nomen habuit à JOSEPHO SCALIGERO, quem ego tacendo magis apud vos, quam loquendo laudaverim. Quid enim magni potest dici, quod in ipso majus non fuit? Inter quem & defuncti Patrem tanta intercessit & tam familiaris consuetudo, ut non modo hunc filium è sacro fonte susciperet, sed & plurimos ei libros, certè quos in bibliotheca habebat Medicinæ Princeps suâ manu emendatos, moriens legaret omnes. Exstat hujus JOSEPHI epistola dedicatoria ad Illustrissimum MOLINUM, nitidè & tersè scripta, & præfixa Cluverij in Geographiam introductioni.

Is in

Is in dignitate Scabini apud Ultrajectinenses *cælebs* factus fuit. Sorores aut virgines aut sine prole decesserunt.

Cum conjuge sua dilectissima ita vixit, ut numquam cum ea in gratiam rediret. Habuit & illa fratrem in dignitate Scabini & Secretarij Sylvæ-Ducensis defunctum, & sorores aliquot. E quibus nisi una non superest, nupta Nobili & Amplissimo D. DAVIDI DE RUYTER, Curia federatæ Brabantia Præfidi & annis tringinta; quinque Senatori integerrimo, quem & veneranda annorum quinque & octoginta subviridique senectæ funus, quod secuti sumus, deducentem vidimus, & ea, quam lubentes canis meritoque pii deferunt, reverentia præsentem videmus. Nostro sua conjux erepta est in secundo Rectoratu, ut frater in primo.

Ter enim summum hujus Academia Magistratum gessit. Primum inivit anno labentis seculi XXXVI. alterum LII. tertium LX. ante diem octavum Februarij, qui Academia natalis est. Rectores in hac Academia leguntur partim suffragio Collegarum, partim voluntate & judicio præcipui in hac Republica Magistratus, aut etiam ipsorum Nobilium & Præpotentum Ordinum: quorum summa potestas est, quibus tres à Senatu solent proponi. Quam nominationem sequitur Amplissimorum hujus urbis Consulum commendatio Testimonium igitur non contemnendum est integritatis & prudentiæ, hoc decore ornari, & quidem tertio.

In eo munere, quoties id gessit, fautorem se & adjutorem demonstravit, studiosæ juventutis, quæ ad hanc Academiam venit, ut & optima quæque audiat, & ad omnem laudem ac honorem provehatur. Quamquam etiam vitia quorundam insanabilium & *à la écor* non toleraret. Ita sub ipsius extrema Rectura effectum est, ut omnes, quotquot in Academia vivunt, lubentes uno contenti Rectore essent.

Memor semper fuit jurisjurandi, quod Rectores quotannis Illustrissimis D. D. Ordinibus præstant. Ii leges quasdam præscripserunt, quæ partim ad ordinem, partim ad Professorum dignitatem, partim ad studiosæ juventutis commodum, partim ad jus ipsorum ordinum pertinent. Quod quum ita sit, semper ei antiquissimum fuit, in iis immanere. Quippe persuasus, eum, qui juravit, etiam si damnosum sit aut incommodum juramento

mento satisfacere, tamen non posse, nisi DEO teste abnegato, discedere ab eo, quod juravit. Quotiens igitur tempus & locus fuit de istiusmodi rebus sententiam dicendi, in illa se tenuit parte, ut neque suo se, neque alieno affectui pateretur abripi: Sed, quod erat præscriptum, quantum facere pro virili posset, sancte observaret. Quod profecto à nemine accipi in malam partem potuit. Nam, qui ita agunt, non possunt non haberi pro viris bonis & integris, etiam ab iis, qui aliud cupiunt. Qui autem aliter agunt, non possunt non ab omnibus contemni, etiam quibus placere volunt. Quippe quos necesse sit vel rudiores haberi, quam ut sciant, quid se deceat, & quid sibi commissum sit; vel pavidiores, præut elaturo supercilium se ausint objicere, vel quærentes quod ipsorum est.

De cetero comis & urbanus erga omnes fuit, amicitiaæ constans cultor, & ab amicis ad extremum amatus: quamquam etiam, ut serius & liber erat, nonnunquam moneret, quid posset in iis desiderari; neque mutuas aspernaretur admonitiones. Denique in omni conversatione unicam regulam sequebatur, quam ab Illustriss. MOLINO se accepisse identidem commemorabat: *Signor Adolfo Siete vertuoso*. Quo apophthegmate ita delectabatur, ut omnium molestiarum itineris sui unicum fructum & operæ pretium videretur habere, ore tanti Viri ad virtutem, ad pietatem, ad fortitudinem bono proposito dignam, ad studium denique bonæ conscientiaæ, tamquam ad certissimum animi munimentum, exstimulari & excitari. Has ob res etiam sæpius à Senatu Acad. ad negotia ejus curanda delegatus fuit.

Interim ex hac cathedra sæpiissime dixit, sive quis studiorum publicè ornandus esset, sive etiam Collegarum aliquis vel Amicorum Defunctus, cui justa exsolvere suarum esse partium putavit. Inter quos est Nobiliss. SALMASIUS, cum quo ut familiaritatem coluit arctam & minime vulgarem, ita eum etiam post immaturum ejus & inexpectatum decessum publicè laudare voluit & celebrare. Quod ut pleno affectu, ita & stilo præstitit facundo.

Quod ad commentationes privatas attinet, nihil quidem hætenus ab ipso editum est. Sive quod sibi non satisfaceret & posteritatem nimis formidaret, sive quod doctorum judicia vereretur, vel potiùs Sciorum maledicentiam, quibus abundat hæc tempestas. Quam omnino aleam coguntur subire, quotquot hoc tempore vel inventiones suas

(Q)

vel

vel meditationes publico communicant. Interim non abierunt ipsi inanes & inutiles horæ succisivæ. Præter enim plurima, quæ ab ipso sunt in optimos auctores annotata, vel de insignibus argumentis affecta, eruditissimus ab eo commentarius in Theophrastum, Philosophiæ botanicæ scriptorem admirandum, pene est ad umbilicum deductus. In quo innumera, aliis prætervisa, observavit, annotavit, emendavit.

Quis verò fuerit *ὁ μακρίτης* in cognitione Artis, tum in Hippocratis, Galeni, aliorumque Veterum usu ac familiari notitia, tum in Botanicis demonstrationibus, non modo quotquot in hac Academia sunt Medicinæ Studiosi possunt testari, sed & præstantissimi variarum gentium Medici, qui aut docendo artem nostram aut faciendo profitentur. Professorum sanè, quotquot Germania præsertim habet, certè celebriorum partem maximam ab ipsius ore pependisse, certum est. Me, gloriæ ducō, aliquando etiam esse doctissimæ illius institutione usum, & per eam mihi insinuatam esse aviditatem legendi Veteres, ipsosque fontes adeundi, & præcipuè omnium magistrum Hippocratem. Quem ille ut à multis annis, qua Aphorismos aliosque ejus nobilissimos & utilissimos libros, publicè atque eruditè ac disertè exposuit: ita & omni occasione commendavit serio, & tantò interdum impensius, quanto eum tractari observaret negligentius. Nam hoc sapiebat Vir sapiens, eos, qui se à veterum lectione vel abstinere, vel absterrent, ad omnis solidi cognitionem sibi viam obstruere, atque interim se pasce re aliquando displicituris. Nam ea fors plerarumque novitatum est: & solet, qui novum gustat vinum, dicere, verus est melius. Verum est, & grati agnoscimus, multa nos posteritati, plurimaque hujus præsertim seculi Naturæ Scrutatoribus debere, quæ esse ex usu Medicinæ queunt. Verum, inter multiplicem illum profectum, Hippocratis in tradendis Medicinæ præceptis tum ratione fundata soliditas, tum experimentis comprobata veritas, tum linguæ omnibus gratiis exornatæ venusta gravitas, suam facillè retinet & retinebit auctoritatem.

Et talis quidem *ὁ μακρίτης* in publica hac Academiae orchestra apparuit. Privatim autem fuit minimè tetricus, sed hilaris plerumque, & nihilominus serius, & φιλόφιλος valde. Extremis annis insomnia eum, & calculus, & arthritici subinde dolores inceperunt molestè habere. Nuper autem

autem maceratus diuturno filiae morbo ac mærore, quem tamen fortiter comprimebat & dissimulabat, fastidire omnē cibum cæpit, neque fere quidquam, quantumvis olim placitum & suave, admittere præter potum, quem & pene unicum aliquot septimanis habuit sui corporis tum solatium adversus urgentissimam sitim aridamque linguam, tum sustentaculum virium paulatim defetiscentium. Quæ mala, quod inde ab initio valetudinis essent sine febre (ut retulit mihi Vir experientissimus & in medendo felicissimus, D. DANIEL DE DIEU, familiaris Defuncto Medicus) nihil τὸ μακρότερον boni præfagiebant. Quippe *lingua* (si hoc interponere ex dictatore nostro licet) *quæ initium morborum rigidiuscula est, sed in colore manet, labentibus inde diebus exasperatur & livefcit finditurq̃, mortifera.* Ad quæ accessit anni tempestas varia & à se ipsa prorsus mutata, & senibus inprimis incommoda. Ita inter locum & lectum se fortiter sustententem, & sua amicorum visitationibus tædia minuentem invasit novissimis diebus febricula, maligni & clandestina uredine corrupti humoris effervescentia. Tum lingua nigra, & lecto noster in totum affigi.

Intervenerat aliquod serenum, quo etiam in publico visus est. feceratque spem, eum discrimen evasisse. At aliter visum DEO creatori ejus & fidelissimo Patri, cui vivimus, cui morimur, quotquot piè & vivere & mori studeamus. Huic ergo cum placuit eum ex hoc ergastulo & vanitatis Scena in tranquillam piarum mentium sedem transferre, facile istud serenum disparuit. Igitur sexto hujus mensis die, quum pridie ad eum invisissem & valentis instar accinctum reperissem, lecto affixus mansit.

Ita viribus, præsertim ex Ischuriæ, quæ supervenerat, cruciatu in horas decrefcentibus, & coercita loquendi facultate, tertio die, antequam quartus oriretur sol, animam DEO reddidit: visitatus interim à Collegis & amicis, quorum sermones de spe & desiderio Christianorum, de æterna felicitate, de vera justitia, de filii DEI beneficiis, quibus se pius animus in ipsa morte solatur, avidè excepit, &, quantum infirmitas sinebat, assensu & confessione profecutus est. Mihi quoque, horis admodum ante excessum novem, supremi Vale vicem ei dicenti, D. JESUS tibi sit ad dextram & salutare animæ tuæ, annuit propensè.

Ita noster & vivens & moriens exemplum dedit, quod ante oculos habeamus, ut nos ad omnis decori honestatem, ad multorum utilitatem, ad bonorum dilectionem, ad patriæ & spartæ, quam in ea nati sumus, exornationem, ad mortis denique meditationem; illiusque vitæ, quæ morte resignatur, quæstionem sollicitam nos esse natos agnoscamus, atque hoc agamus, ut, quum venerit Dominus, servi fideles inveniamur. Quod si fecerimus, satis à me dictum est hoc tempore, quamquam non satis pro merito Defuncti, & singulari debito meo erga eum, cujus voto & consilio atque commendatione in hanc Academiam me vocatum esse, ingratus essem, nisi agnoscerem. Cujus quidem memoriam ego gratissimam servabo, quamdiu vivam, quin eam omnes ut benedictione prosequamur, & nobis, & quibus animus lævus non est, præstantissimi & desideratissimi Viri virtus injungit. DIXI.

S C R I P T A.

Oratio funebris, recitata in exequiis Viri Incomparabilis, D. Petri Cunæi, Juris & Polit. Prof. primarij : *Lugd. Batav.* 1638. in 4.

Oratio funebris, in excessum Literatorum Principis, Claudij Salmasij, habita : *ibid.* in 4.

Recognitio versionis Jo. Opsopæi Aphorismorum Hippocratis : *ibid.* 1628. in 32.

Catalogus Plantarum horti Academici Lugduno-Batavi. Accedit Index Plantarum Indigenarum, quæ propè Lugdunum in Batavis nascuntur : *ibid.* 1643. in 24.

Disputavit in publico Lycéo de Motu : De Dysenteria : De febris tertiana intermittente exquisita : De Epilepsia : De λευκοπείας : De Incubo : De Spiritibus : De Pleuritide vera : De Purgatione : De Plica Polonica : De Angina vera, &c.

JOHANNIS COCCei

S. Theol. D. & Professoris

ORATIO

IN V. C.

JOHANNIS
ANTONIDÆ

VAN DER LINDEN,

Medicinæ Practicæ Prof. primi,

F U N E R E.

Dicta 11. Martij A. M. DC. LXIV.

*Magnifice Rector, Amplissimi, Prudentissimi, Consultissimi hujus
urbis Prætor, Consules, Senatores, quique à consilio &
secretis estis; Professores celeberrimi, collega conjunctissi-
mi; Amplissimi, spectatissimi, reverendi, consultissimi,
defuncti Collega cognati & amici; Ecclesiæ Pastores ve-
nerandi, Doctores clarissimi, consultissimi, experientissimi,
excellentissimi; Viri, qui adestis, honorati; tuque nobi-
lissima ornatissimorum juvenum corona.*

NOs quidem vivimus, si id vivere est, laboribus fatigari,
stomachum ruentem cibus fulcire, corpus gerere de-
bile & omnibus injuriis obnoxium, somno viriculas colli-
gere, somniis ludi, in momenta omnia dura atque aspera ex-
spectare, ea experiri quotidie & spectare in sui similibus, à
notis atque amicis divelli, mortuos sepelire, & superviven-
do junioribus thesaurum dolorum, ægritudinum, lacrima-
rum, singultuum, suspiriorum lucrari. Sed tamen vivi-
mus, si non cum mortuis sumus, ut mortui, & eos non se-
pelimus, ut mortui.

Est enim & viventium quædam
mors; gerere animum humi defixum, ad res inanes & fri-
volas projectum, præterpropter vitam vivere, nec ulli uti-
lem esse, nec sibi, ignorare veras suavitates, & non gustare
fluvios torrentes mellis & butyri, quorum fontes non sunt
in terra. Est vicissim & moribundorum vita, quam non

(Q) 3

veint

Ita noster & vivens & moriens exemplum dedit, quod ante oculos habeamus, ut nos ad omnis decori honestatem, ad multorum utilitatem, ad bonorum dilectionem, ad patriæ & spartæ, quam in ea nati sumus, exornationem, ad mortis denique meditationem; illiusque vitæ, quæ morte resignatur, quæstionem sollicitam nos esse natos agnoscamus, atque hoc agamus, ut, quum venerit Dominus, servi fideles inveniamur. Quod si fecerimus, satis à me dictum est hoc tempore, quamquam non satis pro merito Defuncti, & singulari debito meo erga eum, cujus voto & consilio atque commendatione in hanc Academiam me vocatum esse, ingratus essem, nisi agnoscerem. Cujus quidem memoriam ego gratissimam servabo, quamdiu vivam, quin eam omnes ut benedictione prosequamur, & nobis, & quibus animus lævus non est, præstantissimi & desideratissimi Viri virtus injungit. DIXI.

S C R I P T A.

Oratio funebris, recitata in exequiis Viri Incomparabilis, D. Petri Cunæi, Juris & Polit. Prof. primarij : *Lugd. Batav.* 1638. in 4.

Oratio funebris, in excessum Literatorum Principis, Claudij Salmafij, habita : *ibid.* in 4.

Recognitio versionis Jo. Opsopæi Aphorismorum Hippocratis : *ibid.* 1628. in 32.

Catalogus Plantarum horti Academici Lugduno-Batavi. Accedit Index Plantarum Indigenarum, quæ prope Lugdunum in Batavis nascuntur : *ibid.* 1643. in 24.

Disputavit in publico Lycéo de Motu : De Dysenteria : De febris tertiana intermittente exquisita : De Epilepsia : De *λευκτερίας* : De Incubo : De Spiritibus : De Pleuritide vera : De Purgatione : De Plica Polonica : De Angina vera, &c.

JOHAN-

JOHANNIS COCCEI

S. Theol. D. & Professoris

ORATIO

IN V. C.

JOHANNIS
ANTONIDÆ

VAN DER LINDEN,

Medicinæ Practicæ Prof. primi,

F U N E R E.

Dicta 11. Martij A. M. DC. LXIV.

*Magnifice Rector, Amplissimi, Prudentissimi, Consultissimi hujus
urbis Prætor, Consules, Senatores, quique à consilio &
secretis estis; Professores celeberrimi, collega conjunctissi-
mi; Amplissimi, spectatissimi, reverendi, consultissimi,
defuncti Collega cognati & amici; Ecclesia Pastores ve-
nerandi, Doctores clarissimi, consultissimi, experientissimi,
excellentissimi; Viri, qui adestis, honorati; tuque nobi-
lissima ornatissimorum juvenum corona.*

NOs quidem vivimus, si id vivere est, laboribus fatigari,
stomachum ruentem cibis fulcire, corpus gerere de-
bile & omnibus injuriis obnoxium, somno viriculas colli-
gere, somniis ludi, in momenta omnia dura atque aspera ex-
spectare, ea experiri quotidie & spectare in sui similibus, à
notis atque amicis divelli, mortuos sepelire, & superviven-
do junioribus thesaurum dolorum, ægritudinum, lacrima-
rum, singultuum, suspiriorum lucrari. Sed tamen vivi-
mus, si non cum mortuis sumus, ut mortui, & eos non se-
pelimus, ut mortui. Est enim & viventium quædam
mors; gerere animum humi defixum, ad res inanes & fri-
volas projectum, præterpropter vitam vivere, nec ulli uti-
lem esse, nec sibi, ignorare veras suavitates, & non gustare
fluvios torrentes mellis & butyri, quorum fontes non sunt
in terra. Est vicissim & moribundorum vita, quam non

(Q) 3

veint

velint commutare cum robore juvenum, cum ulla delectatione oculorum; vel demulsione aurium, vel gulæ titillatione. Neque enim illa materiam vitæ habent, quæ in promptu sunt & patent in hujus mundi proscenio, claritatem Solis, Lunæ blandos vultus, micationem stellarum, virorem terræ germinum, varietatem florum, lucem tenebris, calorem frigore, serenitatem tempestatibus distinctam; panis, carniū, mellis, aromatumque saporēs; odorem agri, minuritiones avium, sonos organorum, strepitum urbium, quæq; tetram inferorum scrutantibus caliginem promuntur, & per mortes advehuntur, auri pallorem, argenti candorem, gemmarum nitorem, neque etiam manibus struatarum splendorem domorum, vel preciositatem vestium, ularumque formarum novitatem aut concinnitatem: ne dum sermones hominum maledicos, stultitia ridiculos, impuritate abominabiles, fraude fallaces, calumnia veritatis & suasionem mendacij atque injustitiæ pestilentes. Quemadmodum enim in se ipsi inveniunt animum illis rebus meliorem & ad pulchriora atque nobiliora suscipiendum ornamenta aptiorem, quàm ut pascatur & exatuetur illis omnibus, quæ etiam diu, eis fruens, sustinere non potest, quin molesta fiant, etiamsi primo allapsu fuerint jucunda: ita sentiunt, esse aliquid nobilius atque præcellentius, cujus luce illuminari possint, qui sit suus cibus, quo frui sit sua vita: cum nempe, qui ut effector omnium, ita æternum & perfectissimum bonum est, DEUM. Ita enim judicant, vivere suum esse jucundissimè agere. Quare, si ab animi actione absit quies, stabilitas & perpetuitas, adfit autem vel dolor vel metus vel pœnitudo ac pudor & exulceratio; vel desiderium atque inquietudo: non potest animus, se vivere, vel se suis ornamentis decorum, sua luce illustrem, suis bonis divitem, cibi que sui plenum ac satum reputare: quinimò, etiam si se refererit omnium eorum, quæ foris sunt sensusque lacellunt, cupiditate, vacuum tamen se, imo mortuum, apprehendit. Nihil enim in se, si seipsum introspectiat, invenit dignum amore suo atque lætitia: invenit autem in se cupiditatis stultæ pruritum, ardoris in vanitatem maculas & stigmata, sui tadium & lucis fugam, indignitatem amoris ac laudis, odii dignitatem, denique, ut spiritale cadaver, se ipse fastidit, neque libenter contemplatur. Qui igitur cum tali ambulat animo, etiamsi vivere videantur, mortui sunt. Nam, qui motus in iis est, est ut cadaveris

cadaveris in vermes cum diro pūore effervescentia. Hanc mortem sentiunt in se, qui vivere cōperunt. Quemadmodum enim in corpore, quæ membra vitam spiritumq; perdiderunt, etiam sensu carent: ita animus emortuus ipse tuam mortem ultrò ignorat, imo in lapidem indurefcit, imò mortem suam vitam esse sibi persuadere conatur; & si quid in eo superest ab animi vita, DEO, aut, si ei nolenti radii lucis ingerantur, tanquam mortem abominatur & extinguere laborat, conscientiam nimirum & bonum DEI verbum.

Quod etiam si aliquando cum gaudio audiverit, & non cognoverit esse morti suæ tollendæ, ubi gaudium illud cum gaudio propriæ mortis ac cupiditatis fervore conjungi amplius nequit, in acriorem tristitiam & odium efferratus vertitur. Ita bis emoritur. Sed, quibus cœlestis gratia & potens manus succurrit, ij, dum incipiunt videre fontem omnium bonorum, eundemq; perfectissimam charitatem, non minùs atque incontaminatissimam lucem h. e. amorem veritatis, sanctitatis ac justitiæ, ejusque testem atque vindicem rigidum; simul incipiunt vivere, h. e. bonum suum cognoscere, & lucem illam, sive sanctitatem, quæ est charitas, amare; simul, se mortuos fuisse, sentiunt atque animadvertunt: atque ex eo non desinunt interficere, quæ erant mortis, & animi artus q. *σφακελισθῆναι* per vitam novam excitare, & sanis moribus exercere; & putredinis suæ insidiosas nimium & in Spiritum DEI contumaces reliquias exhorrescere, & cum S. Paulo ad DEUM opitulatorem identidem exclamare: *Me miserum, quis me eripiet ex corpore hoc mortis!* Ex quo efficitur, ut in corpore mortali habitent, non quidem ut clauso obscuratoq; & squalore ac tenebris horrente carcere (quippe quod corpus Spiritus DEI templum suum fecerit & menti sanctificatæ ad ministerium subjicere inceperit) sed tamen ut ergastulo, aut carcere aperto, ex quo carnis ex non penitus ejectus est, aut ut in domo vitiū faciente, quæ, nisi destructa, corrigi non potest, ideoq; gravati suspirent perpetuò; non quidem tanquam fastidientes opus DEI, quod sibi in inferioribus hisce impositum vident, ut nomen Salvatoris & Sanctificatoris sui celebrent, & virtutes ejus annuncient; & regnum ejus amplificent, & utiles sint iis, qui ipsorum amoris à natura & à DEO benignissimo patre commendati sunt; nedum tanquam metuentes inde proficisci, ubi gratia & *φιλαγγραφία* Dei ipsis illuxit; quasi tum nudi essent futuri extorresq; domus DEI, aut

in carcerem ex carcere detrudendi: sed desiderantes intrare in penitissimum domus DEI; in cujus vestibulo collocati sunt; quam vident patentem & à Servatore suo & Domino pro se occupatam, unde pignus hæreditatis, Spiritum renovationis, acceperunt; ubi sciunt esse oculum pastoris sui, qui ipsos custodit, & manum, quæ eos attrahit, unde voces DEI sui & Patris sui & Domini sui & Fratris primogeniti, quas in cordibus scriptas habent, exaudiunt; ubi norunt esse omnes filios DEI, quos terra non amplius videt: DEI, inquam, cujus profunditates scrutari eum, qui in ipsis non loquentibus per suspiria eorum loquitur & interpellat, minime ignorant: atque ita mortalitatem cum vita immortalis & incontaminabili commutare gestiunt. Suspirant igitur, quia vident ante se memoriam suam, & exporriguntur ad eam, & eam amplecti cupiunt: gravantur autem, quia sine timore esse non possunt, dum vetus leti imperator tentat & manus injicit, dum frangitur carcer suus, dum is negotium facessit & justam sui curam flagitat, dum turbatur ipsorum in lucem intentio, dum impeditur opus lucis, dum amor non satisfacit, quod faciunt, dum dolent aliorum jacturas, dum improbitatis conflictu exercentur ad patientiam & experientiam suæ fidei ac charitatis, dum pro suis necessitudinibus solliciti sunt, dum pavoribus improborum & judiciis interfundunt nomen DEI blasphematur, dum consortes regni non nisi tenui nota cognoscunt, dum in mundo ambulant personato & picta fictaque, non veras hominum facies, vident, mundumque illum occultum, nisi quatenus is se prodit verbis ac factis, non cognoscunt. Unde fit, ut sæpe associantur sui dissimilibus, & imprudentes ab illis vel contagium aliquod accipiant, vel prodantur, vel peccati aliquo consortio coinquinantur, atque ita cogantur cum illo divinæ mentis conscio Rege dicere: *Quis mihi det pennas instar columbae, volem & procumbam, imo in longinquum extendam fugam, pernoctem in deserto: accelerem effugium mihi præ vento ferente, præ turbine.* Est enim profectò aliquis ventus, est procella, est vortex, quo rapiuntur, torquentur, auferuntur animæ DEI inanes, cujus potestatem habet DEUS hujus mundi: qui etiam bonos afflat & concutit & tantum non prostermit. Quibus omnibus perpensis, facile est judicare, quomodo ij, qui stant & contuentur dilectorum suorum fracta tuguriola, eaque telluri commendant, animati esse debeant

debeant, ne videantur mortui sepelire mortuos, neq; etiam injuriam faciant iis, qui non mortui sunt, sed DEC suo vivunt. Nam, si ipsi mortem horremus, ut ademptionem vitæ, non, ut ἀνάλυσιν ac discessum ex corpore mortis, & profectionem in patriam & ἐπιδυσιν ac penetrationem tabernaculi, quod ex cœlo est, sive introitum in Sanctum Sanctorum, expetimus atque excipimus, mortui sumus. Quos autem nimium lugemus atque deploramus, eis injuriam facimus, vel quasi indigni essent, qui credantur esse in vita, vel quia illos malumus nobiscum esse in discrimine, quàm apud Dominum suum esse in tuto. Agamus igitur & nos ita, A. qui viri egregij exuvias paulo ante terræ mandavimus. Ostendamus, nos vivere, in spe, & viri optimi abitum à nobis ut triumphum prosequamur. Quanquàm enim multa sint, quæ dolori esse possint multis, sive spectes familiam, & cognatos, sive amicos & collegas, sive studiorum expectationem & vota, sive Academiæ splendorem & celebritatem, sive multorum salutem, sive artis, quàm diligentissimè tractavit & acerrimè scrutatus est, illustrationem & exornationem, sive utilitatem boni Civis, sive decus honesti inter pios exempli, & efficaciam vitæ integræ ad redarguendum mores dissolutos: ita ut multis nominibus immatura & acerba debeat videri, & non nisi tristis ac luctuosa haberi possit charissimi pignoris ablatio: neque ineptum sit multorum deplorare damna, & cum flentibus flere: tamen libenter animum ab ea cogitatione abduco, quem molliorem atque teneriorem gero, quàm ut de dolore meo & luctu bonorum, licèt Christiana Philosophia præmunitus, loquendi præbeat constantiam. Atque utinam mihi liceret hac hora tacito meum devorare dolorem, & non meam imbecillitatem ac tenuitatem publicare oratione conturbata & minimè pari meritis & dignitati Viri excellentissimi. Sed enim non denegandum fuit laudationis officium ei, qui id ante paucos menses Collegæ quondam conjunctissimo Adolpho Vorstio prolixo affectu præstitisset: neque mihi committendum fuit, ut viderer deesse partibus & amici per quinque & viginti annos familiarissimi, & hominis grati. Socrum enim ei debeo mei meorumque omnium (ne ancillis quidem exceptis) curatorum & feliciter recreatorum ex variis & gravibus morbis. Præterea toto tempore, quo una viximus, expertus sum eum mei amantissimum, & ad omnia commoda mea meorumq; in-

vigilantem. Habui eum testem & instigatorem studiorum meorum, scriptorum meorum & lectorem & censorem, denique, supra merita & usque ad ruborem meum, profusum laudatorem. Quum igitur ipse eum non minus multas ob causas diligerem, & à vivente ac valente intellexissem votū ejus, si contigisset eum priorum decedere; idque, quos reliquit superstites, sibi in mandatis datum à defungente ut à me peterent, seridò affirmarent, deniq; Senatus amplissimus mihi, ut id facerem, proclivi affectu auctor fuerit, nequaquam potui defugere hanc provinciam, quam me implere non posse sat sciebam. Neque enim facile est dicere de iis, quorum vita non est insignis notabilibus casibus aut rebus magnis gestis, quales sunt urbium expugnationes, prælia, populorum subjectiones & ἐξ ἀνδραποδισμοῦ, legum lationes, civitatum erectiones, aut si quæ alia sunt, quæ historiæ crepant. Natus est ὁ μακρυπύρῃς in ea tempora & in eo loco, ubi ruinas regnorum & motus populorum audiret quidem, sed non videret. Ita placuit divinæ providentiæ avi pro avique seculum à nepotis tempore distinguere: ut illi quidem ætatem suam per sua recenserent pericula, & calamitates: hic autem per longinqua; & positus in pace, quemadmodum Scriptura amat dicere, *butyrum & mel comederet*, & alios quidem ad dextram, alios ad sinistram cadere videret, malū verò ad tentorium ipsius non accederet (ut est in Psalmo) & non quidem immunis à communi sollicitudine & συμπαθείᾳ & consideratione judiciorū Dei & timore, quem meritò cuivis pio inurit observatio vulgaris ingratiitudinis & proterviæ, quæ iram DEI provocat (de quibus rebus ei frequens sermo fuit) sed tamen immunis esset à periculo, calamitate & molestia, ita ut ipsius virtutes intra theatrum conscientiæ tum propriæ tum eorum, quibus per occasionem artis innotuit, & eorum animi, quibus ad sapientiam Medici præluxit, propemodum constiterint. Quod genus vitæ nemo negaverit minus quidem esse ad famam, & φρὴν γὰρ atq; jactantiam, sed longè majus ad lætitiā & beatitudinē: & habere quidem laudem innocentiae & bonæ fidei apud Deum & probos, non verò admirationem in vulgo: nisi quatenus manifesta sunt dona Numinis, quibus fideliter dispensandis vitā suam & opportunitatem omnem collocant atque impendunt, quibus ita vivere clementia divina concessum est. Fuit aliquando tempus, quum in hisce terris aliter viveretur: quando amare verbum Dei, nomen Dei nominare, laudes ejus

ejus prædicare, à malo recedere & se castum servare ab idololatria & nequitia capitale fuit. Eo tempore vixit avus *μηναιπης* Henricus, Antonij filius, Henrici Regneri nepos Nerdenus. Est Nerda oppidum non inelegans, Goylandiæ metropolis, Geldriæ & Ultrajectinis propinqua, juxta lacû Flevi. Henricus Regnerus abavus Civis Hardervicenus fuerat: qui opibus accisis, quum domus ipsius incendio Civitatis Harderviceniæ consumpta esset, Nerdæ consedit. Proavus Antonius in ea civitate omnibus gratissimus fuit, Cantor in Choro & Ludimagister (collega Lamberti Hortensij Viri eruditiss. quem sibi superiorem adjungi à Consulibus impetraverat) & secretarii partibus fungens: sacris Papist. diu immixtus; nisi quòd de Justitia Dei, h.e. jure filiorum Dei, quod in Christo per fidem, per Spir. ipsius unum corpus cum ipso facti, obtinemus (qui relig. Christianæ apex est) integram semper habuerit sententiam. Uxor ei fuit Henrica, Hermannii Losdrechtani filia, Viri justitiæ amantissimi. qui nec pecuniam scœnore occupare sustinuerit, quia id illicitum putaret, & hæreditates satis opimas repudiaverit, quia non satis rectè partas judicarat. Ex his parentibus natus est Anno seculi superioris quadrages. & sexto Henricus avus, vir æterna memoria dignus, qui ingenio ad res cognoscendas aptissimo, memoria admodum tenaci, & eloquio facili ac perspicuo, animi fortitudine ingenti præditus, & amans bonæ conscientie à pueritia, incredibili studio linguam Latinam, Græcam, Hebræam, se ferè magistro, initio quidem in Monasterio Aldenerdensi. in quode vera religione institui cœpit, deinde verò (postquam statuisset nihil commune habere cum superstitione Romana & legibus hominum) inter ærumnas, ministeria, manuale opificium, fugas, exilia, penuriam & famem, cum omni eleganti scientia ac historia, & imprimis veritate divina, didicit; nulli odiosus, nisi is, qui ipsum ad societatem nequitie & idololatriæ pertrahere non possent: dum juvenis esset, utilis Ecclesiæ oppressæ docendis eorum, qui ob veritatis amorem persecutionem patiebantur vel latebant, pueris, nonnunquam etiam coram multis differendo. Quam tamen operam in Orient, Frisia Dijskhusæ & in ditione Dynastæ Gødensis præcipuè exercuit: jam maritus, ducta uxore Ludovica, Herberti Wijncoop oriunda ex non ignobili in Gelria familia dominorum Castri Wijncoop. Eam virginem primum in navi, cum eam recepisset in multitudine, ut solet, arctius sedere

sedere

federe renuente, ob pietatem amavit & conjugem optavit, ac deinde à parentibus impetravit. Cum ea multas est passus angustias & pericula. Ex ea suscepit filium primogenitum Antonium, & *πατρις* parentem, in communes miseras. Quæ mirum in modum auctæ sunt, quum intellexerunt fortunam patriæ civitatis, in quajam plurimi cognoverant veritatem, atque etiam parentes, gavisi jam filii sui studiis, quæ ipsos aliquando in eum irritaverant. Laniena Parisienti nudato Regis Galliæ animo, terrore maximo completis Belgis, Zurphaniâ captâ, omnes trans Isalam & agri Trajectini urbes obviam Hispanis claves tulere. Sola Nerda portas clausit militum primis, donec integer exercitus adventasset. Ita pacti de conditionibus Hispanos admittunt. Qui immemores fidei datæ cives ad curiam convocatos trucidant; curiam, urbem incendunt. In ea strage periere pater, focer, affines, cognati: anno præteriti seculi septuagesimo secundo. Hic sanguis, hæc flamma toti Reipublicæ saluti fuit. Nam, quos pactis non stare videbant, eos omnibus viribus propulsare non destiterunt obstinati omnes, donec eis DEUS hæc pacis Halcyonia & libertatem non controversam concessit. Utinam verò illa tempora nunquam nobis ex memoria deleerentur; semperque cogitaremus, quantum intersit, inter servitutem DEI & servitutem hominum: ne, dum servimus mundo, non DEO liberatori, libertatem tanto impendio partam, quod absit, amittamus. Cæterum ego hæc præterire non potui, quia hæ sunt imagines, quibus *ὁ πατρις* condecoratus est, hæc exempla, ad quæ formatus est, hæc incitamenta ad amandam patriam & libertatem colendi DEUM veritatemque ejus profitendi & conscientiam non offendendi. Avus post illa ab anno septuagesimo octavo Enchusæ Ministerium Sacrum obivit, summa cum omnium dilectione: unde tamen anno octogesimo quinto coactus est abire, vocatus Franekeram ad professionem Theologiæ primariam, quam Academiam ipse iniciavit oratione prima, & lectione. Atque in ea functione diem suum obiit Anno hujus seculi quarto decimo: vir sine dubio cum non infimis sui seculi comparandus. Hujus plures filii fuere, Viri omnes honorati & utiles Ecclesiæ, nominatim Herbertus Pater Reverendi & optimi viri, D. Hermann, quem hîc inter consanguineos præsentem videtis, Ecclesiæ Hagienfis Ministri fidelissimi. Deinde Clemens, cui postea Hermann

manni nomen propter memoriam fratris prædefuncti, admirabili ingenio pueri, inditum, Ecclesiæ Nerdensæ Pastor, quondam Collega & Sôriorius Reverendi Viri, quem Seniore, ut nostræ Facultatis in hac Academia, ita in Ecclesiæ hujus Ministerio amamus & veneramur, D. Abrahami Heidani, cui adhuc plures annos & non gravem senectam bono Ecclesiæ precantur omnes boni. Cæterum Pater *Ἐπαφρόδιτος* Antonius, Vir incomparabilis, ingenij supra communem sortem vividi, probè educatus à parentibus, Latinæ Græcæque linguæ, bonarum artium, poësius, ita gnarus fuit, ut ab Enckhusanis ad regendum Gymnasium vocatus sit, eique rei operam dederit cum laude. Hisce adjecit Musicam artem vel potius scientiam, & *ὀργανοποιίαν* atque organi pulsandi peritiam. Neque fecius excoluit Theologiam. Habeo domi totam Theologiam per tabulas ab eo minimum ineptè nec sine accurato judicio dispositam, eleganter ipsius manuscriptam. Maximè se tamen impendit in artem Medicam. In qua facultate gradum magna cum laude & gaudio parentis obtinuit in Frisiorum Academia Anno hujus seculi octavo. Ex quo tempore Medicinam fecit primò Enckhusæ, deinde Amsterodami; magna non minùs cum felicitate, quàm prudentia & sagacitate. Quod non modò ex filio sæpe mihi auditum, sed etiam locupletissimis testibus. Ex quibus memini me percepisse, ejus prædictiones imprimis non fuisse fallaces. Quæ res maximè ostendit artis peritiam. Conjux ei secunda fuit Sara Sweerts de Weert, fœmina prudens, pia, cordata, egregiè morata. Quam cognovisse & cujus memoriam animo retinere mihi non exiguæ voluptati est. Cujus etiam extrema de pietate deque regno CHRISTI colloquia animo meo infixata sunt. Erat ea ex Patritia & per antiqua Bruxellis prosapia Sweerdiorum, sive Gladiferorum, octava proles Johannis de Weerd (qui an. 1585. inter Magistratus Antverpienses fuit) & Claræ Wonderer. Fratres habuit, ut & sorores, bene multos, per quos familia & cognatio valde est amplificata. Unde affines censebat defunctus eximios Viros, & inter eos quosdam, quos mihi etiam licuit nosse. Inter avunculos fuit Rolandus de Weert, Consiliarius & Fiscalis Brabantiae. Ejus gener unus fuit Amplissimus Vir Jasperus van Kinschot, Curiae Hollandicæ Senator, cujus filius primogenitus in Curia Brabantina Senatorem agit prudentissimum & integerrimum, cæteri ad honores

nores amplissimos per paternarū virtutum vestigia grassantur : filia nupsit Johanni Halling, Consuli Hagienſi ; alter Imannus Cau, Curiaē supremæ Graphiarius. Neque prætereundus mihi Vir Reverendus Jacobus Rolandi Eccles. Amstelodam, Doctor, inter Novi Testam. versores census, materteræ maritus. Fuit inter avunculos *Ἐμμανήλ* Sebalduſ de Weert celebris præfecturâ Classis, quæ sub auspiciis Reipublicæ Fretum Magellanicum scrutatum profecta est Anno superioris seculi penultimo. Quam scrutationem fidelissimè & accuratissimè peregit : & cum variis miseriis luctatus in patriam rediit, relicta sequentibus commodioris viæ inveniendæ felicitate. Postea in Taprobane Insula, quæ nunc Ceylon dicitur, jussu suspicacis reguli, in cujus gratiam quatuor Lusitanas naves ceperat, inter amica colloquia cum multis trucidatus est an. 1609. Fuit & David de Weert Senator Sylvæducensis, vir magno rerum usu & prudentia ac gravitate singulari, cujus altera filia nupsit Petro Schuyl van Walhoren, Senatus Sylvæducensis præsidi, bonorum Ecclesiasticorum quæstori : altera Johanni van Beveren, Tribuno vicario Gertrudismontis Gubernatori ; filio Nobilissimi D. Corneli van Beveren, viri multis dignitatibus illustris, & diu Academiæ hujus Curatoris splendidissimi. Ex proavi fratre affinem salutavit Amplissimum virum Justum de Hubert, Secretarium Civitatis Zirizæ, ad potentissimum Galliarum Regem nuper legatione nomine Reipublicæ cum dignitate functum. Sed cogor vela contrahere, ut tandem *Ἐμμανήλ*, de quo non libenter hoc loco verba facimus, vitam perstringamus. Is igitur anno hujus seculi nono ex parentibus optimis mensis Januarii, die tertia decima in lucem editus est cum Hispaniæ Rege initio induciarum Enckhusæ, quæ prima Hollandiæ Civitas libertatem apprehendit, atque ibi libertatis amori innutritus est. Unica cura parentum fuit. Post rudimenta literarum in patria posita, decennis commendatus est institutioni patrui Hermanni apud Nerdenos verbi divini ministri. Apud quem biennio tantum profecit, ut domum reversus traditus sit erudiendus Scholæ Rectori Gulielmo à Nieuwenhuyſen Viro undiquaque doctissimo, qui inter Revisores versionis Novi Testamenti deinceps sedit. Ejus institutione triennium usus est, atque ita sub eo profecit, ut tum à Rectore, tum à Scholarchis judicaretur idoneus, qui Academicis studiis admoveretur. Sed ex ludo literario dimissus

fus in gravissimum incidit morbum, ex quo demum sequenti anno convaluit. Ita domestica & q. paterna institutio per morbum finita est. Noluit DEUS deesse suis partibus: sed in adolescentiæ finibus per afflictionem corporis ei cœpit cogitationem firmam melioris vitæ infligere, & experientiam fidei, quam ab utroque parente hauserat, largiri, eumque ad veram Philosophiam, imò vitam, quæ est *μελέτη τῆς θανάτου*, moriendi, ut ita dicam, *usus & exercitium*, præparare. Et certè crebris *ἀσθενείαις* & revera infirmitatibus corporis didicit, quàm parvi esset roboris, & ut longævitatē sibi non promitteret. Circa id tempus pater familiam Amstelodamum transtulit. Ergo Collega *μπακαρίτης* mense Octobris anno 1625, sexto decimo ætatis anno Academiæ hujus civis factus est. In ea Philosophiæ præceptis imbutus est à Clarissimis Viris Gilberto Jacchæo & Francone Burgersdicio. Qui cùm collegium publicum disputantium instituisset, sub eo bis respondit, de motu & anima vegetante. Cujus Collegii membrum & *μπακαρίτης* commilito, atque ex eo tempore amicus sincerus fuit Amplissimus Vir D. Daniel Colonius, hujus Academiæ Professor celeberrimus. Post deinde, etiam Mathematicis non neglectis, animum totum applicuit Medicinæ. Quæ sive ars sive scientia, ut in confesso est, divino munere est mortalibus data, ad insigne miserorum solatium & Reipublicæ inæstimabile bonum. Equidem sum in illa sententia, quando Apostolus inter dona spiritus numerat *ἰαήματα* *sanationes*, eum non tantum miraculosas, quales ad pellendum stuporem infidelium aliquando fiebant, sed etiam illas, quæ prudenti usu remediorum fiunt, intellexisse. Quemadmodum enim donum linguis loquendi est &, quod subito accipitur, ut Apostoli id arceperunt, & quod studio paratur; & donum prophetiæ & sermo sapientiæ ac prudentiæ utroq; modo datur per eundem spiritum: ita sanatio corporis, quæ sine remediis fit, &, quæ per medicam manum, utraque & hujus scientia ac felix actus à Spiritu Dei est. Deus, ut hominem vivere facit non tantum sine pane, sed & per panem: ita sanat & sine herbis & per eas. Quamadmodum autem apertum est, alios cibos aliis vel ætatibus vel temperamentis hominum esse paratos: ita negari non potest, alia sanis, alia ægris convenire, mirabilemque esse in eis, quæ in hominem ingrediuntur, ad movendum mutandumque ea, quæ in homine sunt, quæque

nores amplissimos per paternarū virtutum vestigia grassantur : filia nupsit Johanni Halling , Consuli Hagienſi ; alter Imannus Cau, Curiaē supremæ Graphiarius. Neque prætereundus mihi Vir Reverendus Jacobus Rolandi Eccles. Amstelodam. Doctor, inter Novi Testam. versores census, materteræ maritus. Fuit inter avunculos *Ἐμμανήλ* Sebalduſ de Weert celebris præfecturâ Classis, quæ sub auspiciis Reipublicæ Fretum Magellanicum scrutatum profecta est Anno superioris seculi penultimo. Quam scrutationem fidelissimè & accuratissimè peregit : & cum variis miseriis luctatus in patriam rediit, relicta sequentibus commodioris viæ inveniendæ felicitate. Postea in Taprobane Insula, quæ nunc Ceylon dicitur, iussu suspicacis reguli, in cujus gratiam quatuor Lusitanas naves ceperat, inter amica colloquia cum multis trucidatus est an. 1609. Fuit & David de Weert Senator Sylvæducentis, vir magno rerum usu & prudentia ac gravitate singulari, cujus altera filia nupsit Petro Schuyt van Walhoren, Senatus Sylvæducentis præsidi, bonorum Ecclesiasticorum quæstori : altera Johanni van Beveren, Tribuno vicario Gertrudismontis Gubernatori ; filio Nobilissimi D. Corneli van Beveren, viri multis dignitatibus illustris, & diu Academiæ hujus Curatoris splendidissimi. Ex proavi fratre affinem salutavit Amplissimum virum Justum de Hubert, Secretarium Civitatis Zirizæ, ad potentissimum Galliarum Regem nuper legatione nomine Reipublicæ cum dignitate functum. Sed cogor vela contrahere, ut tandem *Ἐμμανήλ*, de quo non libenter hoc loco verba facimus, vitam perstringamus. Is igitur anno hujus seculi nono ex parentibus optimis mensis Januarii, die tertia decima in lucem editus est cum Hispaniæ Rege initio induciarum Enckhusæ, quæ prima Hollandiæ Civitas libertatem apprehendit, atque ibi libertatis amor innotuitus est. Unica cura parentum fuit. Post rudimenta literarum in patria posita, decennis commendatus est institutioni patrui Hermanni apud Nerdenos verbi divini ministri. Apud quem biennio tantum profecit, ut domum reversus traditus siterudiendus Scholæ Rectori Gulielmo à Nieuwenhuyſen Viro undiquaque doctissimo, qui inter Revisores versionis Novi Testamenti deinceps sedit. Ejus institutione triennium usus est, atque ita sub eo profecit, ut tum à Rectore, tum à Scholarchis judicaretur idoneus, qui Academicis studiis admo-veretur, Sed ex ludo literario dimissus

fus in gravissimum incidit morbum , ex quo demum se-
 quenti anno convaluit. Ita domestica & q. paterna insti-
 tutio per morbum finita est. Noluit D E U S deesse suis
 partibus : sed in adolescentiæ finibus per afflictionem cor-
 poris ei cœpit cogitationem firmam melioris vitæ insingere,
 & experientiam fidei , quam ab utroque parente hauserat,
 largiri, eumque ad veram Philosophiam, imò vitam, quæ
 est *μελέτη τῆ θανάτου*, moriendi, ut ita dicam, *usus & exerci-*
tium, præparare. Et certè crebris *ἀσθενείαις* & revera infir-
 mationibus corporis didicit, quàm parvi esset roboris, &
 ut longævitatē sibi non promitteret. Circa id tempus
 pater familiam Amstelodamum transtulit. Ergo Collega
μυκαρίτης mense Octobris anno 1625, sexto decimo ætatis
 anno Academiæ hujus civis factus est. In ea Philosophiæ
 præceptis imbutus est à Clarissimis Viris Gilberto Jacchæo
 & Francone Burgersdicio. Qui cū collegium publi-
 cum disputantium instituisset, sub eo bis respondit, de mo-
 tu & anima vegetante. Cujus Collegii membrum & *τῆ*
μυκαρίτης commilito, atque ex eo tempore amicus sincer-
 us fuit Amplissimus Vir D. Daniel Colonius, hujus Aca-
 demiæ Professor celeberrimus. Post deinde, etiam Ma-
 thematicis non neglectis, animum totum applicuit Me-
 dicinæ. Quæ sive ars sive scientia, ut in confesso est, divi-
 no munere est mortalibus data, ad insigne miserorum sola-
 tium & Reipublicæ inæstimabile bonum. Equidem sum-
 in illa sententia, quando Apostolus inter dona spiritus nu-
 merat *ἰαμγα* *sanationes*, eum non tantum miraculosas, qua-
 les ad pellendum stuporem infidelium aliquando fiebant,
 sed etiam illas, quæ prudenti usu remediorum fiunt, in-
 tellexisse. Quemadmodum enim donum linguis loquen-
 di est & quod subito accipitur, ut Apostoli id accepe-
 runt, & quod studio paratur; & donum prophetiæ & ser-
 mo sapientiæ ac prudentiæ utroq; modo datur per eundem
 spiritum: ita sanatio corporis, quæ sine remediis fit, &
 quæ per medicam manum, utraque & hujus scientia ac fe-
 lix actus à Spiritu Dei est. Deus, ut hominem vivere facit
 non tantum sine pane, sed & per panem: ita sanat & sine
 herbis & per eas. Quamadmodum autem apertum est, alios
 cibos aliis vel ætatibus vel temperamentis hominum esse
 paratos: ita negari non potest, alia sanis, alia ægris conve-
 nire, mirabilemque esse in eis, quæ in hominem ingrediun-
 tur, ad movendum mutandumque ea, quæ in homine sunt,
 quæque

quæque ipsum ægrum ac languidum faciunt, efficaciam, præterquam, quod & morbi suis quodammodo regulis & mensuris incedunt: & ipsa, quæ apponuntur corpori & quæ exterius sunt, in sanum & in id, quod labefactum est, valent, vel ad recreationem vel ad noxam. De quibus rebus dicere supersedeo, ne videar ineptus, si velim id persuadere, quod omnibus est persuasissimum. Habuit *ὁ μακάρις* Medicinam pro vera arte. Id credidit Hippocrati, credidit patri, credidit rationi. Credidit tamen, esse artem profundam, variam, difficilem; sive spectes morborum naturam, & eorum cognitionem, sive remediorum proprietatem & commoditatem, sive utendi καὶ πόρ atque opportunitatem, sive sanitatis tuendæ prudentiam. Credidit, ejus & peritiam & prudentem usum esse donum DEI. Ideoque & animum ita erga DEUM & erga proximum composuit, ut ad juvandum miseros à miserorum unica rupe & curatore scientiam, prudentiam & sagacitatem impetraret: & studio ingenti cum mutos Magistros tum etiam vivos & ingenio atque peritia prælucentes complexus est. Sectatus est igitur enixa industria Viros Clarissimos & Doctissimos, quibus tum Academia hæc luminibus gaudebat, Othonem Heurnium, Evvaldum Schrevelium, Adrianum Falcoburgium, & Adolphum Vorstium. Anno nono & vigesimo, ætatis vigesimo, quum Patri videretur non inutiliter tempus in Academia hac trivisse, missus est ad Academiam Franekeranam; eam ob causam, quod & Pater in ea titulum Doctoris adeptus esset, & Avus eam suis dotibus exornasset. Ibi hospitem & præceptorem habuit Virum Clarissimum, Doctissimum, Peritissimum Menelaum Winssemium Medicinæ Professore. Sub cujus præsidio de omnibus Medicinæ partibus propositas à se meditationes decem Disputationibus magna alacritate nec sine laude pertractavit. Deinde, quum se examini subjecisset, dignissimus judicatus est, qui titulo & honoribus Doctoris potiretur: & sollemniter 19. Octobris Doctor renunciatus est. Hanc promotionem intecuta est febris quartana, exercendo novo Doctori comparata. Ea sub ver proximum remittente, Patris ductu incepit Medicinam facere, usque ad annum hujus seculi trigessimum & tertium, ætatis quartum & vicesimum. Atque ego credo, ei id tempus ad cognitionem artis & prudentiam fuisse utilissimè impensum, longeque utilius, quàm si per maria & terras famæ celebrium homi-

homi-

hominum inhiasset. Quantumvis enim magnam habeant vim ad animum poliendum etiam peregrinæ virtutes & doctes : (quandoquidem Deus non uni regioni sua dona impertit, aut gratiam adstringit) tamen nihil tanti fuit, ut propterea prudentissimum, certè fidelissimum, præceptorum patrem defereret. Atque ipse erat ea pietate & prudentia, ut patri in omnibus, satisfacere cuperet, & bonum (quod alii peregre quærunt) ac sapientiæ thesaurum domesticum se habere, non ignoraret. Quum igitur Pater anno trigésimo tertio, ætatis sexagesimo tertio diem suum obiisset, solus in curam ægrorum incumbere perrexit. Duxit porro anno proximo uxorem, lectissimam virginem, nunc moestissimam viduam; Helenam Grondt, exornatissima & bonorum ferace & præcipuis affinitate innexa familia : cujus soror nupserat, in mea patria Brema, Laurentio Wouters, meo quondam ab adolescentia amico, viro, ut spectabili, ita optimo ; ut & affinitate hac beatus esset. Anno 39. seculi hujus ab illustribus & potentibus Frisicæ ordinibus ad professionem Medicam vocatus est. Quam in eorum Academia per annos ferè duodecim solus sustinuit, enixè operam dans, ut Medicinæ studiosi quam minimum desiderarent eorum, quæ ipsis utilia esse possent, se simul & auditores exercens, nec magis promptus ad docendum, quam ad discendum ; nec ad discendum, quam ad docendum. Ideoque & lectionibus theoreticis ac practicis, & sectionibus anatomicis & demonstrationibus botanicis magna cura ipsis præluxit. Extant inter schedas ejus orationes & lectiones examussinatæ, dubium pietatem magis an eruditionem redolentes. Quanquam autem cum Academia sic satis occuparet, neutiquam tamen defuit officio inserviendi valedudini primariorum in Republica virorum : præcipuè in metropoli Frisicæ Leoverdia. Erat cum omnibus præcipuis, tum imprimis Academicæ Curatoribus Nobilissimis Renico à Burmania, & ejus successori Joachimo André, Hobbio ab Aylua, Livio à Scheltinga, Johanni Niis, viris sine controversia summis, charissimus & acceptissimus : neque ullus erat inter Collegas, quem non demereri studeret : quibus etiam se probavit, nisi ubi conscientie amplius litandum putaret, quam corrupti moris torrenti. Rectura Academicæ ei suffragiis unanimibus Collegarum delata est anno quadragésimo tertio ; quam cum frustra, etiam oblata ad ærarium suam auri non mediocri, deprecatus esset, gessit feliciter &

(R)

cum

cum laude, nec sine fortis animi experimento. Eo Rectore & favente mihi nec opinanti duplicatam Professionem recordor. Meruit quoque ipsius fidelitas & industria Bibliothecarii munus: quo tam diligenter functus est, ut bibliothecam publicam spoliatam restitueret & exhiberet locupletissimam, per magnatum, quos compellavit, benevolentiam & liberalitatem. Quorum favori & gratiæ erga ipsum debet illa Academia & hortum Academicum mirificè amplificatum & domum in eo splendidam. Igitur, quum ipsius virtus & eruditio in tam illustri theatro positiæ essent, non latuere tum Proceres Trajectinos, tum Nobilissimos hujus Academiae Curatores ac Civitatis hujus Consules. Quorum illi eum anno quadragesimo nono ad suam: hi feliciores anno quinquagesimo primo in hanc celeberrimam & splendidissimam scientiarum officinam atque ingenii palæstram vocarunt, & viris excellentissimis ac doctissimis, Adolpho Vorfio præceptori (nuper à latere ipsius, nobis moerentibus, avulso) & Alberto Kypero Collegam dedere. In hoc loco quem se præstiterit, quid attinet dicere? Cui enim ignota est ipsius religiosa diligentia ad obeunda mandata munia? vel privati labores? vel lucubrationes indefessæ? vel studium subveniendi laborantibus? vel honesta & inculcata vita? vel animus tenax propositi & memor jurisjurandi? vel, quam, si omnia, nemo in eo desideravit, integritas & mens seria, aperta, fucò carens atque fallacia? Industriam ejus & multam lectionem & judicium & peritiam suæ artis testabuntur monumenta, quæ posteritati consecravit. Medulla Medicinæ laudata à Vopisco Fortunato Plempio. Medicina Physiologica. Selecta Medica & Meletemata: laboriosa opera & plena nervorum, Consilium item de Hemicrania. De scriptis medicis commentarius ter recusus & auctus. Edidit etiam aliena scripta: Spigelium, Cardanum de utilitatē ex adversis capiendâ, Celsum magna cura emaculatum, quem Latinum Hippocratem solebat appellare. Ipsum denique Hippocratem antiquissimum & laudatissimum artis Medicæ magistrum ad multos & optimos Codices cum editos tum manuscriptos emendatum non tantum prelo paravit, sed & commisit, eoque adduxit, ut spes sit, cis paucas septimanas eum in publico apparitutum non sine nitore atque elegantia, gratum studiosis & rei medicæ & Græcæ antiquitatis atque rotunditatis. Nisi quis putet, quod

Venu-

Venusinus de Grajis judicat, Coos seni defuisse. Scio, τὸν μακροπύτην multa de variis locis Medicorum principis esse meditatū, & magnam sibi supellestem collegisse observationum ad hunc Auctorem illustrandum utilium. Quas non potuisse ab ipso edi, dolendum est. Recturam gessit in hac Academia semestrem, suffectus C. V. Alberto Kypero: ex illo tempore non optavit. Amicos (ut, quantum mihi innotuit, dicam) inter artis suæ professores habuit & coluit Amplissimum D. Tulpium, Clarissimos viros, Bodæum, de Vick, Pisonem, Siadum, Amstelodamenses: Plempium, Lovaniensem: prostretno Guidonem Patinum Professore Regium. Liberos reliquit duos filios, Henricum ante hac domi accurate doctum, nunc Patini ab ore pendentem, Medicinæ Candidatum, & Antonium, adolescentem bono ingenio præditum: filias item quatuor virgines optimè educatas, & parvulam unam, quæ modò parentum delictum, nunc matris σπλάγγνα miseria est. Hæc, A. de vita τῆ μακροπύτη, exoptatissimi Collegæ & conjunctissimi, dicta sufficiant, quæ satis puto esse dolori, honori non satis. Restat, ut ejus & piam catastrophē tangamus. Tertio & vicesimo superioris mensis ab amico rus prope Harlemum invitatus est, ut de valetudine Viri primarii cum eo consultaret. Ibi inter deambulandum frigore correptus est, & ex eo malè habere cœpit. Postridie, qui erat Dominicus, binas conciones attente audivit: tertiam ne audiret, impeditus est. Die Lunæ officio faciendo vacavit, lectionem habuit, privatæ institutioni operam dedit, & ex Nosocomio, in quo Collegium auctoritate publica habere nuper admodum inceperat, reversus, cum studioso, qui eum domum deduxerat, diu ante fores collocutus est, sui negligens. Die Martis decubuit, & remedia, quæ sibi probata, adhibere cœpit. Accurri, quum acceperissem de morbo ejus, die Veneris. Intellexi, febri syncho putrida laborare. Significabat, se ei morbo non fide- re. Mecum, ut & postridie cum Reverendo D. Heidano, de divina providentia, de vitæ hujus miseria, de hominis ἀδυναμία, de firmitate divinæ gratiæ, de spe Christianorum collocutus est. Interim nulli sudores ex voto, nulli somni, etiam remedio quæsit, donec vis morbi ingravescere eum- que in καὶ conjicere, ex quo tamen subinde excitabatur, interdum turbata mente; sed non diu. Ante extrema enim apud se fuit, & accedentes agnovit, prudenter ad interro-

gata respondit, & quamdiu potuit loqui, spem vitæ beatæ & voluntatem discedendi ad Dominum omnibus signis ostendit, atque ita instillatæ à parentibus, exemplis domesticis auctæ, Ecclesiasticis allocutionibus educatæ, & verbi divini quotidiana lectione & frequenti repetitione neque segni meditatione & in mysterium DEI inquisitione roboratæ pietatis fructum in terris percepit, ut in certitudine spei se abnegans, & DEUM sanctum justificans ac bonum glorificans, animam suam, ut patri fidelissimo, commendaret. Spirare desit die 5. Martii post meridiem circa horam tertiam. Memorabile est, quod inter assidentes lecto erat fœmina ex boreali Hollandiæ parte veris eum defflens lacrimis. Quam septennio cum remediis conflictatam, ut ipsa prædicabat, hac hiemo per gratiam DEI restituerat sanitati. Nostrium erit, A. quemadmodum initio dixi, hoc exemplo mortis in morte finitæ, animum habere eorum, qui per hunc tramitem ad beatam vitam, terminum vocationis supernæ, curriculi nostri metam, hæreditatis mansuræ summam, desiderii satietatem, charitatis in fructu veri boni hic in fide amati, suavitatem, & Dei animum impleturi susceptionem, in viva ac forti spe, anhelant atque contendunt; eorumque, qui præcesserunt (condonata communi infirmitate; cujus irritatio sæpe impunitibus imputanda est) cum benedictione nominis eorum meminisse: & ad Christum prodromum atque ἀγαυοῦ θένυ, ad dextram Patris sedentem, uno corde, defixis in eum oculis, magis magisque accedere. Vestrum autem, optimi juvenes, qui Medicæ vos arti dedistis, & præceptore vobis charissimo orbatu estis, Deum imprimis timere, ab ejus spiritu munus sanationis petere atque exspectare, per charitatem proximi ad artem discendam & exercendam aniti, denique animum integrum & sanctum, oculos puros, vitam honestam, sermones salubres, medicinam animarum, ut necessarium medicinæ feliciter faciendæ commeatum, parare. Deus autem, qui hæc nobis dedit intelligere, det nos ita hic bene agere & ad se in bona conscientia accedere & in die suo magno irreprehensibiles, indutos filio suo dilecto, in conspectu suo apparere. Amen.

D I X I.

JOHAN-

JOHANNES ANTONIDES VAN DER LINDEN

MORTUUS EST:

An mortuus?

SI MORI EST QUIESCERE A LABORIBUS,
MORTUUS.

SI VIVERE EST FRUI ASPECTU DEI
NON MORTUUS EST SED VIVIT.

Ubi ereptus sed non Orbi ablatas.

VETAT HOC INCLYTA VIRI VIRTUS
MENS COELO RECEPTA.

Terra in Terram rediit.

Manet

PIETAS APUD CONSCIOS

MEMORIA APUD GRATOS

FAMA APUD POSTEROS

Anima inter Myriadas sanctorum gloriose in Cœlo
triumphat.

IS NON SEGNI OTIO TORPESCENS OMNES
DIES ANNOS HORAS REBUS SEMPER
PROFUTURIS IMPENDIT.

Legit ut intelligeret, scripsit ut legeretur

Erecturus sibi industriæ, posteris utilitatis, omnibus
imitandum monumentum

NON ARENAS AUT VANA COGITATIONUM,
DUBITATIONUM, SUSPICIONUM

Sed marmora materiarum sumsit

Inscripturus quæ perennarent literas non quæ deleren-
tur lituras.

SECULA ELEGIT VICTURUS IN SECULA.

Semperne dubitantes & Platonicos Mundos
instaurantes?

O semper pueri! Hoc Ægyptii ad Solonem, hoc tibi à
nostro dictum sit.

Quisque scilicet novum sibi mundum, elementa, causas,
remedia, mōrbos, mortes, omnia nova fruit:

mox destructurus iterum omnia.

Et hoc seculum vocatur.

(R) 3

SED

KEITAI KAI ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ

*Commune id tibi cum parvis, medioxumis, magnis,**Sola hæc regula exceptionem non habet*SED JACES IN TUMULO SALUTIS QVIA
DEUM COLUISTI.IN TUMULO FAMÆ QVIA VIRTUTEM
AMASTI.*Mors nihil abstulit nisi quod suum erat., peritura brevi,
mox resurrectura omnia.*ERAT IN TE HOFMANNI ILLUD PENETRANS
ET ACUTUMPERSPICUITAS MONTANI EXPERIENTIA
CRATONISET MAJOR COI SENIS CULTUS QVAM
IN FOESIO.*Quanta reconditæ Lætionis Copia!**Nec Medicos modo in numerato habebas, sed quicquid
uspian eruditi & solidi sive antiquitas reliquit sive
recentior ætas superaddidit.*SCRIPTA MEDICORUM QVOT MILLIA
DESCRIPSISTI, TOTIDEMMENTE PECTORE MEMORIA VS U
TUA REDDIDERAS.*Ita aliena legebas diligenter, ut accurate simul intelligeres
Obscuris & nulli hæctenus intellectis fax eras præfulgida;**Omnes dispellebas tenebras luce ingenii & per-
spicuitate dictionis*RESTITUISTI DIVINO SENI CIRCUITUM
SANGUINISQVEM INCURIOSA VETERUM HÆC ÆTAS,
PROH STUPOR!

ALIIS: ADSCRIPSERAT

*Repererant Margaritam in fimeto ignari à quo recondita
fuißer, Et quid hoc ad illos novos Herostratos?**Maneat illa laus qui primus scripsit Hippocrati, Lindano
qui primus rescripsit perennis gloria.*TIBI VERO TUMULUM ERIGET
ACADEMIA.*Non Memphiticas Pyramides*QVIPPE SIMPLEX FUIT TUA PROCUL FUCO
PROCUL VANITATE CONVERSATIO,

Non

Non Mausoli luxuriosam molem
MENS TUA ET FAMA TOTO ORBE SPARSA
 NON CAPITUR ILLO
QUANTUMVIS MAGNIFICO ARTEMISIÆ
APPARATU

Non Colossum Rhodium
MAJORA TIBI LABORIOSUM TUUM OTIUM
ET HIPPOCRATES
REDIVIVUS PRÆSTITIT.

Studioſa juvenus quæ viventem copioſa frequentia coluit
 eadem ſublatur ex oculis gemebunda ſæpe &
 errabunda quæret.

UTINAM PAREM INVENIAT !

Sed reliquiſti quæ abſentis vicem fungantur opera tua
 emenda ſemper & amanda

IN ILLIS TOTUS QVALIS QUANTUS FUIT
LINDANUS SUPEREST.

Memoria ergo

G. HORNIUS:

In triſtiſſimum Obitum

Incomparabilis Viri,

D. JOHANNIS ANTONIDÆ
VAN DER LINDEN,

In illuſtri Batav. Acad. Medic. Facultatis Pro-
feſſoris Primarii.

LEIDA ſuum Nomen jam dudum aquavit Olympo,
 Sub Geminoque ſibi Sole Trophæa videt.

Sexcentis plus clara Viru : Quos atra Cupreſſus,

Proh dolor ! atque Erebi flebilis unda tenet.

Has dederat Laudes non una ex **PALLADE Laurus :**

Hac propria Phæbi Laurus in **ÆDE** fuit :

Cujus tot Populi vitam duxere ſub Umbra,

Hippocratesque ſuum jactat & Ipſe Genus.

LEIDA tuum Nomen, par Immortalibus Aſtru,

Nunc iterum in Cineres cernimus ire ſuos.

Ipfos Magnates, & Summa Papavera quando

Falce manuque ſua Mors truculenta metit.

R 4

Et,

Et, post VORSTIADEM, Centum Caput Artibus illud:
 Nunc Heroa Novum Tartara adire facit.
LINDANUM & Fato Bataris subducit iniquo,
 Vultque simul Cunctas hic perisse Deas.
 Quis furor, ô Superi! Cognatis parcite, quaso,
 Numinibus. Semper nec Iovis ira premit.
COCCEJI vox Sacra decet, quam vulnere multo
 Saucia Pieridum facta sit inde Domus:
 Cui tunc à Frisii, ut prima pene luventa,
 Chara fuit tanti Fama studenda Viri.
 Si tibi nec satis est Lacrymarum, ô **LEYDA**: Dolorem
 Hunc, inter Druidas, Sequanaque Ipse dolet.
PATINUSQUE, illic Pater &, Natusque cruentis
 Hæc Lacrymis cupient Busta rigare suis.
 Hoc agite, Æternas **LINDANI** Manibus Aras,
ILLIUS & Centum ponite Thura Focis.

REINERUS NEUHUSIUS.

TO TIMION THE ΨΥΧΗΑ

Splendida quem falsi capiunt tectoria mundi,
 Quem fovet ingratis aura maligna bonis:
 Huc ades, hic animum sancto compone recessu
 Mentis, & erectus sidera disce tua.
 Ceu tremulo radios splendescere flumine cernis
 Sole reperiçussos, ista renidet aqua.
 Sic in mente bona cœlestis origine flamma
 Vibrat, & à summo lumine lumen habet.
 Hoc **ANIMÆ PRECIUM** sublimis imagine lucis
 Hæc tibi de sacro pagina fonte refert.
 Inspice, cognosces, quo sensu nostra gemenda
 Funera, qui lachrymis debeat esse modus.
 Terra suum repetit supremo pulveris haustu:
 Debita sed cœlo mens super astra volat.
 Qualis & hanc vitam **LINDANUS** morte resignans
 Explevit numerum quem sua fata dabant.
 In cujus niveum se multa scientia rerum
 Abdiderat pectus. Multa decora viro:
FAS ANIMI. PIETAS, vitæ sanctissima custos.
VIRTUS, ad superas dux animosa domos.
 Hæc sunt illustri signant quæ limite cœlum.
 Hæc secat ætherias **LINEA RECTA** vias.

Ergo

Ergo viri tanti mors est toleranda modeste :

Est potius verbis concelebranda piis.

HOC. PLACIDE. TUMULO. LINDANI. MEMBRA.
QUIESCUNT.

INGENS. QVI. MEDICA. GESSIT. IN. ARTE.
DECUS.

EXIMIÆ. FUNCTI. NE. LÆDAS. IMPROBE. MA-
NES.

SIC. TIBI. COMPOSITO. SIT. QVOQVE.
TERRA. LEVIS.

B. CNIPPINGIUS.

S C R I P T A.

Universæ Medicæ compendium decem disputationibus
propositum : *Frankera* 1630 in 4.

De scriptis Medicis libri duo : *Amsterod.* 1637. 1651. 1662.
in 8.

Manuductio ad Medicinam : *ibid.* 1637. in 8 *Lovanii* 1639.
in 12.

Selecta Medica & ad ea exercitationes Batavæ : *Lugd. Bat.*
1656. in 4.

Medulla Medicinæ partibus quatuor comprehensa : *Frankera* 1642. in 8.

Hieronymi Cardani de utilitate ex adversis capienda libri
IV. seriò emendati : *ibid.* 1648. in 8.

Medicina Physiologica, nova curataque methodo ex opti-
mis quibusdam auctoribus contracta, & propriis
observationibus locupletata : *Amsterod.* 1653. in 4.

De Hemicrania menstrua historia & consilium : *Lugd. Bat.*
1660. 1668 in 4.

Meletemata Medicinæ Hippocraticæ : *ibid.* 1660. in 4.

Hippocrates de circuitu sanguinis : *ibid.* 1661. in 4.

Oratio funebris in excessum V. CL. Adolphi Vorstii, Med.
& Botan. Prof. Primarii : *ibid.* 1664. in 4.

Ex Disputationibus separatim à Lindano publicè habitis
quoque sunt De Melancholia morbo : De sanitatis &
morbi causis : De Febris essentia : De natura Me-
dicinæ. : De virulentia Venerea : Aleippus curatus :
Sepia Volvox tribus dispp. proposita &c.

(R) 5

PRO-

PROGRAMMA

In funere

*Nobilissimi, Excellentissimi atque
Experientissimi*

**DN. GVERNERI
ROLFINCII,**

Medicinæ Doctoris & in alma Aca-
demia Salana Professoris longe
meritissimi & celeberrimi,

P. P.

à

**RECTORE ACADEMIÆ JENENSIS
JOHANNE Frischmuth / Linguar.
Sacrar. P. P.**

Ilustre ad omnem memoriam est decretum prudentis-
simæ, quam C. Jul. Cæsar ap. Sallust, appellat, Atheni-
ensium reipublicæ, quæ in vicem gratam meritorum Hip-
pocratis, medicorum principis, scivisse fertur: ut ipse ma-
gnis mysteriis, non secus ad Hercules Iovis filius, publicè initia-
retur, & corona aurea mille aureorum coronaretur, præcone co-
ronam Quinquatribus magnis Minerva festis proclamante: &
liceret omnibus Coorum liberis Athenis pubescere uti liberi Athe-
niensium; eò quod eorum patria talem virum genuisset: Hip-
pocrates ipse civitatis jure & victu in Prytaneo toto vitæ tempo-
re donaretur. Enimverò cum Athenæ nostræ defiguntur
in contemplatione Hippocratis sui, Viri nobilissimi, excel-
lentissimi & experientissimi, Domini GVERNERI ROL-
FINCII Phil. & Medic. Doctoris, Pract. & Chim. Profes-
soris, ac hujus Academiæ Senioris per multos annos cele-
bratissimi & summe venerabilis, tantam reverentiam vir-
tus insolita, beneficia charitatem, gloriam cœlestis ingenii
animique vastissimi monumenta protenus imperant, ut
nullum satis amplum satisve honorificum SCtum facturis
occur-

occurrat, unde divinas viri maximi dotes & merita in Academia ingentia, per idoneum obnoxiorum & devotorum pectorum redhostimentum, videamur agnoscere. In Coene diversa mirabantur veteres Athenæ. Orium primo ab Æsculapio. At noster Semo non vani nominis Æsculapium animorum, patrem, & Phœbum avum, cognomines ambos, laudat, illum *Hamburgensis Gymnasii Professore*, hunc *Reſtorerem*, utrumque sua tempestate celebrem & nepoti filioque in par an multò prælustrius decus divinitus oblatum. Nam à Patre isto, & Matre optima ac laudatissima, *Catharina Hermesia*, antiquæ & honoratæ inter cives prosapiæ, post primam in fonte fidelium lustrationem, is anni, priore seculo, XCIX. d. 15. Nov. ad eximie pietatis & elegantie speciem continuo formatus est. Et his fato concedentibus tenerum & orphanum Agnati, *Dn. Christophori Schelhammeri, P. L. C. & Collegæ ad D. Iohann*, clarissimi, amor & sollicitudo paternam æmulata ad pleniorē religionis, humanitatis & plurimum linguarum notitiam mirificè provexit, testibus jam in illa ætate notis ingenii excellentis plurimis: quorum respectus movit Amicos, ut septendecim annorum adolescentem *Vitebergam* ire sinerent, fato perbono, cum ibi & Philosophiæ penetralia integro biennio perlustrarit, & Medicinam, duce Sennerto, illo per eruditum orbem tam illustri, feliciter auspicatus sit, Incepta verò *Lugduni Batavica* per alterum biennium, idque ab *A. C. cl. lxx XVIII*, magnis auctibus auxerit, in anatomicis & aliis Medicinæ operibus perpetuus. Tantò itaque paratior pervidendis & æstimandis longius positis, *Angliam* pervadit, mox & *Galiliam*; è qua in *Italiam* transito, *Patavium* ut capax dotibus tantis theatrum, prudenter electa est. Patuit confestim, quam virtus suos latere non sinat. Occulto enim genio magnorum animorum conciliatore, inter primos congressus prodentibus sese excelsæ mentis & doctrinæ luminibus brevi inclaruit, adeò, ut *ἀντιπρότερον* ante *ὑπὸ* & Proceribus Patavinis gratus esset, & Juventuti omnium nationum, Germanicæ præsertim, velut inter orbis luna minores, in exemplum virtutis & indolis eminentioris præiret. Ipsis in Sereniss. Republ. illustrissimis Contarenis fratribus Petro & Francisco tam cordi erat, ut palatium suum liberaliter permitterent publicæ anatomie, quam in cœtu trecentorum studiosorum tanta gratia & applausu instituit, quantum Acta Nationis Germanicæ ad invidiam usque deprædicant,

dicant. Erat enim animæ tam exquisitis ornamentis coruscantis hospitium dignissimum, corpus procerum toroloque robore erectum, decora facies, artus eximia concinnitate sibi respondentes, gestus mista comitati gravitate ineffectata spectabilis, par vox & oratio personæ, animo & sensibus opportuna in omne argumentum amœnitate & prudentia exsinuatis. Quæ ergo fortuna mores sequi amat, magnis passibus juvenem illustrem producere gestiit. Creatus primum in panegyri Patavinæ Academiæ splendidissima, utpote ipso Venerorum Duce & nominatis ante Contarenis aliisque magnis viris spectatoribus, *Philos. & Med. Doct.* elogium insoliti ad alios styli d. 7. Apr. A. C. 1625. impetravit. Mox, ut è quinquennali per Italiã mora nutricem adolescentis studii Leucoream revisit, is annus seculi erat XXIIIX. concordibus Venerorũ & Germanicæ Nationis Patavinæ desiderius ad *Anat. Professionem* revocabatur. Sed inter moras deliberantis, post dies paucos, *Iena* ad idem officium, *Chirurg. & Botan. professione* auctum, d. 4. Febr. anni XXIX. invitat. Heic vero patuit alterum quod in Coo Athenæ tantopere æstimarunt, *summa* scilicet *benèvoleutia erga Germaniam* quam. Blandiretur licet hortus ille Europæ, suasque Gratias & irritamenta certatim ostenderet, potior tamen patria communis, dignior tali pignore depositaria Salana visa fuit. Adita hæc d. 13. Maji, inter lætas voces ac fausta excipientium omnia & cum *disput. de Epilepsia* cathedræ jura & ordinem meruisset, plura confestum doctrinæ & insolitarum ad istum diem demonstrationum miracula struxit, præsertim ubi *Octobr. XIX. ejusdem anni* ad publicam Anatomen duo catavera masculina è munificentia Sereniss. Duc. Saxon præbita sunt, ut qui *Æsculapius* olim ab Epidauroromam, nunc Patavio Jenam transisse credi posset. Nam & *proximo anno XXX. Chirurgia*, ante publicè audiri non solita, in cadavere per artus singulos præclarè ostensa: & *Hortus Medicus* disponi & exoticis plantis ornari ceptus est, quæ industria Nostro *Præfati* titulum à Nutritoribus Academiæ obtinuit. Ita seqq. annis corporum humanorum publica sectio undecies repetita, easque inter illustris habita est, quam Vinariæ in corona sex Principum peregit. Excepit anno *XLI. d. 21. Febr. Chimia Professio*, quam & primus Jenæ orsus est immenso Medicæ rei bono & *Practica* accedente, ad fastigium perduxit, majori inde Germaniæ salute, quam quæ exputari digneque dilaudari possit. Ecquem fugit, quod ille Magnatum votis ad sanitatis

curam

curam certatim expertus & peroptatus extiterit e Ut nil de Sereniss. Saxon. Domus Ducibus, Dn. Wilhelmo, Dn. Alberto, Dn. Joh. Philippo, Dn. Ernesto injiciamus, quorum *primus* cum *Conjuge* excelsissima hunc sibi Archiatrum optavit, flagrantissime dilectus & perpetua virtutum æstimatione. Non rarior in plerisque Germaniæ proximæ regiis, Hallense, Martisburgica, Cizense, Altenburgica, Coburgica, Holsato-Gottorpica, Brunsvico Cellense & Hertzbergica, Anhaltinarum Servestana, Cothenia, Bernburgica & Dessaviense, uti Comitum Illustriss. aulis, Schwartzburgicis, Glichense, Hazfeldica, Kirchbergica, Stolbergica; & summis Exercituum Præfectis ad valerudinis subsidium accersitus, non minore fide &, inter bellicos tumultus, periculo vitæ suæ promptissimus adfuit, quam ope consilioque præsentī & efficacissimo ægrotantibus subvenit. Quæ & olim fortuna Joannis Cratonis celebratur, qui trium Imp. consiliarius & medicus constantem gratiam sensit: noster heros apud omnes, quibus semel innotescebat, perinde eminebat: ultimis vitæ annis Sereniss. Ducis ac Domini nostri clementissimi BERNHARDI & *Vxoris* perinclytæ favorem illibatum expertus, quem nulla nisi mortalitatis hodiè luctuosæ violentia abrumperet. Nil nunc de nobilium, doctorum, & præstantium in omni ordine ac ætate hominum judiciis, spebus, & votis dicimus, quorum illa meruit amplissima, hæc voce scriptoque, manu & medicaminum novis & saluberrimis inventis potentissime implevit. In Hippocrate Athenienses commendant, *quod peste à barbaris in Graciam pervadente, dimissis per regiones suis discipulis medelas indicavit, quibus & qui uterentur perservari, & qua ratione adhibitis infecti malo sospitari possent.* Rolfincius, ceu Pater medicorum, innumeram discipulorum non inficiandorum multitudinem per omnes Germaniæ partes emisit, in remotiora aliquibus & extremas septemtrionis oras penetrantibus. E quibus centum quatuorve Docturæ Medicæ dignitate mactavit, talibus plerisque, quos juvenes senex collegas porro & adstites consiliorum clarissimos adscisceret. Hæc præsentis ac viva magnæ fortisque industriæ argumenta. Non leviora (quo nomine Senem Attica Pallas celebrat) *Scriptorum* accuratissimorum *subsidia* ad vitam & salutem humani generis præparavit, illa, quæ partim lucem dudum novo splendore auxerunt, partim enitescunt in posterum, & solem hunc occasum

nil

cum laude, nec sine fortis animi experimento. Eo Rectore & favente mihi nec opinanti duplicatam Professionem recordor. Meruit quoque ipsius fidelitas & industria Bibliothecarii munus: quo tam diligenter functus est, ut bibliothecam publicam spoliata restitueret & exhiberet locupletissimam, per magnatum, quos compellavit, benevolentiam & liberalitatem. Quorum favori & gratiæ erga ipsum debet illa Academia & hortum Academicum mirificè amplificatum & domum in eo splendidam. Igitur, quum ipsius virtus & eruditio in tam illustri theatro positæ essent, non latuere tum Proceres Trajectinos, tum Nobilissimos hujus Academiæ Curatores ac Civitatis hujus Consules. Quorum illi eum anno quadragesimo nono ad suam: hi feliciores anno quinquagesimo primo in hanc celeberrimam & splendidissimam scientiarum officinam atque ingenii palæstram vocarunt, & viris excellentissimis ac doctissimis, Adolpho Vorstio præceptorî (nuper à latere ipsius, nobis mœrentibus, avulso) & Alberto Kypero Collegam dedere. In hoc loco quem se præstiterit, quid attinet dicere? Cui enim ignota est ipsius religiosa diligentia ad obeunda mandata munia? vel privati labores? vel lucubrationes indefessæ? vel studium subveniendi laborantibus? vel honesta & inculcata vita? vel animus tenax propositi & memor jurisjurandi? vel, quam, si omnia, nemo in eo desideravit, integritas & mens seria, aperta, fucò carens atque fallacia? Industriam ejus & multam lectionem & judicium & peritiam suæ artis testabuntur monumenta, quæ posteritati consecravit. Medulla Medicinæ laudata à Vopisco Fortunato Plempio. Medicina Physiologica. Selecta Medica & Meletemata: laboriosa opera & plena nervorum, Consilium item de Hemicrania. De scriptis medicis commentarius ter recusus & auctus. Edidit etiam aliena scripta: Spigelium, Cardanum de utilitate ex adversis capienda, Celsum magna cura emaculatum, quem Latinum Hippocratem solebat appellare. Ipsum denique Hippocratem antiquissimum & laudatissimum artis Medicæ magistrum ad multos & optimos Codices cum editos tum manuscriptos emendatum non tantum prelo paravit, sed & commisit, eoque adduxit, ut spes sit, cis paucas septimanas eum in publico appariturum non sine nitore atque elegantia, gratum studiosis & rei medicæ & Græcæ antiquitatis atque rotunditatis. Nisi quis putet, quod

Venu-

Venusinus de Grajis judicat, Coo seni defuisse. Scio, τὸν μακαρίτην multa de variis locis Medicorum principis esse meditatum, & magnam sibi supellectilem collegisse observationum ad hunc Auctorem illustrandum utilium. Quas non potuisse ab ipso edi, dolendum est. Recturam gessit in hac Academia semestrem, suffectus C. V. Alberto Kypero: ex illo tempore non optavit. Amicos (ut, quantum mihi innotuit, dicam) inter artis suæ professores habuit & coluit Amplissimum D. Tulpium, Clarissimos viros, Bodæum, de Vick, Pisonem, Siadum, Amstelodamenses: Plempium, Lovaniensem: proltremo Guidonem Patinum Professore Regium. Liberos reliquit duos filios, Henricum ante hac domi accurate doctum, nunc Patini ab ore pendentem, Medicinæ Candidatum, & Antonium, adolescentem bono ingenio præditum: filias item quatuor virgines optimè educatas, & parvulam unam, quæ modò parentum delictum, nunc matris σπλάγχνα miseratio est. Hæc, A. de vita τῷ μακαρίτῃ, exoptatissimi Collegæ & conjunctissimi, dicta sufficiant, quæ satis puto esse dolori, honori non satis. Restat, ut ejus & piam catastrophem tangamus. Tertio & vicesimo superioris mensis ab amico rus prope Harlemum invitatus est, ut de valetudine Viri primarii cum eo consultaret. Ibi inter deambulandum frigore correptus est, & ex eo malè habere cœpit. Postridie, qui erat Dominicus, binas conciones attente audivit: tertiam ne audiret, impeditus est. Die Lunæ officio faciendo vacavit, lectionem habuit, privatæ institutioni operam dedit, & ex Nosocomio, in quo Collegium auctoritate publica habere nuper admodum inceperat, reversus, cum studioso, qui eum domum deduxerat, diu ante fores collocutus est, sui negligens. Die Martis decubuit, & remedia, quæ sibi probata, adhibere cœpit. Accurri, quum acceperem de morbo ejus, die Veneris. Intellexi, febris synochæ putrida laborare. Significabat, se ei morbo non fidere. Mecum, ut & postridie cum Reverendo D. Heidano, de divina providentia, de vitæ hujus miseria, de hominis εὐδαιμονία, de firmitate divinæ gratiæ, de spe Christianorum collocutus est. Interim nulli sudores ex voto, nulli somni, etiam remedio quæsiti, donec vis morbi ingravescere eumque in κακὸν conjicere, ex quo tamen subinde excitabatur, interdum turbata mente, sed non diu. Ante extrema enim apud se fuit, & accedentes agnovit, prudenter ad interro-

gata respondit, & quamdiu potuit loqui, spem vitæ beatæ & voluntatem discedendi ad Dominum omnibus signis ostendit, atque ita instillatæ à parentibus, exemplis domesticis auctæ, Ecclesiasticis allocutionibus educatæ, & verbi divini quotidiana lectione & frequenti repetitione neque segni meditatione & in mysterium D E I inquisitione roboratæ pietatis fructum in terris percepit, ut in certitudine spei se abnegans, & DEUM sanctum justificans ac bonum glorificans, animam suam, ut patri fidelissimo, commendaret. Spirare desiit die 5. Martii post meridiem circa horam tertiam. Memorabile est, quod inter assidentes lecto erat fœmina ex boreali Hollandiæ parte veris eum deslens lacrimis. Quam septennio cum remediis conflictatam, ut ipsa prædicabat, hac hiemo per gratiam D E I restituerat sanitati. Nostrium erit, A. quemadmodum initio dixi, hoc exemplo mortis in morte finitæ, animum habere eorum, qui per hunc tramitem ad beatam vitam, terminum vocationis supernæ, curriculi nostri metam, hæreditatis mansuræ summam, desiderii satietatem, charitatis in fructu veri boni hic in fide amati, suavitatem, & Dei animum impleturi susceptionem, in viva ac forti spe, anhelant atque contendunt; eorumque, qui præcesserunt (condonata communi infirmitate; cujus irritatio sæpe impunitibus imputanda est) cum benedictione nominis eorum meminisse: & ad Christum prodromum atque ἀγαυοῦ θεῶν, ad dextram Patris sedentem, uno corde, defixis in eum oculis, magis magisque accedere. Vestrum autem, optimi juvenes, qui Medicæ vos arti dedistis, & præceptore vobis charissimo orbatı estis, Deum imprimis timere, ab ejus spiritu munus sanationis petere atque expectare, per charitatem proximi ad artem discendam & exercendam anıiti, denique animum integrum & sanctum, oculos puros, vitam honestam, sermones salubres, medicinam animarum, ut necessarium medicinæ feliciter faciendæ commearum, parare. Deus autem, qui hæc nobis dedit intelligere, det nos ita hic bene agere & ad se in bona conscientia accedere & in die suo magno irreprehensibiles, indutos filio suo dilecto, in conspectu suo apparere. Amen.

D I X I.

JOHAN-

JOHANNES ANTONIDES VAN DER LINDEN

MORTUUS EST.

An mortuus?

**SI MORI EST QUIESCERE A LABORIBUS,
MORTUUS.**

**SI VIVERE EST FRUI ASPECTU DEI
NON MORTUUS EST SED VIVIT.**

Ubi ereptus sed non Orbi ablatas.

**VETAT HOC INCLYTA VIRI VIRTUS
MENS COELO RECEPTA.**

Terra in Terram rediit.

Manet

**PIETAS APUD CONSCIOS
MEMORIA APUD GRATOS
FAMA APUD POSTEROS**

Anima inter Myriadas sanctorum gloriose in Cœlo
triumphat.

**IS NON SEGNI OTIO TORPESCENS OMNES
DIES ANNOS HORAS REBUS SEMPER
PROFUTURIS IMPENDIT.**

Legit ut intelligeret, scripsit ut legeretur

Ereçturus sibi industriæ, posteris utilitatis, omnibus
imitandum monumentum

**NON ARENAS AUT VANA COGITATIONUM,
DUBITATIONUM, SUSPICIONUM**

Sed marmora materiæ sumfit

Inscripturus quæ perennarent literas non quæ deleren-
tur lituras.

SECUA ELEGIT VICTURUS IN SECUA.

Semperne dubitantes & Platonicos Mundos
instaurantes?

O semper pueri! Hoc Ægyptii ad Solonem, hoc tibi à
nostro dictum fit.

Quisque, scilicet novum sibi mundum, elementa, causas,
remedia, morbos, mortes, omnia nova struit:

mox destructurus iterum omnia.

Et hoc seculum vocatur.

(R) 3

SED

MEMORIA

SED JACES!

KEITAI KAI ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ

Commune id tibi cum parvis, medioxumis, magnis,

Sola hæc regula exceptionem non habet

SED JACES IN TUMULO SALUTIS QVIA
DEUM COLUISTI.IN TUMULO FAMÆ QVIA VIRTUTEM
AMASTI.Mors nihil abstulit nisi quod suum erat, peritura brevi,
mox resurrectura omnia.ERAT IN TE HOFMANNI ILLUD PENETRANS
ET ACUTUMPERSPICUITAS MONTANI EXPERIENTIA
CRATONISET MAJOR COI SENIS CULTUS QVAM
IN FOESIO.

Quanta reconditæ Lætionis Copia!

Nec Medicos modo in numerato habebas, sed quicquid
uspian eruditi & solidi sive antiquitas reliquit sive
recentior ætas superaddidit.SCRIPTA MEDICORUM QVOT MILLIA
DESCRIPSISTI, TOTIDEMMENTE PECTORE MEMORIA US U
TUA REDDIDERAS.

Ita aliena legebas diligenter, ut accurate simul intelligeres

Obscuris & nulli hæctenus intellectis fax eras præfulgida;

Omnes dispellebas tenebras luce ingenii & per-
spicuitate dictionisRESTITUISTI DIVINO SENI CIRCUITUM
SANGUINISQVEM INCURIOSA VETERUM HÆC ÆTAS,
PROH STUPOR!

ALIIS · ADSCRIPSERAT

Repererant Margaritam in fimeto ignari à quo recondita
fuisset. Et quid hoc ad illos novos Herostratos?Maneat illa laus qui primus scripsit Hippocrati, Lindano
qui primus rescripsit perennis gloria.TIBI VERO TUMULUM ERIGET
ACADEMIA

Non Memphiticas Pyramides

QVIPPE SIMPLEX FUIT TUA PROCUL FUCO
PROCUL VANITATE CONVERSATIO.

Non

Non Mausoli luxuriosam molem
 MENS TUA ET FAMA TOTO ORBE SPARSA
 NON CAPITUR ILLO
 QUANTUMVIS MAGNIFICO ARTEMISIÆ
 APPARATU

Non Colossum Rhodium
 MAJORA TIBI LABORIOSUM TUUM OTIUM
 ET HIPPOCRATES
 REDIVIVUS PRÆSTITIT.

Studiosa juvenus quæ viventem copiosa frequentia coluit
 eadem sublatum ex oculis gemebunda sæpe &
 errabunda quæret.

UTINAM PAREM INVENIAT !

Sed reliquisti quæ absentis vicem fungantur opera tua
 emenda semper & amanda

IN ILLIS TOTUS QVALIS QUANTUS FUIT
 LINDANUS SUPEREST.

Memoria ergo

G. HORNIUS:

In tristissimum Obitum

Incomparabilis Viri,

D. JOHANNIS ANTONIDÆ
 VAN DER LINDEN,

In illustri Batav. Acad. Medic. Facultatis Pro-
 fessoris Primarii.

LEIDA suum Nomen jam dudum æquavit Olympo,
 Sub Geminoque sibi Sole Trophæa videt.

Sexcentis plus clara Viris : Quos atra Cupressus,

Proh dolor ! atque Erebi flebilis unda tenet.

Has dederat Laudes non una ex PALLADE Laurus :

Hac propria Phœbi Laurus in ÆDE fuit :

Cujus tot Populi vitam duxere sub Umbra,

Hippocratesque suum jactat & Ipse Genius.

LEIDA tuum Nomen, par Immortalibus Astris,

Nunc iterum in Cineres cernimus ire suos.

Ipsos Magnates, & Summa Papavera quando

Falce manique sua Mors truculenta metit,

R 4

Et,

Et, post VORSTIADEM, Centum Caput Artibus illud:

Nunc Heroa Novum Tartara adire facit.

LINDANUM & Fato Bataris subduci iniquo,

Vultque simul Cunctas hic periisse Deas.

Quis furor, ô Superi! Cognatis parcite, quaeso,

Numinibus. Semper nec Iovis ira premat.

COCCEJI vox Sacra decet, quam vulnere multo

Sauicia Pieridum facta sit inde Domus:

Cui tunc à Frisiiis, ut prima pene luventa,

Chara fuit tanti Fama studenda Viri.

Si tibi nec satis est Lacrymarum, ô LEYDA: Dolorem

Hunc, inter Druidas, Sequanaque Ipse dolet.

PATINUSQUE, illic Pater & Natusque cruentis

Hac Lacrymis cupient Busta rigare suis.

Hoc agite, Æternas LINDANI Manibus Aras,

ILLIUS & Centum ponite Thura Focis:

REINERUS NEUHUSIUS.

TO TIMION THE ΨΥΧΗΣ

Splendida quem falsi capiunt tectoria mundi,

Quem fovet ingratis aura maligna bonis:

Huc ades, hic animum sancto compone recessu

Mentis, & erectus sidera disce tua.

Ceu tremulo radios splendere flumine cernis

Sole percussos, ista renidet aqua.

Sic in mente bona cœlestis origine flamma

Vibrat, & à summo lumine lumen habet.

Hoc ANIMÆ PRECIUM sublimis imagine lucis

Hæc tibi de sacro pagina fonte refert.

Inspice, cognosces, quo sensu nostra gemenda

Funera, qui lachrymis debeat esse modus.

Terra suum repetit supremo pulveris haustu:

Debita sed cœlo mens super astra volat.

Qualis & hanc vitam LINDANUS morte resignans

Explevit numerum quem sua fata dabant.

In cujus niveum se multa scientia rerum

Abdiderat pectus. Multa decora viro:

FAS ANIMI. PIETAS, vitæ sanctissima custos.

VIRTUS, ad superas dux animosa domos.

Hæc sunt illustri signant quæ limite cœlum.

Hæc secat ætherias LINEA RECTA vias.

Ergo

Ergo viri tanti mors est toleranda modeste :

Est potius verbis concelebranda piis.

HOC. PLACIDE. TUMULO. LINDANI. MEMBRA.
QVIESCUNT.

INGENS. QVI. MEDICA. GESSIT. IN. ARTE.
DECUS.

EXIMIÆ. FUNCTI. NE. LÆDAS. IMPROBE. MA-
NES.

SIC. TIBI. COMPOSITO. SIT. QVOQVE.
TERRA. LEVIS.

B. CNIPPINGIUS.

S C R I P T A.

Universæ Medicæ compendium decem disputationibus
propositum : *Frankera* 1630 in 4.

De scriptis Medicis libri duo : *Amsterod.* 1637. 1651. 1662.
in 8.

Manuctio ad Medicinam : *ibid.* 1637. in 8 *Lovanii* 1639.
in 12.

Selecta Medica & ad ea exercitationes Batavæ : *Lugd. Bat.*
1656. in 4.

Medulla Medicinæ partibus quatuor comprehensa : *Frankera* 1642. in 8.

Hieronymi Cardani de utilitate ex adversis capienda libri
IV. serio emendati : *ibid.* 1648. in 8.

Medicina Physiologica, nova curaque methodo ex opti-
mis quibusdam auctoribus contracta, & propriis
observationibus locupletata : *Amsterod.* 1653. in 4.

De Hemicrania menstrua historia & consilium : *Lugd. Bat.*
1660. 1668. in 4.

Meletemata Medicinæ Hippocraticæ : *ibid.* 1660. in 4.

Hippocrates de circuitu sanguinis : *ibid.* 1661. in 4.

Oratio funebris in excessum V. CL. Adolphi Vorstii, Med.
& Botan. Prof. Primarii : *ibid.* 1664. in 4.

Ex Disputationibus separatim à Lindano publicè habitis
quoque sunt De Melancholia morbo : De sanitatis &
morbi causis : De Febris essentia : De natura Me-
dicinæ : De virulentia Venerea : Alcippus curatus :
Sepia Volvox tribus dispp. proposita &c.

(R) 5

PRO-

PROGRAMMA

In funere

*Nobilissimi, Excellentissimi atque
Experientissimi*

**DN. GVERNERI
ROLFINCII,**

Medicinæ Doctoris & in alma Aca-
demia Salana Professoris longe
meritissimi & celeberrimi,

P. P.

à

RECTORE ACADEMIÆ JENENSIS

JOHANNE Frischmuth / Linguar,

Sacrar. P. P.

Ilustre ad omnem memoriam est decretum prudentis-
simæ, quam C. Jul. Cæsar ap. Sallust, appellat, Atheni-
ensium reipublicæ, quæ in vicem gratam meritorum Hip-
pocratis, medicorum principis, scivisse fertur: ut ipse ma-
gnis mysteriis, non secus ad Hercules Iovis filius, publicè initia-
retur, & corona aurea mille aureorum coronaretur, præcone co-
ronam Quinquatribus magnis Minervæ festis proclamante: &
liceret omnibus Coorum liberis Athenis pubescere uti liberi Athe-
niensium; eò quod eorum patria talem virum genuisset: Hip-
pocrates ipse civitatis jure & victu in Prytaneo toto vita tempo-
re donaretur. Enimverò cum Athenæ nostræ defiguntur
in contemplatione Hippocratis sui, Viri nobilissimi, excel-
lentissimi & experientissimi, Domini GVERNERI ROL-
FINCII, Phil. & Medic. Doctoris, Pract. & Chim. Profes-
soris, ac hujus Academiæ Senioris per multos annos cele-
bratissimi & summe venerabilis, tantam reverentiam vir-
tus insolita, beneficia charitatem, gloriam coelestis ingenii
animique vastissimi monumenta protenus imperant, ut
nullum satis amplum satisve honorificum SCtum facturis
occur-

occurrat, unde divinas viri maximi dotes & merita in Academiam ingentia, per idoneum obnoxiorum & devotorum pectorum redhostimentum, videamur agnoscere. In Coenae diversa mirabantur veteres Athenæ. Ortum primo ab Æsculapio, At noster Semo non vani nominis Æsculapium animorum, patrem, & Phœbum avum, cognomines ambos, laudat, illum *Hamburgensis Gymnasii Professore*, hunc *Rectorem*, utrumque sua tempestate celebrem & nepoti filioque in par an multò prælustrius decus divinitus oblatum. Nam à Patre isto, & Matre optima ac laudatissima, *Catharina Hermesia*, antiquæ & honoratæ inter cives prosapiæ, post primam in fonte fidelium lustrationem, is anni, priore seculo, XCIX. d. 15. Nov. ad eximie pietatis & elegantie speciem continuo formatus est. Et his fato concedentibus tenerum & orphanum Agnati, *Dn. Christophori Schelhammeri, P. L. C. & Collegæ ad D. Iohann*, clarissimi, amor & sollicitudo paternam æmulata ad pleniorē religionis, humanitatis & plurium linguarum notitiam mirificè provexit, testibus jam in illa ætate notis ingenii excellentis plurimis: quorum respectus movit Amicos, ut septendecim annorum adolescentem *VVitebergam* ire sinerent, fato perbono, cum ibi & Philosophiæ penetralia integro biennio perlustrarit, & Medicinam, duce Sennerto, illo per eruditum orbem tam illustri, feliciter auspicatus sit, Incepta verò *Lugduni Batavica* per alterum biennium, idque ab A. C. clc lxx XVIII, magnis auctibus auxerit, in anatomicis & aliis Medicinæ operibus perpetuus. Tantò itaque paratior pervidendis & æstimandis longius positis, *Angliam* pervadit, mox & *Gallicam*; è qua in *Italiam* transito, *Patavium* ut capax dotibus tantis theatrum, prudenter electa est. Patuit confestim, quam virtus suos latere non sinat. Occulto enim genio magnorum animorum conciliatore, inter primos congressus prodentibus sese excelsæ mentis & doctrinæ luminibus brevi inclaruit, adeo, ut *Antistiti* ante *Antistiti* & Proceribus Patavinis gratosus esset, & Juventuti omnium nationum, Germanicæ præsertim, velut inter orbis luna minores, in exemplum virtutis & indolis eminentioris præiret. Ipsis in Sereniss. Republ. illustrissimis Contarenis fratribus Petro & Francisco tam cordi erat, ut palatium suum liberaliter permitterent publicæ anatomie, quam in cœtu trecentorum studiosorum tanta gratia & applausu instituit, quantum Acta Nationis Germanicæ ad invidiam usque deprædicant,

dicant. Erat enim animæ tam exquisitis ornamentis coruscantis hospitium dignissimum, corpus procerum torosque robore erectum, decora facies, artus eximia concinnitate sibi respondentes, gestus mista comitati gravitate ineffectata spectabilis, par vox & oratio personæ, animo & sensibus opportuna in omne argumentum amœnitate & prudentia exsinuatis. Quæ ergo fortuna mores sequi amat, magnis passibus juvenem illustrem producere gestiit. Creatus primum in panegyri Patavinæ Academiæ splendidissima, utpote ipso Venetorum Duce & nominatis ante Contarenis aliisque magnis viris spectatoribus, *Philos. & Med. Doct.* elogium insoliti ad alios styli d. 7. Apr. A. C. 1625. impetravit. Mox, ut è quinquennali per Italiâ mora nutricem adolescentis studii Leucoream revisit, is annus seculi erat XXIIIX. concordibus Venetorû & Germanicæ Nationis Patavinæ desiderius ad *Anat. Professionem* revocabatur. Sed inter moras deliberantis, post dies paucos, *Iena* ad idem officium, *Chirurg. & Botan. professione* auctum, d. 4. Febr. anni XXIX. invitat. Heic vero patuit alterum quod in Coo Athenæ tantopere æstimarunt, *summa* scilicet *benèvoleutia erga Germaniam suam*. Blandiretur licet hortus ille Europæ, suasque Gratias & irritamenta certatim ostenderet, potior tamen patria communis, dignior tali pignore depositaria Salana visa fuit. Adita hæc d. 13. Maji, inter lætas voces ac fausta excipientium omina &, cum *disput. de Epilepsia* cathedræ jura & ordinem meruisset, plura confestim doctrinæ & insularum ad istum diem demonstrationum miracula struxit, præsertim ubi *Octobr. XIX. ejusdem anni* ad publicam Anatomem duo catavera masculina è munificencia Sereniss. Duc. Saxon præbita sunt, ut qui *Æsculapius* olim ab Epidaurorum Romam, nunc Patavio Jenam transisse credi posset. Nam & *proximo anno XXX. Chirurgia*, ante publicè audiri non solita, in cadavere per artus singulos præclarè ostensa : & *Hortus Medicus* disponi & exoticis plantis ornari ceptus est, quæ industria Nostro *Præs. titulum* à Nutritoribus Academiæ obtinuit. Ita seqq. annis corporum humanorum publica sectio undecies repetita, easque inter illustris habita est, quam *Vinariæ* in corona sex Principum peregit. Excepit anno *XLI. d. 21. Febr. Chimia Professio*, quam & primus Jenæ orsus est immenso Medicæ rei bono &, *Practica* accedente, ad fastigium perduxit, majori inde Germaniæ salute, quam quæ exputari digneque dilaudari possit. Ecquem fugit, quod ille Magnatum votis ad sanitatis curam

curam certatim expetitus & peroptatus extiterit e Ult nil de Sereniss. Saxon. Domus Ducibus, Dn. Wilhelmo, Dn. Alberto, Dn. Joh. Philippo, Dn. Ernesto injiciamus, quorum *primus* cum *Conjuge* excelsissima hunc sibi Archiatrum optavit, flagrantissime dilectus & perpetua virtutum æstimatione. Non rarior in plerisque Germaniæ proximæ regiis, Hallense, Martisburgica, Cizense, Altenburgica, Coburgica, Holsato-Gottorpica, Brunsvico Cellense & Hertzbergica, Anhaltinarum Servestana, Cothenia, Bernburgica & Dessaviense, uti Comitum Illustriss. aulis, Schwartzburgicis, Glichense, Hazfeldica, Kirchbergica, Stolbergica; & summis Exercituum Præfectis ad valerudinis subsidium accersitus, non minore fide &, inter bellicos tumultus, periculo vitæ suæ promptissimus adfuit, quam ope consilioque præsentī & efficacissimo ægrotantibus subvenit. Quæ & olim fortuna Joannis Cratonis celebratur, qui trium Imp. consiliarius & medicus constantem gratiam sensit: noster heros apud omnes, quibus semel innotescebat, perinde eminebat: ultimis vitæ annis Sereniss. Ducis ac Domini nostri clementissimi BERNHARDI & *Vxoris* perinclytæ favorem illibatam expertus, quem nulla nisi mortalitatis hodiè luctuosæ violentia abrumperet. Nil nunc de nobilium, doctorum, & præstantium in omni ordine ac ætate hominum judiciis, spebus & votis dicimus, quorum illa meruit amplissima, hæc voce scriptoque, manu & medicaminum novis & saluberrimis inventis potentissime implevit. In Hippocrate Athenienses commendant, *quod peste à barbaris in Graciam pervadente, dimissis per regiones suis discipulis medelas indicavit, quibus & qui uterentur perfervari, & qua ratione adhibitis infecti malo sospitari possent.* Rolfincius, ceu Pater medicorum, innumeram discipulorum non inficiandorum multitudinem per omnes Germaniæ partes emisit, in remotiora aliquibus & extremas septemtrionis oras penetrantibus. E quibus centum quatuorve Docturæ Medicæ dignitate mactavit, talibus plerisque, quos juvenes senex collegas porro & adstites consiliorum clarissimos adscisceret. Hæc præsentis ac viva magnæ fortisque industriæ argumenta. Non leviora (quo nomine Senem Attica Pallas celebrat) *Scriptorum* accuratissimorum *subsidia* ad vitam & salutem humani generis præparavit, illa, quæ partim lucem dudum novo splendore auxerunt, partim enitescunt in posterum, & solem hunc occasum

nil

nil deminuto fulgore radiosum ostendent. Magno, ita nos Deus amet, sui in Salanam amoris indicio, cui tot pignora virtutis, tam varias illecebras attrahendis eruditionis Medicæque artis alumni, non oportunitus quam copiosius impertivit. Certè, si Hippocrati gloriæ fuit, *invitatum Magni Regis præmiis Graciam patriam prætulisse barbaro & hosti*; quid Rolfincio referamus, qui à Sereniss. Ducibus Holsato-Gottorpiciis, Parente ad Archiatri speciosam & utilem provinciam, & Filio, qui hodiè feliciter imperat, pro illustriori Kiloniensis Academiæ incremento, ad primarii in Medica Facultate Doctoris munus clementissimè vocatus, Jenam, quæ florentis ac vegetæ virtutis campus fuerat, mansuram Senectuti sedem præoptavit? Sed ista, ut Medicæ gloriæ specimina, tamen longe infra mensuram viri summi, data sint. De eodem ut omnibus vitæ officiis tam æquabili, Senatorem præcipue Academico ac Seniore nostro, & sextum (raro exemplo) Rectore alia deinceps commentatione opus foret. Verùm longius hæc opera procedit, & dolori nostro, qui tam sanctum, gravem, moderatum & providum rerum nostrarum arbitrum alienissimo tempore amissum gemebundi reposcimus, nunc tolerabilis non est. Erit autem, cum & horum decorum pars enixiori cultu à memori meritorum in egregium publicum pectore æstimabitur. Nunc privata, & suprema abripiunt. Virtus enim viri cum ordinis & publicæ vitæ operibus ostentui esset, *domestici status* successibus non minus excellit, in *Vxore* primum, *Sophia Margarita*, quæ quam genere clara, quippe celeberrimæ memoriæ Jcto & Consiliario Aulico & Ecclesiastico Vinarie, meritissimo Dn. Gunthero Heinricho Plathnero p. m. patre edita, tam matronalium decorum singularib. & publicè decantatissimis ornamentis illustris, ab A. C. 1642. 4. 9. Febr. concors & lætissimum thori consortium præstitit. Inde & in *Conjugii pignoribus*, quorum cum quinque, ceu pulcherrima veris & ordinis virginei lumina, patre olim inspectante, non sine penito dolore animorum, extinguerentur, quarta spes in *Anna Catharina*, maternarum laudum herede, & Magnifici Aulæ Saxo-Martisburgicæ Cancellarii, Dn. D. Iohann. Christophori VVexii, cujus doctrinæ & virtuti Academia hæc non parum debet, connubio felicissimo decorata, uti quinta in virgine *Maria Sophia*, hodiernum sustentatur? Solatio ab utraque non evanido matri jam & viduæ mœstissimæ, quæ tam insigni marito

tota

tota vita sui amantissimo orba lacrymis & planctu, prope-
ut Panthea Abradata suo *apud Xenophontem*, consumitur.
Ultimam Rolfincianæ magnanimitatis & prudentiæ fidem
cura supremorum & eventus affirmant. Integer valetudi-
nis, in robusto & continuis laboribus exercito corpore,
quam potens morborum in aliis domitor tam imminenti
sibi mali averruncus diutissime visus est, præsertim cum
gravi vitæ periculo ante annos aliquot suis consiliis felici-
ter sese explicuisset. Ita proximo tempore quo calidæ de-
stillationes in caput ruere ceperant, arte & naturæ bonita-
te derivatæ dissipatæque sunt. Nuper demum par incom-
modum oculo dextro incumbens, & alio deductum, cer-
vicem nequicquam inflammavit, percurato ferè chirurgi
opera loco affecto. Sed febris lenta & marasmus in senili
& exhausto viribus corpore vitalia sensim depascens, per
deliquia crebra brevi docuit, ventum ad supremum, nec
aliam principi medicorum nisi à medica Jehovæ dextra
opem peti haberique jam posse. Et noster ævi planè satur,
speretis vitæ longioris & languidæ moris, æternitatem totus
meditabatur: post sacrae synaxeos percepta ante paucos
dies mysteria, præeunte summo Ecclesiæ hujus Antistite,
maxime reverendo & excellentissimo *Dn. D. Sebastiano Nie-*
manno, in preces & desideria beatæ *ἐν αἰώνιαις*, effusus. Quo
colloquio præparatior ecclesiastica consecratione compo-
ni, mox in levem somnum labi cepit, donec ante *Martis*
Diluculum hor. 2 recurrentibus deliquiis & certiore defe-
cturi specie, inter vota ardentissima, eodem quo spirans ac
validus, oris animique habitu, Christiana constantia & tran-
quillitate admirabili, *media quinta* mortalitatem impleret.
Hic finis Rolfincii fatorum. Quo familiæ clarissimæ luctu,
quantoque nostro & dolore & damno, non cogitandi nedum
eloquendi idonea facultas est. Sentiemus indies cladem
tantam & boni, quo diutissime, per eximiam Dei gratiam,
perfructi sumus, absentiam in omni reipublicæ nostræ vi-
tæque parte tristes & indignabundi nequicquam incusa-
bimus. Nunc memores humanitatis & justissimi in virum
tot necessitatibus nobis conjunctum officii, corpus olim
excelsum & visu ipso venerabile publica & quantum fieri
potest, instructissima pompa ad conditorium suum *Hor. I.*
perferemus. Nec minor Athenarum nostrarum in istum
pietas & gratitudo emineto, quam quanto olim alteras illas
fungi comperimus. Debitores sibi primum nos, ac dein
Ger-

M E M O R I A

Germaniam omnem, adeo quicquid bonorum & cordatorum per orbem est, sciat amplissima *Hamburgensium* civitas, quæ talem virum nobis ac bono universorum protulit, vicem receptura in prole sua, quantamcumque in hoc Musarum hospitio pubescere & tanto exemplo insistere voluerit. *Domui* etiam *mortui*, clade gravissima afflictæ, medelam & præsens Numine indulgentissimo favor, & Serenissimorum Academiae Conservatorum gratia, & nostrum universorum studium enixè & oportune suggerent, *Magnum* verò *Rolfincium*, qui dudum summis æternitatis mysteriis initiatus fuit, ad oreæ gloriæ in omnibus Minervæ certaminibus decorabimus, ut quicquid ex illo amavimus, quod mirati sumus, maneat in animis nostris, in æternitate temporum, in fama rerum. *Semper erit MAGNI ROLFINCI gloria vivax. Semper inexhaustis ibunt hæc flumina venis. Semper ab his docti ducentur fontibus haustus. Semper odoratos fundent hæc gramina flores, Unde pie libetis apes, unde inclita neſcit Serta comis triplici Salana gratia dextra!* P. P. d. 11. Maji, Anno Gratia M. DC. LXXIII.

S C R I P T A.

Dissert. de Hepate, ex veterum & recentiorum propriisque observationibus concinnata & ad circulationem accommodata: *Iena* 1653. in 4.

Methodus cognoscendi & curandi affectus capitis particulares, qui cerebro τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ insidiantur, dissertationibus XII. explicata: *ibid.* 1653. 1671. in 4.

Dissertatio de corde, ex veterum & recentiorum propriisque observationibus concinnata & ad circulationem accommodata: *ibid.* 1654. in 4.

Epitome methodi cognoscendi & curandi particulares corporis affectus, secundum ordinem Abuletrij Rhazæ, ad Regem Mansorum libro nono, Hippocraticis, Paracelsicis & Harveanis principiis illustratæ & recognita: *ibid.* 1655. 1675. in 4.

Dissertationes Anatomicæ & circulationem accommodatæ: *Norib.* 1656 in 4.

Methodus cognoscendi & curandi febres: *Iena* 1658. in 4.

Ordo & methodus partium generationi Dicatarum: *ibid.* 1664. in 4.

Ordo & methodus Medicinæ specialis commentatoriæ, ad normam veterum & novorum dogmatum proposita: *ibid.* 1665. ejus continuatio 1669. in 4.

De Purgantibus vegetabilibus : *ibid.* 1667. in 4.
 Consilia Medica : *ibid.* 1669. in 4.
 Non ens Chymicum, Mercurius metallorum & mineralium : *ibid.* 1670. in 4.
 Chymia in artis formam redacta : *Geneva* 1671. in 4.
 Dissertationes Chymicæ VI. de tartaro, sulphure, margaritis, auro, argento, antimonio, ferro & cupro : *lena* 1661. in 4.
 Disputationes non raro de nobilissimis in Medicina materiis habuit, ut jam dictum, quibus accedunt aliæ, e.g. De partu difficili : De Hernia sive Enterocoele : De renum & vesicæ calculo : De febrè hectica : De tertiana intermittente : De Synocho putrida : De Arthritide : De Vertigine : De Mania : De Dolore capitis : De Scrophulis seu strumis : De Chylificatione læsa : De sanguificatione læsa : De valore Missarum : De quartana intermittente : De tussi : De scorbuto : De febre pedechiali : De Catharrho suffocativo : De salivatione : De suppressione mensium : De fœtu : De vertiginis διαγνώσθ, προγνώσθ η̄ θεραπεύειν : De dolore colico : De Apoplexia : De calculo : De scabie : De Sycope : De Epilepsia, & si quæ sunt, quas nondum vidimus.

AD HONORIFICAM FUNERATIONEM,
 VIRI NOBILISSIMI, EXCELLENTISSIMI, AM-
 PLISSIMI ATQVE EXPERIENTISSIMI
 DOMINI,

**DN. DANIELIS
 BECKHERI,**

Medicinæ Doctoris, Ejusdemque Professo-
 ris, P. Celeberrimi, Srenissimi Electoris Bran-
 denburgici Archiatri atque Consiliarii,
Academia nostra inter hos dies

**RECTORIS MAGNIFICI,
 CIVES SUOS INVITAT
 PRO-RECTOR ATQVE SENATUS
 ACADEMIÆ REGIOMONTANÆ.**

(S)

U

UT nunquam in tranquillitate subsistit Euripus, sed re-
ciprocantium undarum fluxu atque refluxu agitur: ita res hominum mirificis vicissitudinibus feruntur, atque hoc solum in iis certum est, quod nihil illis in sit certi. Permutantur lætistristia, & si quid gaudii contigit, mox illud exierit dolor aliquis & casus, qui pro jucunditate, qua delectati ante fuimus, meram amaritudinem nobis propinat. Pulcherrimo nobis emblemate hanc rerum nostrarum conditionem exprimunt pictores, quando in tabulis ab oculos ponunt alveare, ex cujus parte inferiore purissimus mellis liquor sudat, ex superiori autem parte, tristissima cupressi arbor insurgit. Quid aliud volunt, quam inter gaudiorum nostrorum exundantiam misceri dolores, quin & properare letum, quod ex mediâ vitæ nos voluptate avocet, tristemque cupressum, mortalitatis nostræ apud Romanos Symbolum & signum defigat. Nunquam non harum vicium documenta capere licet, & facit in præsentem fidem VIR NOBILISSIMUS, EXCELLENTISSIMUS, AMPLISSIMUS ATQUE EXPERIENTISSIMUS PER HOC SEMESTRE ACADEMIÆ NOSTRÆ RECTOR MAGNIFICUS, DOMINUS DANIEL BECKHERUS, MEDICINÆ DOCTOR, EJUSDEM PROFESSOR PUBLICUS, S. ELECT. BRAND. ARCHIATER ATQUE CONSILIARIUS, COLLEGA NOSTER DESIDERATISSIMUS, qui ex viduitatis luctu respirans, dum vix novam sibi thalami Sociam conjunxit, nuptiali festivitate inter solennissima gaudia concelebrata, subito & inopinato vitam cum morte commutavit. Adeo verum illud Lucani:

medio de fonte leporum

Surgit amari aliquid quod in ipsis floribus angat. Indicat Poëta voluptatis nostræ defluxum nunquam esse sincerum, sed vel ex ipsis mellifluis humanæ jucunditatis fontibus subinde, & amaritudinem scaturire. Idem nobis evenire quod illis qui in amœnissimis viretis obambulantibus nunc herbas legunt, nunc lilia, nunc rosas aliosque pulcherrimos flores carpunt, ex improvise autem lethali serpentis ictu fauciantur. Prorsus idem nobis accidit, qui dum medias inter amœnitates nos vivere arbitramur prope mors est, inevitabili telo nos transverberans atque elidens. Commode nobis hæc meditantibus succurrunt arbores de quibus Causinus ex Pausania & Theophrasto: In Arabia sunt bal-

balsami Arbores, ea, qua myrti stirpes magnitudine: Folia illis qualia herbae amaraco: ad eas cubilia figunt viperæ, ut quas non modo Balsami liquor, sed ipsa fruticis umbra delectat. Ubi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes ligneorum regularem complosione bestias fugant, occidere enim nefas putant: & si quem forte momorderint lethalis non est plaga: Præstantissimi enim laticis odore veneni acerbitas mitescit: Arbores illæ vitam nostram repræsentant, suavissimi balsami liquor voluptates notat quibus subinde perfundimur, ut tamen semper aliquid acerbitalum admisceatur, atque cum magnopere nos delectare atque reficere studemus mors prorumpit teterrima, quæ lethale exhalans venenum omni nos jucunditate privat atque destituit. Ita nunquam gaudia mundi certa sunt sed cruciatibus & æumnis, oppleta. Quod si unquam graphicè Seneca atque suis coloribus depinxit: Quid quod gaudia quoque eorum trepida sunt? Non enim solidis causis innituntur, sed eadem qua oriuntur vanitate turbantur. Qualia autem putes tempora esse, etiam ipsorum confessione misera, cum hæc quoque quibus se attollunt, & supra hominem efferunt, parum sincera sint? Maxima quoque bona sollicita sunt: Nec ulli fortunæ minus bene quam optimæ creditur. Atque quidem quo securiores sumus nostris gaudiis, quo majores capimus animos in prosperiori rerum nostrarum successu, eo propinquior dolor est, subinde & mors obrepere solet. Cum longe à nobis abesse inevitabilem hostem nobis persuademus, eo propior nobis nihil tale sperantibus incumbit. Tunc sane dum in prosperæ fortunæ flatu ultimæ horæ obliviscimur, imminet extrema momenta, quibus gaudiis nostris atque fortunatis stationibus cedere jubemur. Bene Cicero: quæ hora quietis & tranquillitatis plenissima esse videbatur, in ea maximè molestiarum & turbinum tempestates exstiterunt. Itaque pulcherrimum monitum est, quod auribus nostris insusurrat Tragicus:

Nemo confidat nimium secundis.

Nam fortunæ ex sententia Minutii malè fiditur. Est cur exclamemus:

O funestus multis populis
Dirusque favor, qui cum flatu
Vela secundo ratis implevit,

S 2

Vexit.

MEMORIA

Vexitque procul, languidus idem
Deserit alto, sævoque mari.

Atque videmus fortunam sæpe nos in alta evehere Fastigia, perfundere deliciis, ut molli & jucunda illa via in perniciem nos abducatur. Veluti enim victimæ saginantur ad supplicium, & hostiæ coronantur ad pœnam: ita insignit nos fortuna honoribus tractaturque delicatius ut affligere possit gravius. Mirabile festum celebratur apud Persas, Saccarum appellitant, quo unum ex captivis eligunt jam capitis damnatum, quem regali Solio effulciunt, purpura induunt, Sceptro adornant, cui suavissimos meracioris liquoris haustus propinant, cujus mensam regalibus eduliis gravant, quem salialem in modum epulari atque omnia pro libidine agere permittunt: Sed ludo finito tot opibus ille beatus verberibus contunditur, atque miserrime agitur in furcam. Talis in vita humana lusus est, talia festa inter homines quotidiana, quos videmus nunc deliciarî, sed medias inter jucunditates affligi sæpius & strangulari. Atque quidem BEATISSIMUS noster annon in splendidissimo honorum apparatu quando MAGNIFICUS ACADEMIÆ NOSTRÆ RECTOR regali purpura atque Sceptris incedebat, quando inter novos thalamos, in prospero rerum successu, inter epulas nuptiales deliciabatur, ex insperato tamen Fatorum violentiæ cessit, abunde hæc omnia quæ deduximus confirmavit. Lachrymabilis sane casus est, atque pro scævo omine habendus nostræ Academiæ, quæ inter alias plurimas difficultates, nunc & capite suo orbatæ est. Illachrymandum forti mœstissimæ viduæ, cui brevissimum illud gaudium, brevissimus ille cum suavissimo conjugæ convictus longa dolorum series est atque materia, maximè verò condolendum charissimis liberis, quos septem, omnes adhuc fideli educatione egentes reliquit. Sed quid imus in lachrymas & planctus, quid dolemus? quod dolendo mutare non possumus. Hæc humana conditio est, hæc posita lex est vitæ nostræ, ut nullo non tempore eam nobis casus aliquis eripere possit. Quem quia declinare atque mutare haud possumus; Acquiescendum præsentibus est, & æquo ferenda animo fors, quam Deus pro tempore nobis imponit. Cepit autem has aurâs libare anno 1627. d. 5. Januarii, progenitore VIRO NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO DN. DANIELE BECKHERO MED. D. EJUSDEM

DEMQUE P. P. NEC NON SERENISSIMI ELECTORIS BRAND. ARCHIATRO, ATQUE CIVITATIS KNEIPHOFIANÆ PHYSICO CELEBERRIMO, genetrice NOBILISSIMA ATQUE SUI SEXUS VIRTUTIBUS ORNATISSIMA MATRONA MARIA, NOBILISSIMI ATQUE CONSULTISSIMI DOMINI JOHANNIS Sengen MERITISSIMI OLIM WITTENBERGENSIUM CONSULIS FILIA: Qui Parentes amantissimi id solícite accurrarunt, ut Salvatoris Sacris initiatus in pietatis, artium atque linguarum exercitiis adolesceret, Quare prudentissimos in educatione ipsi Magistros submiserunt, sub quorum ductu atque institutione ita feliciter profecit, ut mature magnæ virtutis atque scientiæ spem faceret. Etenim dum Thorunii undecennis subsistit, intra biennium non linguam tantum Polonicam comprehendit, sed & Solida humanioris literaturæ fundamenta jecit. Itaque domum reversus CLARISSIMI MAGISTRI SCHEIDII, NUNC APUD ARGENTORATENSES PROFESSORIS FAMIGERATISSIMI informatione tantum superstruxit, ut inter Jubilæi Academici Solennia ipse septendecim annorum Adolescens inter magnorum virorum applausus publicè peroraret, accedentibus deinde variis disputationibus, in quarum conflictu quantum valeret ingenio, memoria atque judicio, jam tum abundè demonstravit. Nam & domestico Parentis exemplo excitabatur, diversorumque CLARISSIMORUM MAGISTRORUM quotidiana institutione non poterat non perficì atque grandia capere studiorum incrementa. Qui in sole ambulant luce illius colorantur: Ita qui assidue hærent ab ore doctissimorum hominum luminibus scientiarum collustrantur. Sed jam Tempus imminebat, quo exterarum Academiarum ingrandius studiorum suorum emolumentum visiteret, atque studeret augendæ doctrinæ, quam in nostra Academia jam copiose imbiberat. Quare divini Numinis ductu anno 1646. d. 24. Junii navim solvit, atque LUBECAM, HAMBURGUM, aliasque famosas inter hos districtus civitates prætervectus, WITTEBERGENSEM ACADEMIAM, ingreditur, annumque ibidem integrum commoratus dies noctesque libris suis non tantum impalluit: Sed & circumjacentes Respubl. & oculo animoque perlustravit. Hinc excurrit in superioris Germaniæ Academiæ LIPSIENSEM, JEN-

NENSEM, ALTORFFINAM, INGOLSTADIENSEM, TUBINGENSEM perspicit, plurimas PRINCIPUM AULAS, atque urbes videt, HORTOS cum primis MEDICOS atque CAMERAS ANATOMICAS, aliaque quam plurima professioni suæ olim profutura contemplatur, ubique accurata opera enotans, quæ memoratu digniora videbantur. Sed ARGENTORATI pedem figit, & si unquam alias hic præcipuè summa diligentia suæ Professioni incubuit, tantosque fecit, progressus, ut jam in famam iret Clarissimorum Professorum atque dignus haberetur, cui supremi in Medicina honores destinarentur. Interea flagrabat mirifico desiderio lustrandi universam GALLIAM atque ITALIAM, cujus gratia iter molitur atque provolat. Veluti enim cælum stare nescit, sed jugi agitatione se vegetat; Ita mentes æthereæ quiescere non possunt, usque, quicquid orbis habet, indagaverint. Verus autem PEREGRINATOR BEATISSIMUS NOSTER ERAT, qui quicquid vidit virtutis exteræ gentis, sibi proprium reddidit, quicquid vitii transmisit atque detestatus est: Longe alius ab illis qui nulla habita virtutum ratione obviis se exterorum criminibus collutulant. Noster ubi alii araneas imitati venenum sugunt, ille volitantium apum imitator mel meracissimum libavit. Aut veluti amnes aquarum suarum dulcedinem inter Salsugines servant & transferunt; Ita ille ubique virtutis observantissimus, per exterorum vitia intaminatus abivit. Neque quod aliis Solenne Regiones ea potissimum parte inspexit, qua se inspectioni subducunt; Non ruta & cæsa superstitioso horrore perestigavit: Non sectatus est sepultas provincias, ut negligeret præsentis; Non miratus est rudera subversarum urbium prostantium artibus, sed tempora sua rebus, studia vitæ, labores moribus impendit. Penetrabat se animo in Rerum publ. animas, varios excutiebat administrationis modos, formas, ordines, mores Gentium, leges, statuta, fundamenta. Testis horum omnium libellus, quo manu sua peregrinationis suæ cursum perscripsit, qui ambiguum facit an Professionis medicæ an Politicæ majorem ubique rationem observaverit. His legibus ivit per BASILEAM IN GALLIAM atque in celeberrima Academia MONTIS PESSULANI studium cum primis Botanicum excolens herbarum atque fruticum vires studiosissimè trutinavit. Hinc recepit se in MARSILIAM, vidit SAVONAM illa-

strem

strem ADARMUM ACADEMIAM, QVIN ET BONONIAM, MAGNIFICAM ITALIÆ SCHOLAM SALUTAVIT.

Substitit VENETIIS, visisque notatu dignissimis PATAVINAM Academiam fecundum Medicorum Seminarium salutavit, ubi ad annum 1650. commoratus, facile humanissima sua fronte, moribus politis atque concinnis se in familiaritatem profitentium non tantum, sed & magnorum Principum, Baronum atque Comitum consuetudines intromisit. Hinc postquam viderat ROMAM, atque PARADISUM NEAPOLITANUM, visisque omnibus Antiquitatum ibi exstantium monumentis regressus est ARGENTORATUM atque meritos dudum supremos in medicina honores Anno 1652. d. 22. Septembr. inter virtutis atque artis suæ decantata præconia feliciter est consecutus. Dives ita honoribus atque doctrina, ut recrearet suos, per Bataviam in patrias suas sedes revenit, nec diu post nobilissimam atque suo sexui virtute PRÆLUSTREM VIRGINEM REGINAM, NOBILISSIMI DOMINI CHRISTOPHORI SCHIMMELFENGII, HÆREDITARII IN GUNDESEN/ FILIAM amantissimam Anno 1655. sibi junxit. Tranquillissimum atque fecundissimum fuit hoc illius conjugium quando ex amantissima uxore duodecim liberos, ex quibus septem adhuc super sunt, quos omnes potentissimo orphanorum Patrono commendamus, suscepit. Sed nec defecit eum fortuna in promotione, quando Serenissimi propitia voluntate Anno 1653. Professor Ordinarius atque de hinc An. 1663. Consiliarius atque Archiater constituitur, quibus Provinciis summa fide atque dexteritate non solum est defunctus, sed & defluente illo tempore SEPTIES FACULTATIS MEDICÆ DECANUS, bis autem MAGNIFICUS ACADEMIÆ RECTOR, in quo splendido atque pompatico honore & vitam finiit, est salutatus. Interea suo quotidie Numini vacabat, assiduus aderat Ecclesiæ, attendebat mystis, intermiscebat hymnos, ex abundantia sua in pauperes distribuebat largiter, cum omnibus humaniter atque candide convivebat. Imminentem cum primis mortem quotidie sibi ob oculos ponebat, unde in frontispicio libelli sui adscripserat: Labora quasi semper victurus, vive quasi cras moriturus. Regula auro atque cedro digna! Quam utinam omnes quotidie legerent atque meditarentur. Pro-

fuit ipsi hæc quotidiana mortis meditatio, ut mors insperata non imparatum pectus invenerit. Etenim vix secunda dederat vota Nobilissimæ atque in exemplum PRÆLUSTRI VIRGINI SOPHIÆ, VIRI NOBILISSIMI ATQVE CONSULTISSIMI DOMINI CYRIACI HEILSBERGERI SENATORIS IN PALÆOPOLI GRAVISSIMI FILIÆ, cum sine ullis mortis adrepentis indiciis, morti tamen, cum illud minime sperabatur, succubuit. Sed præparatum fuisse illius, pectus ad ultimum illum sustinendum ictum certum est, quando & quotidie de vitæ suæ exitu cogitavit, & novissima vespere inter devotissimas preces & hymnos quos quotidie cum familia sua intonabat animam suam Divino Numini commendavit. Ac cum ad horam I. postea solenne funebre instituendum sit, vos adhortamur serio, ut MAGNIFICI VESTRI RECTORIS EXEQVIAS decenti comitatu frequentes velitis prosequi & celebrare. P. P. ad diem 7. Februarii anno recuperatæ gratiæ 1670.

In Effigiem

Excellentissimi Medici,

DANIELIS BECKHERI.

BECKHERUM ecce tibi, Lectore, quem clara disertum

Produxit Gedanum Prussidos Hippocratem,

SCRIPTA.

Spagyria Microcosmi, tradens Medicinam è corpore hominis tum vivo, tum extincto doctè eruendam, scitè præparandam, & dextrè propinandam: *Rostoch.* 1622. in 12. triplo auctior & correctior: *Lugdun. Batav.* 1633. in 4.

De Cultrivoro Prussiaco, observatio & curatio singularis, Decade positionum, variis variarum observationum historiis resectorum, illustrata: *Regiomon.* 1636. in 4. *Lugd. Batav.* 1638. 1640. in 8. Germanicè: *Regiom.* 1643. in 12.

Medicus Microcosmus: *Lugd. Batav.* 1633. in 4. & *Londini* 1660. in 12.

Histo-

Historia Morbi Academici Regiomontani, seu Febris malignæ Epidemicæ civibus Academiæ, imprimis Communis Electoralis Mensæ Convictoribus funestæ, cum indolis & causarum ejusdem explicatione, Problematis nonnullis inclusa: *Regiom.* 1649. in 4.
 Nützliche kleine Haus-Apotheck von Beschreibung des Holsunders und Wacholders: Königsberg 1650. in 8.
 Vom Blutgang: *ibid.* in 4.
 Anatomia infimi ventris XII. disputationibus delineata: *Regiom.* 1634. in 4.
 Disputavit quoque de Asthmate: De Cardialogia: De Dysenteria: De Catarrho: De Pestilentia &c.

P R O G R A M M A

In funere

*Viri Nobilissimi, Experientissimi atque
 Excellentissimi,*

**DN. JOHANNIS
 THEODORI
 SCHENCKII,**

**Medicinæ Doctoris & in alma Academia Salana Professoris longè meriti-
 tissimi & celeberrimi,**

P. P.

à

**RECTORE ACADEMIÆ
 JENENSIS,**

**FRIDERICO BECHMANNO,
 SS. Theol. D. & P. P.**

O Cravus iste dies est, ex quo diuturna molestissimaque infirmitate, & acerrimis cruciatibus tandem liberatus
 (S) 5 placit.

placido excessu, & inter ipsa initia sacrorum publicorum, quibus Ecclesia nostra celebrationi Natalitiorum Servatoris nostri se parare solet, ad Jesum suum, quod toties & tam anxie optaverat, migravit, vir nobilissimus, experientissimus atque excellentissimus, DN. JOHANNES THEODORUS SCHENCKIUS, Doctor Medicus celeberrimus, & in Academia hac per annos amplius octodecim Professor publicus ac ordinarius longe meritissimus. In quo sicuti nos collegam & amicum conjunctissimum, Vos, Cives optimi, Senatorem ac Professore prudentissimum dexterimumque, ac haud pauci doctorem fidelissimum, amisistis: ita quod pietatis officium collega collega, amicus amico, civis Senatori, præceptor denique auditor ac discipulus debet, id beate defunctus hodie jure optimo à nobis exposcit. Ac Vos quidem quin hora I. postea ad exequias Viri frequenter nobiscum coituri sitis, merita illius in Academiam hanc & rem medicam, famaque per orbem eruditum longe lateque sparsa, dubitare nos haud sinunt. Quæ vero præterea nostri sunt muneris in commemoranda vita ~~re~~ *maxime*, ea nunc breviter hac charra exsequemur. Natus in hoc oppido est anno seculi hujus XIX. die mensis Augusti XV. Pater, iisdem quibus noster dignitatum honorumque titulis insignis, EUSEBIUS SCHENCKIUS, dictus de Burgkstadt, ultra decennium in Academia hac professioni Medicæ, magna pietatis, eruditionis, dexteritatis, sollicitudinis, & integritatis laude, præfuit. Mater URSULA NÆVIA, religioso Numinis cultu, & sexum suum decentibus virtutibus plerisque conspicua. Ambo claro spectatoque genere orti. Pater enim, viro reverendo, Petro Schenckio, de Burgkstatt dicto, SS. Theologiæ Baccalaureo, & Croloppensis in Bohemia Ecclesiæ, quarto ab Annæberga Misniæ lapide, Pastore, ac Rebecca, spectatissimi viri, ANDRÆ GESNERI, Prætoris Cygnæi, filia, matrona honestissima, genitus, avum habuit Johannem de Burgkstadt, rei culinariæ in aula Divi Ernesti, Saxonix Electoris, præfectum: & à Friderico III. Imperatore anno Christi cl. CCCCLXV. jure armorum insigniumque, litteris Neostadi ad Mittichin pridie diei S. Francisco in fastis sacræ conscriptis, donatum. Mater autem ex vetusta & patricia Chemniciensium familia NÆVIA ortum traxit, quæ non modo patriæ urbi Zachariam, Rebeckæ patrem, Prætorem; & Paulum, avum ejusdem, Consulem; sed etiam rei literariæ duos dedit fratres,

fratres, professione Medicos & fama celebres, Joannem & Casparum, ejusdem laudatissimæ matronæ propatruos. Quorum ille, duorum Saxonix Electorum, D. Mauricii, ac D. Augusti, Medicus, supra genium sæculi illius eruditus, & bis à Divo FERDINANDO I. Cæsare valetudinis causa Viennam evocatus, etiam eximia liberalitate in pauperes ac bonarum literarum studiosos, & rara singularique prudentia ac felicitate aulica inclaruit. Casparus autem, Medicinæ in illustri Lipsiensi Academia Professor fuit, felix septem filiorum pater, quorum tres utriusque Juris, duo Medicinæ Doctores, ac duo reliqui Jurium Candidati: omnes autem meritis ac dignitate in præcipuis aliquot Germanix civitatibus, quibus præclaram navarunt operam, eminentes clarique fuerunt. Sed redeamus ad Nostrum. Hunc, matre anno ætatis tertio statim, patre octavo, orbatum propinqui, cum ingenio docili & studiis idoneo esse deprehendissent, anno clō Ipc XXIX. Numburgum in ludum litterarium missum, Correctori illius, M. ADAMO RUPERTO, commiserunt. Illic exacto biennio, revocatus à Tutore suo, & suasu celeberrimorum Theologorum, D. Joannis Gerhards, Susceptoris sui, ac D. Joannis Himmelii, in scholam Arnstadiensem ablegatus est. Ubi, fideli institutione D. Joannis Groshaini, & M. Andreæ Stechanii, Rectorum: ac Davidis item Alberti, Correctoris, sexennii spacio eos in humanioribus litteris ac Philosophia progressus fecit, ut anno clō Ipc XXXVI. cum fructu in Academiam patriam redire posset. Verum ob turbas bellicas & grassantem heic luem pestiferam statim anno sequenti discedere coactus est. Concessit igitur Servedam ad adfinem suum D. Nathanem Voigtium, urbis illius Medicum ordinarium, à quo non solum filii loco habitus, & fideliter Institutiones Medicas, & Botanicas cum pharmaceutica edoctus; sed etiam anno clō Ipc XXXVIII. in Academiam Lipsiensem missus, & partim illic sustentatus, ac celeberrimo Medico D. Joanni Michaelis commendatus fuit. Sed cum incendium belli etiam Misniam corripere, nec ille ultra frui stipendio Næviano posset, An. clō Ipc XXXIX. huc rediit, ac telam studiorum suorum proximo biennio ductu, favore, fidelissima institutione clarissimorum Medicinæ Professorum, D. Gueneri Rolfschii, hodie sui Ordinis totiusque Academiae Senioris, ac D. Pauli Marquardi Stegeli, b. m. (quorum paternum erga se adfectum prædicare sole-

solebat) auscultando disputandoque pertexuit, artisque nobilissimæ solida fundamenta jecit. Eorundem suasu anno cō Ioc XLI. cum in transitu Academiam Altorfinam, & illius tractus Civitates Imperiales, ac æternam Venetorum urbem adiisset, Patavium se contulit. Heic per biennium integrum feliciter studia continuavit sua, promotoribus eorum præcipuis usus viris fama meritisque longe præ eminentibus, Joanne Veslingio, Joanne Baptista Silvatico, Dominico Sala, Petro Marchetto, & Andrea Virsungo. Eodem tempore & Bononiam, Senas, Florentiam, Neapolim, ipsamque Romam, olim caput orbis, magno studiorum suorum emolumento, etsi non sine ingenti discrimine; excucurrit. Mox relicta ob adversam valetudinem cultissima terrarum Italia, redux in patriam, Numburgi praxi Medicæ operam dedit, usus consilio ac familiaritate D. Fabricii, aliorumque urbis illius Medicorum. Anno cō Ioc XLIII. die VII. Decembris, summos in Medicina honores, suadente jam laudato D. Rolancio, modestè ambiit, ac editis consuetis profectuum speciminibus, habitaque sub Ejusdem umbone inaugurali *de melancholia hypochondriaca* disputatione, paulo post cum adplausu in solenni panegyri adeptus est. Ex eo tempore permissu gratiosissimi Medicorum Collegii scholas medicas privatas instituit, ac medicinam facere perrexit: donec Anno cō Ioc XLV. à Chemniciensibus ad munus Physici ordinarii evocaretur. Anno cō Ioc XLIX, à perillustri Domino, DN. CHRISTIANO, & anno cō Ioc LI, à perill. iidem Domino, Dn. Gvolfgango Henrico, Dominis à Schönburg, Dynastis Glauchæ & Waldenburi ad obeundas functiones Medici aulici accitus, utrobique, sicut & in aulis reliquorum Dominorum à Schönburg, quoties ab iis opera ejus expetita est, feliciter medicinam exercuit. Anno cō Ioc LIII. à Serenissimis Academiæ hujus Nutritoribus, Dominis nostris clementissimis, professioni Medicæ præfectus est, quam per annos XVIII. magna diligentia, fide ac solertia, magnoque studiosæ juventutis cum fructu administravit. Quanta eruditione fuerit, vel scripta viri fidem abunde fecerint; è quibus jam lucem adspexere *Hortus plantarum Academia lenensis; Exercitationes Anatomica; Schola partium corporis humani; historia de sero sanguinis Lib. de humor. Synopsis Medicina generalis novæ antiquæ, Syntagma componendi & præscribendi medicamenta*, ne de variis disputationibus

nibus Academicis nunc dicamus. Plura jam adfecta habebat alia, editurus itidem si vitam ei diutius divinum Numen prorogasset. Quibus omnibus factum est, ut fama eruditionis ejus jamdudum per orbem litteratum propagata fuerit, amicitiamque cum eo & litterarum commercium inierint coluerintque passim viri varia doctrina scriptisque immortale nomen consequuti, in his *Thomas Reinesius*, *Cunradus Victor Schneiderus*, *Ioh. Georgius Volcamerus*, *Henricus Meibomius*, *Phil. Iacobus Sachsus*, *Georg. Hieronymus VVelschius*, Germani: ex Italia vero, *Athanasius Kircherus*, *Otto Tachenius*, *Marcellus Malpigi*: à Gallia *Guido Patinus*: à Dania *Thomas Bartholinus*: à Belgio *Franc. Sylvius de le Boe*. Rectoris Academici munere ter; Decani ac Brabeutæ, sæpius functus est. Matrimonium bis inivit: semel cum lectissima virgine, ANNA, Dn. Melchioris Straubii, Chemnicensium Consulis meritissimi, filia, An. c15 15c XLVIII. iterum, cum puella itidem ornatissima, ANNA ELISABETHA, Dn. Joannis Soergelii, hujus oppidi Consulis, filia natu minore, anno c15 15c LIX. Et cessit utrumque haud male: prius & secundum quadruplici prole fuit. Filiolum enim in eo suscepit unum, *Eusebium Erdmannum*; filiolas tres, *Catharinam Reginam*, *Christianam Sophiam*, *Annam Martham*: sed omnes vixdum anniculos amisit. Posterior steriles quidem fuit: sed damnum id abunde compensavit fides & amor conjugis, & in illa diuturna molestissimaque infirmitate pæne incomparabilis, rarique admodum exempli, & à marito sæpius prædicata pietas, constantia, ac patientia. Qua ipse pietate in Deum, quo candore, qua integritate, quo veritatis ac justitiæ studio, qua denique beneficentia & promptitudine erga pauperes & opis suæ indigos fuerit, norunt, qui familiariter cum eo versati sunt. A teneris usque hereditaria quadam dispositione in morbum hypochondriacum, catarrhos, & phthisin proclivis fuit: sæpiusque sputo sanguinis afflictus est, quibus malis anno c15 15c LVIII. cum viduus per hebdomadas V gravissime decumberet, dolores ex calculo accesserunt, quos & ex eo tempore subinde ad finem vitæ usque exquisitissimos sensit. Novissime magis magisque invalescentibus doloribus inveteratis asthma vehemens superveniens, & inde orta continua *ἀσπνία*, quicquid ægro virium supererat, exhaustum penitus, omnemq; remediorum vim superarunt. Igitur die mensis hujus X. sacro viatico corpo-

corporis ac sanguinis Dominici instructus, & oraculis divinis, cum à semetipso, tum sæpius à Ministro Ecclesiæ confirmatus adversus novissima, tandem die hujusdem mensis XXI, inter horam VIII, ac IX, matutinam, mente integra, & firma in Servatorem suum fide, inter suorum & Dn. Nicolai Weberi, Pastoris & Adjuncti in grossen Eitersdorff/ preces placide expiravit: cum vixisset annos LII. menses IV. ac dies VI. Exanime corpusculum hodie hora I. ut jam diximus, efferetur & ritu Christiano in æde Academica juxta exuvias prioris conjugis humabitur. Cui funeri etsi confidimus Vos sponte frequentes interfuturos, tamen ut faciatis, more consueto Vos hortamur. P. P. d. S. Joanni Evang. sacro, h. e. Decemb. XXVII, an. clō lcc LXXI.

Concio præclaro huic Medico habita fuit lugubris à Sebastiano Niemann, SS. Theol. D. P. P. & Superint. ex Philipp. I, 21.

E P I C E D I A.

SCHENCKI tantus eras, & tot clarissima dudum,
Sol Medici coetus, munera mentis erant,
Ut te non possent terrarum longius oræ
Ferre, sed ætheriæ te petiere domus.
Mente volutasti, vovisti sæpius illas,
Illas æternum nunc habitare licet.

GUERNERUS ROLFNCIUS,
Phil. & Med. D. Practicæ ac Chimicæ
P. P. Academiæ Senior.

ARtis grande Decus Medicæ, quem tota Salana
Parnassique Chorus, Musarum templa, theatra
Usque stupent, terræ peregrinæ quem venerantur,
Hippocrati tanquam cello non inferiore,
Qui Medicis manibus tristis depellere morbos
Calluit, ac hominum cura producere fatum:
Cujus Pæoniis, herbis, validaque medela
Ipsius mortis furor est elusus, & Ægris
Recta valetudo regno regalior omni
Reddita, quem Pietas, Virtus, Doctrina saluti
Servarunt nostræ, hunc, eheu! mors impia tollit,
Accepti damni jam nunc ultura dolorem.
Abstulit illa quidem languentem corporis umbram,

M.

Incluta Fama tamen nunquam moritura manebit,
Vindice dum feros calamo descendet in annos,
Felici medicos pangendo & Apolline doctos
(Ultiores aderunt alieno in corpore) libros.

NICOLAUS MICHAEL *Sinuel* D.

S C R I P T A.

Humorum corporis humani historiarum generalis: *lena* 1654.
1663. in 4.

Dissertatio de Fœniculo: *ibid.* 1665. in 4.

De sero sanguinis, ex veterum & recentiorum scriptis, historia: *ibid.* 1655. in 4.

Exercitationes Anatomicæ: *ibid.* 1662. 1664. in 4.

Observationes Medicæ: *Lugd. Batav.* 1644 in fol. *Franc.*
1665. in fol. 1670. in 8.

Synopses Institutionum Medicinæ Disputatoriæ Prolegomena Physiologia & Pathologia: *lena* 1668. 1672 in 4.

Pars Semiotica, Hygieine & Therapeutica: *ibid.* 1671. in 4.

Schola partium corporis humani: *ibid.* in 4.

Syntagma componendi & præscribendi Medicamenta:
ibid. 1672. in 4.

Disputationes habuit non admodum paucas de nobilissimis quibusdam in Medicina materiis, e. g. De Imbecillitate ventriculi: De Dysenteria: De Pleuritide: De macie puerorum ex fascino: De Ophthalmia: De Peste: De lassitudine: De Morbillorum & Variolarum cognoscitiva & curativa: De fermentantibus, sedativis & præcipitantibus: De Conceptione: De methodo cognoscendi & curandi obstructions: De Angina: De cholera: De terra sigillata: De sero sanguinis &c.

F I N I S.

